

Volebný program

**PARLAMENTNÉ
VOLBY 2016**

*aby sa doma oplátilo
pracovať, podnikat'
a žiť*

sas
Sloboda Solidarita

1. AGENDA 2020 - Dane	5
2. AGENDA 2020 - Odvody	8
3. AGENDA 2020 - Trh práce a zamestnávanie.....	10
4. AGENDA 2020 - Podnikateľské prostredie	12
5. AGENDA 2020 - Štátna byrokracia.....	18
6. AGENDA 2020 - Transparentnosť a boj proti korupcii	23
7. AGENDA 2020 - Verejné financie	27
8. Sociálna politika a sociálne vylúčené spoločensvá.....	31
9. Školstvo.....	38
10. Zdravotníctvo	45
11. Vnútro a obrana	48
12. Zahraničná politika.....	54
13. Súdnictvo a spravodlivosť.....	57
14. Energetika	67
15. Doprava.....	71
16. Pôdohospodárstvo, výroba a spracovanie potravín.....	78
17. Životné prostredie.....	83
18. Kultúra.....	87
19. Osobné slobody	89

Vážené dámy, vážení páni, ctení voliči!

V parlamentných voľbách, ktoré nás čakajú v marci 2016 máte možnosť rozhodnúť o politike, ktorú si želáte, o ktorej si myslíte, že je správna pre Slovensko.

Budete rozhodovať o tom, či má mať Slovensko naďalej vládu, ktorá verejnosti prezentuje týždeň čo týždeň nejakú korupčnú kauzu, ktorá korumpuje voličov jazdou vláčikom zadarmo a inými sociálnymi almužnami, a ktorá systematicky ničí podnikateľské prostredie. Alebo či má súčasťou vlády byť strana, ktorá nemá žiadne korupčné kauzy, zato navrhuje premyslené a funkčné riešenia na výrazné zlepšenie podnikateľského prostredia. Tušíte to, mám na mysli stranu, ktorú som v roku 2009 založil a ktorú odvtedy vediem, stranu Sloboda a Solidarita.

Takmer sedem rokov našej existencie nebolo rozhodne ľahkých. Zažili sme najrôznejšie útoky, boli sme vydieraní, časť našich členov odišla, lebo nezdieľali naše hodnoty a najmä, urobili sme množstvo začiatníckych chýb. To všetko nás scelilo a spravilo skúsenejšími. Dost' skúsenejšími na to, aby sme

mohli povedať, že sme pripravení byť súčasťou reformnej vlády.

Tí, ktorí nás poznáte dobre viete, že sme čestní bojovníci. Že bez ohľadu na to, aké sú práve nálady, nemeníme svoje zásadné postoje a že sme sa nespreneverili našim hodnotám. Sme jedna z mála strán, ktorá jasne vylúčila pred - i povolebnú spoluprácu so stranou Smer-SD, lebo sme presvedčení, že ľavicová ideológia Slovensko brzdí v raste životnej úrovne a korupcia Slovensku vyslovene škodí.

Sme dobrou, poctivou voľbou. Dávam vám moje slovo, že v zásadných otázkach neotočíme, že v prvom rade budeme hájiť záujmy Slovenska a jeho občanov a že spravíme všetko preto, aby sa nám čím viac bodov z nášho programu, obzvlášť z časti AGENDA 2020, podarilo zrealizovať.

Na to potrebujeme váš hlas, o ktorý sa týmto uchádzame. Mandát, ktorý nám dáte, budeme vykonávať čestne a zodpovedne. Sľubujem.

Richard Sulík
predseda strany SaS

ING. JANA KIŠŠOVÁ

vyštudovala Ekonomickú univerzitu v Bratislave. Do roku 2008 pôsobila v spoločnosti Assec Slovakia na pozícii personálnej riaditeľky. Do roku 2010 sa venovala ako spolumajiteľka a konateľka spoločnosti 1. Československá personálna konzultačnej činnosti, personálnemu poradenstvu a headhuntingu. V strane Sloboda a Solidarita pôsobila od jej vzniku do roku 2014 ako generálna manažérka, je členkou Republikovej rady a Výboru pre ľudské zdroje. Je podpredsedníčkou strany a poslankyňou Národnej rady Slovenskej republiky.

MGR. ĽUBOMÍR GALLO

vyštudoval teoretickú kybernetiku, matematickú informatiku a teóriu systémov na Matematicko-fyzikálnej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po štúdiách pracoval najprv ako programátor a neskôr ako programátor-analytik. Potom podnikal v oblasti veľkoobchodu, maloobchodu a tvorbe softvérových aplikácií. Neskôr zastával manažérske pozície vo viacerých medzinárodných aj slovenských spoločnostiach pôsobiach v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu. Vo vláde Ivety Radičovej bol ministrom obrany SR. Skúsenosti z transparentnosti v privátnom sektore zúročil aj na rezorte obrany, v minulosti známom neefektívnym obstarávaním a riadením, na ktorom zaviedol a nastavil čisté finančné toky a manažérske riadenie. Od roku 2011 je poslancom Národnej rady SR, členom Výboru pre obranu a bezpečnosť a členom Osobitného kontrolného výboru na kontrolu činnosti Vojenského spravodajstva. Okrem problematiky vonkajšej a vnútornej bezpečnosti sa venuje aj oblasti transparentnosti a boju proti korupcii. Je podpredsedom strany a poslancom NR SR.

RNDR. JOZEF MIHÁL

je rešpektovaným odborníkom na dane, odvody a pracovné právo, ako lektor odškolí každý rok okolo 5 000 ľudí. Vo svojej práci sa riadi heslom „je lepšie naučiť hladných ryby chytať, ako ich nimi iba kŕmiť“. V rokoch 2005 – 2006 pôsobil ako externý poradca ministra zdravotníctva v oblasti zdravotného poistenia. V rokoch 2010 – 2011 bol ministrom práce, sociálnych vecí a rodiny. Je spoluautor internetových poradenských portálov www.drak.porada.sk a www.mzdy.tv. Študoval na Matematicko – fyzikálnej fakulte Univerzity Komenského. Medzi jeho záľuby patrí futbal, je prezidentom občianskeho združenia futbalového klubu Inter Bratislava, ktorý sa mu spolu s ďalšími nadšencami podarilo zachrániť. Je podpredsedom strany a poslancom NR SR.

ING. EUGEN JURZYCA

je poslancom NR SR a tímlídom strany SaS pre verejné financie. Bol ministrom školstva vo vláde Ivety Radičovej. Vyštudoval Vysokú školu ekonomickú a absolvoval polročný študijný pobyt na Georgetown University (1993), Je zakladateľom inštitútov INEKO, Transparency International Slovakia a Podnikateľskej aliancie Slovenska. Bol riaditeľom INEKO, členom Bankovej rady Národnej banky Slovenska a podpredsedom a členom Rady Protimonopolného úradu. Je nositeľom najvyššieho štátneho vyznamenania Radu Ľudovíta Štúra II. triedy, nositeľom Krištáľového krídla a v roku 1999 bol vybraný nositeľom Nobelovej ceny Profesorom Ronaldom Coaseom pre účasť na výročnej konferencii International Society for New Institutional Economics. Mnohokrát bol vyslaný na zahraničné konferencie týkajúce sa najmä hospodárskeho rozvoja ako konzultant OECD, Svetovej banky a iných organizácií. Je ženatý a má dvoch synov.

JOZEF RAJTÁR, DIP MGMT

študoval manažment na britskej Open University, kórejský jazyk na Wonkwang University v juhokórejskom Iksane a takisto manažment na Cambridge International College v austrálskom Perth. Pracoval v rade renomovaných firiem pôsobiach v automobilovom a elektrotechnickom priemysle na Slovensku a vyskúšal si aj rolu učiteľa angličtiny v Číne. Od roku 2006 do konca roka 2014 pôsobil v bankovom sektore, spočiatku vo VÚB a. s. a neskôr v Unicredit Banke – najprv na Slovensku a postupne vo Viedni a Hong Kongu. Zaoberal sa financovaním väčšinou veľkých priemyselných firiem vytvárajúcich početné pracovné miesta. Posledný rok rozvíja vlastné podnikanie v oblasti softvéru a sprostredkovania obchodu a služieb. Je zakladajúcim členom SaS a tímlídom pre štíhly štát.

1. Dane

Znížime dane a zjednodušíme ich výber

VŠEOBECNE

- vrátíme rovnú daň z príjmov na úroveň 19% (k 1. 1. 2017)
- znížime sadzbu rovnej dane z príjmov na úroveň 15% (k 1. 1. 2019) ¹
- vrátíme sadzbu dane vyberanej zrážkou z 35% na 19% (k 1. 1. 2017) a 15% (k 1. 1. 2019) ²
- zrušíme daňové licencie
- predĺžime dobu na predloženie dokumentácie vyžiadanej správcom dane, zo súčasných 15 dní na 30 dní
- zavedieme jednotný strop pre platby v hotovosti vo výške 15 tisíc eur ³
- zjednodušíme podávanie daňových priznaní pre rezidentov, ktorí nemajú na Slovensku príjmy ⁴
- umožníme znížiť základ dane o pokuty, ktoré boli vyrubené v rámci podnikateľskej činnosti

PRÁVNICKÉ OSOBY A ŽIVNOSTNÍCI

- umožníme uplatniť si daňovú stratu podľa slobodného rozhodnutia daňovníka ⁵

¹ Rušenie výnimiek spravidla prináša vyššie výnosy pre štátny rozpočet. Navrhujeme použiť takéto výnosy na zníženie plošnej sadzby dane z príjmu.

² Dnes sa zdaňuje zrážkovou daňou vo výške 35% príjem zo zahraničia zo všetkých krajín, s ktorými nemá Slovensko uzavretú dohodu o zamedzení dvojitého zdanenia (podľa ust. § 43 ods. 1 Zákona o dani z príjmu).

³ Dnes je podľa Zákona č. 394/2012 Z.z. o obmedzení platieb v hotovosti zavedený strop na platby v hotovosti:

- pre podnikateľov 5 tisíc eur,
- pre fyzické osoby 15 tisíc eur.

Nevidíme dôvod na takúto asymetriu. Zároveň si myslíme, že strop 5 tisíc eur pre hotovostné platby podnikateľov je v praxi zbytočne obmedzujúci.

⁴ Daňovým rezidentom je dnes fyzická osoba, ktorá má na území Slovenskej republiky trvalý pobyt alebo sa v posudzovanom roku zdržiava na území SR aspoň 183 dní. Daňový rezident SR má povinnosť podať v SR daňové priznanie zo všetkých príjmov, ktoré v danom roku dosiahol na celom svete. V prípade, že občan SR má na území SR trvalý pobyt, ale pracuje alebo študuje v zahraničí, navrhujeme, aby rozhodujúce bolo, kde sa reálne v danom roku zdržiava, nie kde má trvalý pobyt. Takíto občania SR tak nebudú zaťažovaní byrokratickou povinnosťou podať daňové priznanie v SR.

⁵ Od zdaňovacieho obdobia 2014 si daňový základ možno znížiť každý rok presne o jednu štvrtinu strát z predchádzajúcich rokov. Ak je základ dane vyšší ako jedna štvrtina daňovej straty, podnikateľ zaplatí daň z príjmu. Ak je základ dane nižší, podnikateľ prichádza o možnosť odpočítať časť daňovej straty presahujúcu jednu štvrtinu. Po zliberalizovaní odpisovania daňovej straty sa daňovník sám rozhodne, v ktorom roku akú časť daňovej straty umorí. Toto mu umožní variabilne narábať so stratou a tak si znižovať daňový základ a daň podľa toho, ako sa mu v podnikaní darilo..

- zavedieme postupné odpisovanie majetku podľa slobodného rozhodnutia daňovníka⁶
- zvýšime limit paušálnych výdavkov živnostníkov na 60-násobok životného minima⁷
- zvýšime strop pre platenie preddavkov pri „poslednej známej daňovej povinnosti“ pre daň z príjmu FO z 2 500 na 5 000 eur
- zrušíme superodpočítateľné položky⁸

DAŇ Z PRIDANEJ HODNOTY (DPH)

- zúžime povinnosť platiť zábezpeku pri registrácii platiteľa DPH len na tie subjekty, ktoré daňový úrad eviduje ako neplatičov⁹
- skrátime možnosť zadržiavať DPH na maximálne 4 mesiace v dôsledku prebiehajúcej daňovej kontroly¹⁰
- zrušíme povinnosť podnikateľa odvieť DPH za dodávateľa - neplatiča¹¹
- zjednotíme a znížime DPH na sadzbu, ktorá je rozpočtovo neutrálna

⁶ V súčasnosti je odpisovanie majetku pre podnikateľov komplikované a limitujúce. Existuje 6 odpisových skupín, pričom doba odpisovania majetku je od 4 do 40 rokov. Postupným zliberalizovaním odpisovania majetku dosiahneme stav, keď sa daňovník sám rozhodne, v ktorom roku a v akej výške bude majetok odpisovať. Toto zlepši možnosť riadenia cash-flow. Pri odpísaní 100% z nadobúdajúcej ceny majetku v prvom roku si daňovník zníži svoje daňové povinnosti už v roku, v ktorom investoval do svojho podnikania, čo pomôže ďalšiemu jeho rozvoju.

⁷ Táto suma predstavuje približne 12 000 eur ročne.

⁸ V roku 2015 zaviedla vláda nový typ zvýhodnenia daňovníkov, ktorí vykonávajú výskum a vývoj, takzvanú superodpočítateľnú položku. Zahraničné štúdie síce potvrdzujú, že podobné výnimky vedú k zvýšeniu výpadku vo verejných financiách, ale neprejavujú sa vo vyššej efektívnosti firiem, ktoré ich dostali. Zjednodušené: firma zaplatí nižšie dane a výsledok výskumu je nula. Štát nedokáže posúdiť, či sa vo firmách naozaj robí vedecký výskum.

⁹ Pri registrácii platiteľa DPH daňové úrady vyžadujú zábezpeku na daň vo výške 1 000 až 500 000 eur, túto sumu musí poskytnúť žiadateľ o registráciu bez nároku na úrok a daňový úrad ju vráti až po 13 mesiacoch. Na rozhodnutie o registrácii má daňový úrad lehotu 60 dní.

¹⁰ Daňový úrad bude môcť zadržiavať DPH v dôsledku prebiehajúcej daňovej kontroly max. 4 mesiace, pričom doba na výkon daňovej kontroly ostane aj naďalej jeden rok. Ak neboli zistené pochybenia vedúce ku kráteniu dane, bude DÚ povinný od začiatku druhého mesiaca po koniec štvrtého mesiaca zaplatiť dotknutej firme úrok vo výške 15% (takto nastavený je sankčný úrok voči daňovníkovi, teda vice versa, prímerné nastavenie). Prvý mesiac zadrživanej DPH nebude úročený, a to bez ohľadu na zistenia.

¹¹ Podľa ust. § 69 ods. 14 zákona č. 222/2004 Z.z. o DPH platiteľ, ktorému je alebo má byť dodaný tovar alebo služba v tuzemsku, ručí podľa ust. § 69b za daň z predchádzajúceho stupňa uvedenú na faktúre, ak dodávateľ daň uvedenú na faktúre nezaplatil alebo sa stal neschopným zaplatiť daň a platiteľ v čase vzniku daňovej povinnosti vedel alebo na základe dostatočných dôvodov vedieť mal alebo vedieť mohol, že celá daň alebo časť dane z tovaru alebo služby nebude zaplatená, a to v prípadoch, keď:

- a) protihodnota za plnenie, uvedená na faktúre, je bez ekonomického opodstatnenia neprimerane vysoká alebo neprimerane nízka,
- b) uskutočnil zdaniteľný obchod s platiteľom počas obdobia, v ktorom bol tento platiteľ zverejnený v zozname platiteľov DPH, u ktorých nastali dôvody na zrušenie registrácie,
- c) v čase vzniku daňovej povinnosti bol jeho štatutárnym orgánom alebo členom štatutárneho orgánu alebo spoločníkom štatutárny orgán, člen štatutárneho orgánu alebo spoločník platiteľa, ktorý dodáva tovar alebo službu. V prípade, že daň uvedenú na faktúre dodávateľ v lehote splatnosti neuhradil alebo uhradil len jej časť, je povinný daň uhradiť platiteľ, ktorý ručí za daň.

ROVNAKÝ METER PRE ŠTÁT A PODNIKATEĽA ¹²

- *umožníme uplatniť si ako daňový náklad reálne spotrebované pohonné hmoty ¹³*
- *umožníme uplatniť si ako daňový náklad reprezentačné do výšky 1% zo základu dane*
- *zavedieme jednotný limit pre daňový náklad na reklamný predmet vo výške 50 eur ¹⁴*
- *zjednotíme benefity pre zamestnancov v štátnej správe a súkromnej sfére ¹⁵*

¹² Čo je pre štát „povoleným“ výdavkom, nech je pre podnikateľa odpočítateľnou položkou od základu pre výpočet dane.

¹³ V súčasnosti platí pre podnikateľa, že ak je spotreba auta podľa „techničáku“ x litrov a reálna spotreba je vyššia (lebo sa napríklad s referenčným autom jazdí len po meste a krátke trate), rozdiel si podnikateľ nemôže dať do nákladov. V štátnej správe je to paradoxne povoleným výdavkom.

¹⁴ V súčasnej dobe je to 17 eur. Ani v štátnej správe nebude povolené nakupovať darčeky / reklamné predmety vo výške vyššej ako 50 eur.

¹⁵ Štátna správa, hospodáriaca dlhodobo s deficitom, nebude môcť poskytovať zamestnancom také benefity, ktoré nie sú pre podnikateľa možným daňovým nákladom (napr. rekreácie, koncerty, lístky do fitness, atď.).

2. Odvody

Zavedieme odvodový bonus, aby ste platili menej

PRVÁ FÁZA ZAVEDENIA ODVODOVÉHO BONUSU (TECHNICKÁ FÁZA)

- zavedieme superhrubú mzdu ¹⁶
- zavedieme jednotný základ pre výpočet dane a odvodov ¹⁷
- zavedieme jednu daň, jeden odvod na sociálne poistenie, jeden odvod na zdravotné poistenie
- zavedieme spoločné ročné zúčtovanie všetkých príjmov daňovníka
- znížime administratívne povinnosti živnostníkov a zamestnávateľov ¹⁸

DRUHÁ FÁZA ZAVEDENIA ODVODOVÉHO BONUSU

- znížime sadzby odvodov významnou mierou ¹⁹
- z dobrovoľníme odvody na nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti
- nahradíme zdravotné odvody z dividend odvodovým bonusom²⁰
- zavedieme jednu štátnu dávku, ktorá nahradí súčasné nezdaniteľné časti a systém súčasných štátnych dávok
- zavedieme mimoriadne štátne dávky pre mimoriadne životné situácie²¹

¹⁶ Dnešná „hrubá mzda“ je umelo zavedená veličina, ktorá nehovorí, akú mzdu zamestnanec dostane (čistá mzda) a ani aký má zamestnávateľ mzdový náklad (cena práce). Navrhujeme vytvoriť „superhrubú mzdu“ (súčet hrubej mzdy a odvodov zamestnávateľa), ktorá bude predstavovať ekvivalent príjmov živnostníka.

¹⁷ Dnešná hrubá mzda zamestnanca je základ pre výpočet odvodov zamestnávateľa a tiež odvodov zamestnanca. Avšak pre výpočet dane z príjmu sa používa iný základ, a to hrubá mzda znížená o odvody zamestnanca. Vytvorením jednotného základu pre výpočet daní a odvodov (superhrubá mzda) a primeraným upravením sadzieb dôjde k zjednodušeniu výpočtu daní a odvodov.

¹⁸ Odvodový bonus je nutné realizovať v dvoch fázach, prvou je technická časť a druhou preklopenie sociálneho systému na jednotnú štátnu dávku. Medzi týmito dvomi fázami musí uplynúť jeden rok. Po realizácii prvej časti dôjde k výraznému zníženiu administratívnych povinností živnostníkov a zamestnávateľov – platí sa budú už len dva odvody (namiesto dnešných 8), potrebné bude už len jedno priznanie (voči Finančnej správe SR) a bude existovať už len jeden vymeriavací základ.

¹⁹ Link: <http://sulik.sk/odvodovy-bonus-zmena-paradigmy/>

²⁰ Odvodový bonus predpokladá, že každý jeden daňovník bude platiť odvody z akýchkoľvek príjmov, avšak len po pomerne nízko stanovený strop vo výške desaťnásobku životného minima (cca 1 980 eur). Bude úplne jedno, akými príjmami bude tento strop dosiahnutý (zo závislej činnosti, zo živnosti, z prenájmu, z dividend a pod.) a z akýchkoľvek príjmov nad tento strop sa odvody platiť nebudú.

²¹ Mimoriadne štátne dávky navrhujeme v odvodovom bonuse tieto:

Mimoriadna štátna dávka pre dieťa do veku 15 rokov, mimoriadna štátna dávka pre osamelú matku, mimoriadna štátna dávka pre invalidov.

- zavedieme jednotný výber daní a odvodov
- ročné daňové a odvodové priznanie pripraví Finančná správa SR²²
- znížime administratívnu náročnosť odvodového systému a sociálnej oblasti zásadnou mierou²³
- zrušíme povinné minimálne odvody pre živnostníkov²⁴

DŮCHODKOVÝ SYSTÉM

- postupne posilíme mieru solidarity v I. pilieri²⁵
- primerane znížime odplaty pre dôchodkové správcovské spoločnosti
- postupne zvýšime príspevky do II. piliera na 9%²⁶
- zavedieme povinnú účasť v II. pilieri od 35 rokov života len do našetrenia sumy potrebnej na vyplácanie doživotného dôchodku, najmenej vo výške životného minima²⁷
- zvýšime nezdaniteľnú časť základu dane na dobrovoľné príspevky do II. piliera

²² Daňovník pripravené priznanie buď potvrdí alebo upraví.

²³ Prechodom na jednotnú štátnu dávku dôjde k zjednodušeniu štátnej administratívy, ktoré si dnes zrejme nedokážeme predstaviť. Takmer stovka sociálnych dávok, okolo tristo parametrov, desiatky výnimiek a špeciálnych pravidiel... To všetko bude nahradené jedným systémom zúčtovania, ktorý na jednej strane (tok peňazí od občana k štátu) bude obsahovať daň z príjmu, sociálny odvod a zdravotný odvod a na druhej strane (od štátu k občanovi) základnú štátnu dávku a najviac štyri mimoriadne štátne dávky.

²⁴ Všetci živnostníci budú platiť odvody len zo svojich skutočných príjmov.

²⁵ Akékoľvek existujúce dôchodkové nároky vyplývajúce zo súčasných zákonov ostanú zachované.

²⁶ V súčasnosti platí zákon č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení, podľa ktorého do r. 2017 každoročne porastie odvod do II. piliera o 0,25 percentuálneho bodu až do výšky 6% z vymeriavacieho základu. Presadíme ústavný zákon na ochranu II. piliera.

²⁷ Časť nasporenej sumy presahujúcej sumu potrebnú na doživotný dôchodok vo výške životného minima, bude môcť sporiteľ čerpať formou programového výberu podľa vlastného uváženia.

3. Trh práce a zamestnávanie

Zavedieme Zákonník práce, ktorý vytvorí pracovné miesta

ZÁKONNÍK PRÁCE PRE LEPŠIE ZAMESTNÁVANIE A VYŠŠIE PLATY

- zjednotíme mzdové zvýhodnenie (príplatok) za prácu v nedeľu a počas sviatkov na úroveň 25%²⁸
- zrušíme sadzby minimálnych mzdových nárokov²⁹
- minimálnu mzdu nahradíme odvodovým bonusom
- zrušíme definíciu závislej činnosti³⁰
- zjednotíme a zjednodušíme pravidlá pre dohody o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru - doterajšie tri formy dohôd nahradíme jedinou³¹
- zjednodušíme pravidlá pri výpočte nároku na dovolenku a stravovanie zamestnancov³²
- znížime maximálnu náhradu mzdy pri neplatnom skončení pracovného pomeru zo strany zamestnávateľa z 36 mesiacov na 6 mesiacov
- zrušíme zodpovednosť zamestnávateľa za agentúru dočasného zamestnávania vo veci dodržiavania rovnakých podmienok pre kmeňových a agentúrnych zamestnancov³³

²⁸ Mzdové zvýhodnenie za prácu počas sviatkov znížime z 50% na 25%. V súčasnosti neexistuje mzdové zvýhodnenie za prácu v nedeľu, zavedieme ho vo výške 25%.

²⁹ 6 úrovni minimálnej mzdy podľa ust. § 120.

³⁰ Podľa ust. § 1 ods. 2 a 3. navrhujeme, aby si zamestnávateľ a zamestnanec po vzájomnej dohode vybrali formu spolupráce, či už zamestnaneckú alebo subdodávateľskú (teda zmluvu uzavrú podľa Zákonníka práce, Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka). Každá z uvedených foriem má výhody aj nevýhody, štát však nemá vstupovať do slobodnej voľby týchto dvoch zmluvných strán, ani zvýhodňovať ktorúkoľvek z nich.

³¹ Dnes Zákonník práce umožňuje dohodu o vykonaní práce, dohodu o pracovnej činnosti a dohodu o brigádnickej práci študentov. Rozdiel medzi nimi je najmä v rozsahu pracovného času - na dohodu o vykonaní práce je možné pracovať max. 350 hodín v kalendárnom roku, na dohodu o pracovnej činnosti max. 10 hodín týždenne a na dohodu o brigádnickej práci študentov v priemere max. 20 hodín týždenne. Ďalšie rozdiely sú napríklad v možnostiach jednostranného vypovedania dohody. Tieto rozdiely nemajú opodstatnenie - napríklad preto, lebo jedna a tá istá osoba môže mať s tým istým zamestnávateľom uzatvorených viac dohôd rôznej formy. Navrhujeme všetky tri formy dohôd nahradiť jedinou formou dohody o práci mimo pracovného pomeru.

³² Navrhujeme zjednodušenie pravidiel pri výpočte nároku na dovolenku v prípade, že pracovný pomer netrval celý rok, resp. ak zamestnanec nevykonával prácu počas celého roka. Za každý celý kalendárny mesiac nepretržitého trvania toho istého pracovného pomeru má mať zamestnanec nárok na jednu dvanástinu dovolenky za kalendárny rok. Za každých 21 neodpracovaných zmien v kalendárnom roku môže zamestnávateľ krátiť dovolenku o jednu dvanástinu.

³³ Podľa ust. § 58 ods. 10.

- *znižíme zákonné obmedzenia pri dočasnom pridelení zamestnancov medzi zamestnávateľmi*³⁴

ZNÍŽENIE BYROKRACIE PRI ZAMESTNÁVANÍ

- *zrušíme nezmyselné alebo duplicitné povinnosti zamestnávateľov pri zamestnávaní*³⁵:
 - ✓ *zjednotíme formu komunikácie zamestnávateľov so Sociálnou poisťovňou, zdravotnými poisťovňami a daňovým úradom na elektronickú*
 - ✓ *zrušíme povinnosť zamestnávateľa archivovať výplatné pásky*³⁶
- *zrušíme povinnosť zamestnávateľa zasielať štatistickému úradu*³⁷:
 - ✓ *štvrťročný výkaz o práci*
 - ✓ *ročný výkaz o úplných nákladoch práce*
- *zrušíme povinnosti vyplývajúce zo Zákona o ochrane osobných údajov presahujúce rámec požadovaný európskou legislatívou:*
 - ✓ *povinnosť ustanoviť zodpovednú osobu*³⁸
 - ✓ *povinnosť vypracovať bezpečnostný projekt*³⁹
 - ✓ *registračnú povinnosť pre informačné systémy s osobnými údajmi*⁴⁰
 - ✓ *povinné skúšky na Úrade pre ochranu osobných údajov*⁴¹
- *Prdlžime lehotu na odhlásenie zamestnanca z pôvodného jedného dňa na 8 dní*

34 Od 1. marca 2015 nie je možné slobodné uzatváranie zmlúv medzi dvoma subjektami podľa Obchodného zákonníka (zmluvy o poskytnutí služieb a pod.) v prípade tzv. maskovaného dočasného pridelenia. V prípade, že sa spoločnosti A a B dohodnú na zmluve, podľa ktorej zamestnanci spoločnosti A vykonávajú v prospech spoločnosti B práce, ktoré sú predmetom činnosti spoločnosti B, práce budú vykonávať prevažne v priestoroch spoločnosti B, prevažne pracovnými prostriedkami spoločnosti B a pod vedením vedúceho zamestnanca spoločnosti B, musia uzavrieť dohodu o dočasnom pridelení podľa ust. § 58 Zákonníka práce. Navrhujeme zrušenie tohto obmedzujúceho ustanovenia Zákonníka práce.

35 Tento bod vznikol v spolupráci so spoločnosťou Profesia.

36 Zrušíme povinnosť archivovať výplatné pásky v papierovej podobe a v podobe mailu zaslaného zamestnancovi. Archivujú sa v elektronickom systéme, bez možnosti spätnej modifikácie.

37 Tento bod vznikol v spolupráci so spoločnosťou Profesia.

38 Podľa ust. § 23 a nasl. Zákona č. 122/2013 Z.z.

39 Podľa ust. § 20 a nasl. Zákona č. 122/2013 Z.z.

40 Podľa ust. § 34 a nasl. Zákona č. 122/2013 Z.z.

Každá povinnosť registrácie IS vyžaduje

- povinnosť uhradiť poplatok,*
- uskutočniť zmeny pôvodných registrácií,*
- vypracovať bezpečnostný projekt.*

IS môže byť napr. databáza zákazníkov, dodávateľov, atď. V mnohých krajinách EÚ (Nemecko, Rumunsko, Veľká Británia, Česká republika) registračná povinnosť ani s tým súvisiace poplatky neexistujú.

41 Podľa ust. § 24 Zákona č. 122/2013 Z.z.

4. Podnikateľské prostredie

Odlahčíme podnikateľov od zbytočnej byrokracie a dáme im právne istoty

ZNÍŽENIE ADMINISTRATÍVNEJ ZÁŤAŽE

- umožníme nahradiť gastrolístky peniazmi ⁴²
- zrušíme povinnosť tvoriť rezervný fond v obchodných spoločnostiach ⁴³
- zrušíme povinnosť uchovávať cenové evidencie po dobu troch rokov ⁴⁴
- zjednodušíme a sprehľadníme opatrenia BOZP v jednom zrozumiteľnom právnom predpise ⁴⁵
- zrušíme povinnosť pre malé a stredné firmy mať Program vlastnej činnosti ⁴⁶
- zrušíme povinnosť pre malé a stredné firmy mať Organizačný poriadok
- zrušíme povinnosť zasielať príslušnému úradu oznámenie o predajnom a prevádzkovom čase ⁴⁷
- zredukujeme povinnosti značení súvisiacich so zákazom fajčenia v maloobchodných priestoroch ⁴⁸

⁴² Zamestnávateľ môže zabezpečiť zamestnancom stravovanie formou teplého jedla, stravovacích poukážok alebo priamo formou finančného príspevku. Všetky uvedené formy budú pre zamestnancov príjmom oslobodeným od dane a odvodov. Hodnota príspevku na jedlo zostane nezmenená.

⁴³ Vedenie povinného rezervného fondu v obchodných spoločnostiach je výlučne účtovnou operáciou, ktorá nemá vplyv na skutočné hospodárenie. Prostriedky alokované v týchto fondoch nie sú v skutočnosti viazané na reálnom bankovom účte alebo v hotovosti, samotný podnikateľ ich môže ľubovoľne použiť.

⁴⁴ Ust. § 13 zákona č. 18/1996

V súčasnosti sa táto povinnosť vzťahuje na všetky spoločnosti s výnimkou malých firiem.

Po zavedení tohto pravidla sa bude táto povinnosť vzťahovať len na spoločnosti s regulovanými cenami.

⁴⁵ Zoznam konkrétnych opatrení presahuje rámec tohto dokumentu.

⁴⁶ Podľa ust. § 20 zákona č. 297/2008 o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti musia desiatky tisíc malých a stredných firiem vypracúvať tzv. Programy vlastnej činnosti povinnej osoby - t. j. de facto vnútropodnikové smernice, upravujúce boj proti legalizácii príjmov súvisiacich napríklad s možným financovaním terorizmu.

V ust. § 5 tohto zákona je vymedzený príliš široký okruh firiem a inštitúcií, na ktoré sa takáto povinnosť vzťahuje. Patria medzi ne napríklad všetky firmy, ktoré majú v predmete podnikania uvedenú činnosť ekonomických alebo organizačných poradcov. To zahŕňa tisíce malých firiem, často jednoosobových s. r. o., pri ktorých je možnosť reálne takéto smernice využiť minimálna.

⁴⁷ Obce stanovujú nariadením pravidiel prevádzkového a predajného času, je to v zákone č. 369/1990 Zb. O obecnom zriadení v znení neskorších predpisov, v ust. § 4 ods. 3 písm. ii), ktoré znie: „plní úlohy na úseku ochrany spotrebiteľa a utvára podmienky na zásobovanie obce; určuje nariadením pravidlá času predaja v obchode, času prevádzky služieb a spravuje trhoviská“. Pokiaľ podnikateľ prevádzkuje svoju prevádzku v súlade s týmto nariadením, je nadbytočné oznamovať obci jeho otváracie hodiny.

⁴⁸ Zrušíme povinnosť mať vývesku o zákaze fajčenia podľa zákona č. 377/2004 Z.z. pre prevádzky iné ako reštauračné a príbuzné.

- znižíme administratívnu náročnosť získania kompenzácie za zvýšené náklady obhospodarovania v chránených územiach NATURA 2000 ⁴⁹
- zrušíme povinnosť pre živnostníkov a podnikateľov viesť správu registratúry, táto ostane len pre orgány štátnej správy a miestnej samosprávy ⁵⁰
- zrušíme povinnosť uvádzať Poznámky ako súčasť daňového priznania pre spoločnosti, ktorých účtovná závierka nepodlieha povinnému auditu

ZNÍŽENIE FINANČNEJ ZÁŤAŽE

- zrušíme pracovnú zdravotnú službu pre I. a II. kategóriu ⁵¹
- zvýšime hranice pre povinné audity firiem na úroveň vyžadovanú legislatívou EÚ ⁵²
- zrušíme povinné preškoľovanie vodičov ⁵³
- zrušíme 2% odvod umelcov
- zrušíme koncesionárske poplatky ⁵⁴
- zdobrovoľníme sociálny fond

49 Zrušíme prírode škodiace dotácie na spalovanie biomasy okrem energetických plodín a odpadu z dreva. Prehodnotíme dotačný Program rozvoja vidieka, s cieľom zapojiť miestnych obyvateľov do agroenvironmentálnych farmárskych programov s nárokovateľným kompenzačným príspevkom na základe zmluvy o poskytovaní služieb vo verejnom záujme (tzv. zmluvy o sústave Natura 2000). Zameriame sa na spracovanie Plánov manažmentu krajiny v chránených územiach v úzkej spolupráci s miestnymi skupinami tak, aby boli využiteľné pre rozvoj vhodných hospodárskych aktivít v regiónoch, ktoré aj zvýšia zamestnanosť.

50 V súčasnosti má túto povinnosť v zmysle zákona č. 395/2002 Z.z. o archívoch a registratúrach každá fyzická aj právnická osoba, z činnosti ktorej vzniká registratúra (ust. § 2 ods. 16), čo je natoľko široká definícia, že zahŕňa prakticky všetkých. Okrem povinnosti mať registratúrny plán a viesť podľa neho všetky záznamy a dokumenty ide aj o povinnosti ako napr. dať si schváliť registratúrny plán príslušnému štátnemu archívu, dať si schváliť vyradovanie a likvidáciu registratúrnych záznamov atď. Je to zbytočná a zaťažujúca povinnosť, s ktorou súvisia ďalšie obmedzenia (napr. viesť správu registratúry môže len osoba s úplným stredoškolským vzdelaním, čo v praxi znamená, že evidenciu pošty nemôže vykonávať pracovník bez maturity. Týmto opatrením by sa zrušili všetky tieto povinnosti. Ostanú len povinnosti archivácie v zmysle príslušných zákonov, napr. účtovná a mzdová agenda v zmysle Zákona o účtovníctve atď.

51 V súčasnosti zavedená PZS pre 4 kategórie rizika poškodenia zdravia neprimerane administratívne aj finančne zaťažuje podnikateľov aj zamestnancov. Navrhujeme preto pre I. a II. kategóriu PZS zrušiť, nakoľko do I. kategórie sú zaradené práce, „pri ktorých nie je riziko poškodenia zdravia zamestnanca vplyvom práce a pracovného prostredia“. A do II. kategórie sú zaradené „práce, pri ktorých vzhľadom na riziko nie je predpoklad poškodenia zdravia“. Povinnosti pre III. a IV. kategóriu zachováme.

52 Zákon o účtovníctve - zmeníme kritériá v ust. § 19 ods. 1 písm. a) na úroveň minimálnych požiadaviek Európskej únie. Podmienka celkovej sumy majetku účtovnej jednotky pre účely splnenia podmienky povinného auditu sa navrhuje zvýšiť z 1 na 4 milióny eur, podmienka hodnoty čistého obratu sa navrhuje zvýšiť z 2 na 8,8 mil. eur, a podmienka priemerného počtu zamestnancov z 30 na 50.

53 Navrhujeme odstrániť nezmyselnú duplicitnú povinnosť povinného preškoľovania zamestnancov pre vedenie služobného motorového vozidla tým zamestnancom, ktorí nie sú vodičmi z povolania. Ak je vlastníctvo vodičského preukazu dostatočným oprávnením pre vedenie súkromného motorového vozidla, musí platiť aj pre firemné vozidlo.

54 Aj pre fyzické aj pre právnické osoby.

- znížime registračný poplatok za nové auto na jednotnú sumu 33 eur⁵⁵
- zrušíme zákaz predaja potravín po uplynutí doby minimálnej trvanlivosti⁵⁶

ODBÚRANIE BARIÉR V PODNIKANÍ

- znížime počet viazaných živností⁵⁷
- presunieme viaceré z remeselných a viazaných živnosti do voľných živností⁵⁸
- zrušíme povinnosť registrovať voľné živnosti na živnostenskom úrade⁵⁹
- znížime výšku minimálneho základného imania spoločností s ručením obmedzeným na 1 euro⁶⁰
- zrýchlime proces likvidácie firiem a ich výmazu z obchodného registra⁶¹
- stanovíme nárokovateľné podmienky pravidiel udelenia dopravných licencií⁶²
- zrušíme povinné členstvo v týchto komorách:
 - ✓ Slovenská komora daňových poradcov
 - ✓ Komora veterinárnych lekárov
 - ✓ Slovenská komora audítorov

55 Podľa ust. § 7 zákona č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch sú stanovené rôzne sumy za registráciu osobných motorových vozidiel, a to v závislosti od výkonu motora alebo zdroja energie. Tieto poplatky sa pohybujú od sumy 33 eur až po sumu 2 997 eur. Nakoľko ide o administratívny úkon, ktorého náročnosť nijako nesúvisí s parametrami kategorizácie, zjednotíme registračný poplatok na sumu zodpovedajúcu náročnosti tohto administratívneho úkonu na sumu 33 eur.

56 Zákaz predaja potravín po uplynutí dátumu spotreby (čerstvé výrobky, mäso, jogurty, atď.) ostane zachovaný, zmena sa bude týkať len zrušenia zákazu predaja potravín po uplynutí doby minimálnej trvanlivosti (konzervy, strukoviny, cestoviny, atď.).

57 Konkrétny zoznam obsahuje desiatky položiek a je nad rámec tohto dokumentu.

58 Podmienkou prevádzkovania remeselnej živnosti je odborná spôsobilosť získaná vyučením v odbore (ust. § 21 zákona č. 455/1991 a súvisiace), podmienkou prevádzkovania viazanej živnosti je odborná spôsobilosť získaná inak (uvedené v prílohe č. 2 zákona 455/1991 Zb.).

59 Na ohlásenie voľnej živnosti postačí registrácia živnostníka na Finančnej správe SR. Na základe toho môže vykonávať akúkoľvek z voľných živností bez toho, aby ich jednotlivito ohlasoval.

60 Existencia základného imania je viac právnou fikciou ako reálnym ekonomickým nástrojom. Povinná výška minimálneho základného imania môže byť pre poctivých začínajúcich podnikateľov prekážkou začiatku podnikania. V skutočnosti, keďže sa prostriedky základného imania nemusia reálne viesť napr. na bankovom účte, ide viac-menej o administratívnu povinnosť, ktorú je jednoduché obísť len fiktívnym zložením finančných prostriedkov v hotovosti. Ručenie za záväzky spoločnosti bude vo výške, ktorú si podnikateľ sám určí (do tejto výšky bude ručiť konateľ vlastným majetkom) a túto sumu povinne uvedie do obchodného registra, aby obchodní partneri vedeli, v akej výške konateľ ručí vlastným majetkom.

61 Za týmto účelom stanovíme daňovému úradu pevnú lehotu 60 dní, v rámci ktorej musí vydať súhlas správcu dane na výmaz spoločnosti z obchodného registra. Nevydanie súhlasu v danej lehote bude možné len v prípade, ak daňový úrad zistí porušenie zákona zo strany dotknutej obchodnej spoločnosti.

62 Zmena zákona č. 56/2012 Z.z. o cestnej doprave, kde sa jasne zafinujú požiadavky na udelenie licencie. Po ich splnení bude udelenie dopravnej licencie nárokovateľné.

- ✓ *Slovenská komora stavebných inžinierov*
- ✓ *Slovenská komora architektov*
- ✓ *Komora geodetov a kartografov*
- ✓ *Komora reštaurátorov*
- ✓ *Slovenská komora patentových zástupcov*
- *zrušíme zákaz poplatkov za prednostné vyšetrenie u lekára*
- *zrušíme zákaz poplatkov u lekára za vyšetrenia, ktoré nemajú zazmluvnené so zdravotnou poisťovňou*
- *zrušíme bariéry, ktoré obmedzujú predaj poľnohospodárskej pôdy*⁶³
- *zrušíme povinné kvóty slovenskej hudby v rádiách*

ODSTRÁNENIE DEFORMÁCIÍ PODNIKATEĽSKÉHO PROSTREDIA

- *zrušíme investičné stimuly*
- *do plošného zrušenia poľnohospodárskych dotácií v celej EÚ požadujeme zvýšenie dotácií pre slovenských poľnohospodárov na úroveň starých členských krajín EÚ. Eurofondy v oblasti poľnohospodárstva musia byť po splnení jednotných a jasných podmienok nárokovateľné*
- *presunieme eurofondy do verejných infraštruktúrnych investícií (toto sa netýka dotácií v poľnohospodárstve do tých čias, kým ich nezruší celá EÚ)*

PRÁVNA ISTOTA

- *zmeny uvedených zákonov budeme prijímať len s účinnosťou k 1. januáru*⁶⁴
 - ✓ *Zákonník práce*
 - ✓ *Zákon o dani z príjmu*
 - ✓ *Zákon o dani z pridanej hodnoty*
 - ✓ *zákony o špecifických spotrebných daniach*
 - ✓ *Zákon o správe daní a poplatkov*

⁶³ Dnes štát obmedzuje práva predávajúceho pri predaji poľnohospodárskej pôdy tak, že reguluje okruh kupujúcich a vytvára komplikovaný proces pri predaji. Opatrenia obmedzujúce predaj pôdy nahrávajú veľkým poľnohospodárskym podnikom a znemožňujú malým majiteľom pôdy uplatňovať svoje právo voľne nakladať so svojím majetkom.

⁶⁴ Toto pravidlo neplatí, ak sú prijímané zmeny v skrátanom legislatívnom konaní.

- ✓ Zákon o sociálnom poistení
- ✓ Zákon o zdravotnom poistení
- zavedieme povinnosť pre úrady bezplatne poskytovať a zverejňovať na oficiálnom webovom sídle záväzné stanoviská ⁶⁵
- zavedieme pravidlo, keď odmena exekútora nesmie presiahnuť výšku pohľadávky bez príslušenstva ⁶⁶

OPATRENIA PROTI NEPLATIČOM

- umožníme podanie návrhu na vyhlásenie konkurzu aj v prípade jedného veriteľa s pohľadávkou staršou ako 30 dní po splatnosti ⁶⁷
- zavedieme nevyvrátiteľnú fikciu záväzku pre neuhradenú faktúru, ktorú ak si podnikateľ uviedol do kontrolného výkazu DPH, je možné považovať za exekučný titul ⁶⁸
- umožníme, aby v prípade, ak je obstarávateľom štát, boli vyplácané platby zhotoviteľovi podmienené úhradou za predchádzajúce práce, ktoré subdodávateľa pre tohto obstarávateľa na danej zákazke už vykonali
- umožníme platby zadávateľa priamo subdodávateľovi po splnení určitých podmienok (kolaudačné rozhodnutie atď.)

⁶⁵ Ak podnikateľ požiada o stanovisko príslušný úrad, ten mu ho zdarma poskytne a zároveň ho zverejní na svojom webovom sídle (ak tam takéto ešte zverejnené nie je). Ak tam už identické stanovisko je, pošle žiadateľovi link na príslušné stanovisko. V súčasnosti je možné získať záväzné stanovisko podľa ust. § 53a zákona č. 563/2009 Z.z. o správe daní. Podľa ust. § 53c sa poplatky za ne pohybujujú od 4 000 eur až do výšky 30 000 eur, čím je daný inštitút pre väčšinu subjektov nedostupný.

⁶⁶ Primerane upravíme ust. § 200 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z.z.. Trovy vyššie ako výška pohľadávky bez príslušenstva znáša exekútor (ust. § 200 ods. 3).

⁶⁷ Dnes je možné, aby podali takýto návrh minimálne dvaja veritelia. Podmienky na vyhlásenie konkurzu ostanú nezmenené, ide o ulahčenie možnosti takýto návrh podať.

⁶⁸ Ak si podnikateľ faktúru zaúčtuje a započíta ju do kontrolného výkazu DPH (zrejme s cieľom nárokovať si vrátenie DPH a uviesť si fakturovanú sumu do nákladov), má sa za to, že uznal tento záväzok v plnej výške. Ak túto faktúru včas neuhradí, veriteľ sa môže po tom, ako dlžníka preukáže na dlžobu upozornil (písomná upomienka), obrátiť na daňový úrad a žiadať od neho výpis z kontrolného výkazu. Súčasťou takejto žiadosti je kópia predmetnej faktúry alebo iného dokladu, ktorým dokladuje svoju pohľadávku a daňový úrad mu do troch dní vydá výpis z kontrolného výkazu. Tento výpis obsahuje výlučne údaje uvedené v kontrolnom výkaze, ktoré sa vzťahujú na žiadateľa.

Žiadateľom môže byť, samozrejme, len osoba, ktorá vystavila faktúru (alebo iný doklad) a táto faktúra musí byť po lehote splatnosti. Takýto výpis z kontrolného výkazu by bol exekučným titulom.

REŠTRUKTURALIZÁCIE ⁶⁹

- zavedieme podmienku pre reštrukturalizácie minimálne 50% uspokojenie veriteľov počas maximálne 4 rokov ⁷⁰
- zavedieme povinnosť informovať veriteľov o všetkých krokoch reštrukturalizácie poštou a zverejnením na internete ⁷¹
- zrušíme obmedzenie, podľa ktorého je na prijatie plánu potrebná väčšina veriteľov, ktorých suma zistených pohľadávok presahuje 1% zistených pohľadávok danej skupiny ⁷²
- zrušíme pravidlo, podľa ktorého sa skupiny nijako nedotknuté reštrukturalizačným plánom považujú automaticky za skupiny súhlasiace s plánom ⁷³
- zavedieme pravidlo, podľa ktorého súd nebude môcť nahradiť hlas skupiny, ak aspoň jeden veriteľ, ktorého pohľadávka by za normálnych okolností (bez reštrukturalizácie) nebola nadriadená danej skupine, bude vo výhode oproti danej skupine, o ktorej súhlase má rozhodnúť súd ⁷⁴
- umožníme subdodávateľom firiem v reštrukturalizácii, ak im neplatia, bez akýchkoľvek sankcií a postihov okamžite vypovedať všetky zmluvné vzťahy alebo pozastaviť pre ne práce
- zavedieme povinnosť zverejňovať informácie o úspešnosti správcov konkurzov a reštrukturalizácií

⁶⁹ Proces reštrukturalizácií je na Slovensku nastavený priaznivo pre dlžníkov, poškodzuje veriteľov, pričom jeho základnou filozofiou je za istých okolností zachrániť dlžníka na úkor veriteľov, s cieľom predísť konkurzu dlžníka. Toto v kombinácii s praxou na Slovensku dáva opodstatnenie úvahám o ich zrušení. Nie je však možné vzhľadom na prijaté európske nariadenie zo dňa 20. 5. 2015 o insolvenčnom konaní (nariadenie EÚ 2015/848), účinné od 17. 6. 2017. Navrhujeme preto v oblasti reštrukturalizácií opatrenia, ktoré znížia možnosti ich zneužívania, zlepšia postavenie veriteľov a sprísnia ich podmienky.

⁷⁰ Ak dlžník nie je schopný v priebehu 4 rokov splatiť aspoň 50% svojich dlhov, východiskom nie je reštrukturalizácia, ale konkurz.

⁷¹ Podľa súčasnej právnej úpravy sa veriteľ dozvie o začatí reštrukturalizácie a ostatných dôležitých náležitostiach iba z Obchodného vestníka. V praxi dochádza často k tomu, že veritelia sa o reštrukturalizácii ani nedozvedia.

⁷² V súčasnosti sa hlasy drobných veriteľov v danej skupine vôbec nezohľadňujú pri hlasovaní. Myslíme si, že každý veriteľ má právo zúčastniť sa na hlasovaní – bez ohľadu na výšku jeho pohľadávky. Okrem iného sa tým zabráni možným manipuláciám pri hlasovaní.

⁷³ Skupiny veriteľov, ktorí nie sú dotknutí plánom, by mali byť vyčlenené z hlasovania o prijatí reštrukturalizačného plánu. Neexistuje dobrý dôvod, prečo by tieto skupiny mali byť považované za skupiny súhlasiace s plánom, čo zodpovedá súčasnej právnej úprave.

⁷⁴ Dnes je možné, aby súd rozhodol za skupinu veriteľov, ktorá hlasovala proti prijatiu reštrukturalizačného plánu. Po navrhovanej zmene sa zamedzí tomu, aby skupiny veriteľov, ktorých pohľadávky nie sú podriadené, boli uspokojené menšou mierou bez ich súhlasu.

5. Štátna byrokracia

Oslobodíme občanov od šikanovania úradmi

ZMENA ORGANIZÁCIE ŠTÁTNEJ SPRÁVY

- *zrušíme rigidné štruktúry a tabuľkové platy*⁷⁵
- *naštartujeme prechod na projektové riešenia*⁷⁶
- *zavedieme povinnosť pre všetky štátne úrady mať okrem iných dní aj fixne stanovené úradné hodiny v stredu od 14:00 do 18:00 hod*
- *vytvoríme aplikačné programové rozhranie (public API) pre efektívny prístup k informáciám zverejňovaným verejnou a štátnou správou*
- *zlepšíme užívateľské rozhranie webových sídiel štátnych a verejných inštitúcií odstránením nedostatkov v UX dizajne*⁷⁷

ZOŠTÍHLIENIE A ZEFEKTÍVNIENIE ŠTÁTNEJ SPRÁVY

- *zoštíhlime štátnu správu*⁷⁸
- *zefektívnieme štátnu správu*

⁷⁵ *Platy: v súčasnosti sa pre stálu službu v štátnej správe rozlišuje 9 platových kategórií, ktoré nepatrične ohraničujú možnosti príjmu a odmien na základe individuálneho výkonu a prínosu. Navrhujeme postupne tieto platové triedy zrušiť a nahradiť ich celkovým rozpočtom na platy a odmeny pre danú organizáciu, v rámci ktorého manažment určí platy zohľadňujúc výkon zamestnanca, ako je to v súkromnej sfére. Štátna správa ďalej určuje kvalifikačné požiadavky na rôzny typ tried a pozícií zastaraným spôsobom. Dôležité je mať napr. vysokoškolské vzdelanie akéhokoľvek smeru, na určitú pozíciu napr. na ministerstve financií sa tak môže kvalifikovať vysokoškolsky vzdelaný veterinár, ale nie človek s kvalitným vzdelaním, ale iného typu, napr. rôznych certifikátov/diplomov z financií a manažmentu, ktoré však nie sú kvalifikované ako „ukončené vysokoškolské vzdelanie“. Navyše, do „platových stupňov“ je zamestnanec zaradovaný podľa rokov odpracovaných v štátnej službe alebo rokov odbornej praxe, pričom opäť počet odpracovaných rokov nezohľadňuje prínos a kvalitu práce zamestnanca. Ak sa niekto poneviera v štátnej správe dostatočne dlho, nemal by to byť predpoklad na vyšší plat ako pri výkonnejšom zamestnancovi, ktorý pracoval kratšie. Tieto všetky kritériá sú z doby komunizmu, resp. ešte prežitky z Rakúsko-Uhorska, ktoré v dnešnom svete neobstoja.*

⁷⁶ *Kde je to aplikovateľné, prechod na projektové riešenia odbúraním rigidnej štruktúry úradov a to tak, aby zamestnanci mohli pracovať na projektoch bez ohraničenia svojej sekcie (prvé by zmenou malo prejsť Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR, ktoré je administratívnym ministerstvom).*

⁷⁷ *UX design (user experience) znamená mieru reálnej použiteľnosti webu. Zavedieme minimálne štandardy pre zjednotenie webových stránok samospráv, s cieľom sprehľadniť dostupnosť povinne zverejňovaných dokumentov a údajov na elektronickej úradnej tabuli.*

⁷⁸ *V princípe podporujeme reformu ESO, t. j. systematickú redukciu rozpočtových organizácií štátnej správy – podľa plánov vlády Roberta Fica z 916 na 58.*

Vláda však tají súčasný stav tejto reformy, preto nie je možné vyhodnotiť jej reálnu úspešnosť. V súčasnosti prebieha z našej strany snaha o interpeláciu ministra zodpovedného za reformu – Roberta Kaliňáka. V prípade, že dostaneme presnú odpoveď, vyhodnotíme daný stav a navrhne ďalšie vylepšenia podľa nasledujúceho princípu:

Úrady treba v prípade ich nadbytočnosti zrušiť bez náhrady. Ak činnosť musí zostať zachovaná, budeme presadzovať zlúčenie s príbuznými organizáciami, a to v prípadoch, keď môžeme doceliť úspory zo synergií.

- rozšírime meranie, porovnávanie a zverejňovanie kľúčových ukazovateľov výkonu verejnej správy a následne obmedzíme alebo zrušíme finančnú podporu tých neefektívnych
- zavedieme zverejňovanie všetkých poskytovaných informácií v zmysle infozákona⁷⁹
- zavedieme pokuty pre štátnu správu pre prípad nedodržania lehoty a ich zosobnenie zodpovednému úradníkovi (rovnaký meter)⁸⁰

ZNÍŽENIE BYROKRACIE

- zavedieme pravidlo, aby sa každé štátom vyžadované tlačivo muselo dať vyplniť aj elektronicky (e-Government)
- štátna správa nebude môcť vyžadovať tieto doklady, keďže nimi už disponuje:
 - ✓ Potvrdenie o nedoplatkoch/preplatkoch na dani
 - ✓ Potvrdenie o nedoplatkoch/preplatkoch v Sociálnej poisťovni
 - ✓ Výpis z registra trestov
 - ✓ Odpis z registra trestov
 - ✓ Výpis z obchodného registra
 - ✓ List vlastníctva
 - ✓ Potvrdenie o štátnom občianstve⁸¹
 - ✓ Potvrdenie o poistení auta
 - ✓ Doklady od auta (technický preukaz)
- zavedieme povinnosť pre štátnu správu na požiadanie vydať/sprístupniť dokumenty uvedené v predchádzajúcom bode v elektronickej forme a potvrdené elektronickým podpisom

⁷⁹ Tieto merania, porovnávanie a zverejňovanie zavedieme do všetkých oblastí (školsťva, zdravotníctva, prokuratúry, súdnictva, atď.). Kľúčovými ukazovateľmi sú napríklad platy absolventov stredných škôl, počet pooperačných infekcií v nemocniciach, výška uspokojenia pohľadávok veriteľov v procese reštrukturalizácie, atď.). Následne obmedzíme štátnu finančnú podporu napríklad neefektívnych vysokých a stredných škôl a poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, atď.

⁸⁰ Ak orgán štátnej správy nedodrží zákonom stanovenú lehotu (vydanie potvrdení, povolení, certifikátov), zaplatí za to dotknutej osobe (či už fyzickej alebo právnickej) rovnakú pokutu, akú platia za nedodržanie lehôt občania a právnické osoby. Tieto pokuty budú zosobnené zodpovednému úradníkovi.

⁸¹ Platí len v prípade občanov SR.

- predĺžime interval povinnosti absolvovať technickú a emisnú kontrolu pre osobné a malé nákladné motorové vozidlá a motocykle - na prvú kontrolu od evidencie vozidla po 5 rokoch a následný interval na každé 3 roky⁸²
- zrušíme povinnosť vykonávania technickej kontroly pre nebrzdené prípojné vozidlá⁸³
- predĺžime interval povinného metrologického overovania váh a ďalších meracích prístrojov z 2 rokov na 3 roky⁸⁴
- zavedieme férový prístup v oblasti štátom stanovených lehôt tak, že bude platiť jednotná základná lehota 30 dní, pričom niektoré lehoty, ktoré sú v súčasnosti kratšie, predĺžime, napríklad:
 - ✓ lehotu na vrátenie kartičky poistenca pri zániku verejného zdravotného poistenia predĺžime z 8 na 30 dní
 - ✓ lehotu na neodhlásenie ukradnutého firemného auta predĺžime zo 14 na 30 dní
 - ✓ lehotu na vykonanie kontroly technického stavu motorového vozidla (STK) po uplynutí termínu platnosti predĺžime z 0 na 30 dní

ZASTAVENIE ŠIKANOVANIA POKUTAMI

- zavedieme zákaz vyrubenia pokuty počas prvých siedmich dní po skončení lehoty⁸⁵
- zavedieme pravidlo, keď výška pokuty nesmie prevýšiť výšku istiny pri finančných nedoplatkoch
- pokuty nebudú plánovaným príjmom verejných rozpočtov⁸⁶
- zavedieme pravidlo, aby bola pri prvom porušení uplatňovaná najnižšia sadzba
- zavedieme pravidlo, aby za rovnaké pochybenie mali všetky subjekty rovnakú pokutu⁸⁷

⁸² Predĺžime intervaly kontrol STK a EK - z dnešnej povinnosti kontroly do 4 rokov od prvej evidencie vozidla a následnej kontroly každé 2 roky. Intervaly STK stanovuje ust. § 47 zákona č. 578/2006 Z.z. - vyhlášky Ministerstva dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o niektorých ustanoveniach zákona č. 725/2004 Z.z. o podmienkach prevádzky vozidiel v premávke na pozemných komunikáciách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Intervaly EK stanovuje ust. § 2 b vyhlášky MDPT SR č. 265/1996 Z.z. o emisných kontrolách cestných motorových vozidiel v znení vyhlášky MDPT SR č. 307/1999 a vyhlášky MDPT SR č. 21/2002 Z.z.

⁸³ Technický stav nebrzdených vozíkov je možné kontrolovať pri priebežných kontrolách policajných hliadok v teréne, nakoľko tieto nemajú ani len brzdy, ich kontrola si nevyžaduje testovanie v špecializovaných zariadeniach.

⁸⁴ Podľa zákona č. 142/2000 Z.z.

⁸⁵ Pokutovať bude možné až od ôsmeho dňa, pričom ale v ôsmy deň bude pokuta za osem dní, nie za jeden.

⁸⁶ Vybrané pokuty budú použité na zníženie verejného dlhu.

⁸⁷ Výšku pokuty môže ovplyvňovať len samotné pochybenie, výška spôsobenej škody, atď., nie subjekt, ktorý pochybil. Inými slovami - nesmie byť rozdielna výška pokuty za to isté pochybenie pre podnikateľa a pre bežného občana.

- zavedieme pravidlo, keď štát nesmie vymáhať platbu nižšiu ako 5 eur
- znížime výšku pokuty najmenej 1 milión eur na najmenej 10 tisíc eur, ak sa v priebehu jedného roka nájde v predajni trikrát po sebe tovar čo i len jeden deň po dátume spotreby
- zrušíme nezmyselné pokuty:
 - ✓ pokutu, ak je bloček z pokladnice mechanicky poškodený pri odtrhnutí, pričom štandardne spĺňa všetky náležitosti
 - ✓ pokutu, ak na pokladničnom bločku sú len estetické alebo pravopisné nedostatky (veľké/ malé písmo, diakritika)
 - ✓ pokutu za pohyb mimo vyznačeného turistického chodníka v treťom stupni ochrany prírody v prípade, že tadiaľ vedie cesta
 - ✓ pokutu prepravným firmám za to, ak nestahujú údaje z kariet všetkých šoférov každých 28 dní bez ohľadu na to, či sú šoféri na cestách, osobitne v zahraničí⁸⁸
 - ✓ pokutu za neoboznámenie klienta s maržou za finančné sprostredkovanie, vopred a písomne⁸⁹
 - ✓ pokutu za nesprávne označenie súvisiace so zákazom fajčenia v maloobchodných priestoroch⁹⁰
 - ✓ pokutu za absenciu povolenia Úradu verejného zdravotníctva (hygienu) na prevádzku administratívnej činnosti
 - ✓ zavedieme povinnosť pre úrad, ktorý ak vyrúbi pokutu v dôsledku preukázateľne vlastnej chyby, musí ju napraviť bez osobitnej žiadosti od poškodeného subjektu a sám skoordinať odsúhlasenie s nadriadeným orgánom, ak je toto potrebné⁹¹

⁸⁸ Podľa ust. § 37 ods. 3 písm. d) zákona č. 126/2006 Z.z. Takisto prehodnotíme zákon, aby napr. boli akceptované inštrukcie pre vodiča kamiónu poslané elektronickou formou.

⁸⁹ Podľa novely zákona č. 186/2009 Z.z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve.

⁹⁰ Od 1. apríla 2009 ukladá zákon povinnosť fyzickým osobám podnikateľom a právnickým osobám umiestniť v priestoroch, kde je zákaz fajčenia, na viditeľnom mieste trvalý oznam s informáciou, kde a na ktoré kontrolné orgány sa môžu sťažovatelia obrátiť, ak dochádza k porušovaniu zákona o ochrane nefajčiarov. Kontrolné orgány, ktoré sú povinné vykonávať kontrolu dodržiavania zákona, sú uvedené v ust. § 9 až § 11 zákona o ochrane nefajčiarov.

Kontrolné orgány:

- Železničná polícia
- Slovenská obchodná inšpekcia
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva
- Požiarň zbor SR

⁹¹ Napr. pre daňový úrad to dosiahneme úpravou zákona č. 563/2009 Z.z., ust. § 157 - úlava zo sankcie alebo odpustenie sankcie.

ZJEDNODUŠENIE STAVEBNÉHO KONANIA

- vytvoríme jednotné kontaktné miesto pre celé stavebné konanie (stavebný úrad) ⁹²
- zavedieme povinnosť pre stavebný úrad vopred vydať žiadateľovi záväzný zoznam požadovaných dokumentov ⁹³
- zavedieme povinnosť stavebného úradu dodržiavať lehoty v konaní, pod hrozbou sankcie vrátenia správneho poplatku žiadateľovi a jeho následného zosobnenia starostovi resp. vedúcemu stavebného úradu.

⁹² V zmysle vízie MV SR: „MV SR pracuje s víziou, že občan navštívi klientske pracovisko úradu iba raz, keď jednoduché podanie vybaví obratom a pri zložitejšej agende bude s informáciami pracovať úrad, ktorý zabezpečí všetko potrebné pre občana. Cieľom je, aby občanovi stačilo jedno podanie voči orgánom štátnej správy a klientske centrá budú zodpovedné za zabezpečenie komunikácie s relevantnými úradmi a doručenie finálneho produktu (vo forme dokladu či vydaného rozhodnutia) alebo služby (vo forme informácií či inštrukcií) pre občana“.

⁹³ Opatrenie vylúči dodatočné požiadavky a zbytočné prietahy hlavne pri procese kolaudácie stavby.

6. Transparentnosť a boj proti korupcii

Zastavíme plytvanie, kradnutie a zneužívanie moci

Kapitola bola vypracovaná po konzultácii s Transparency International Slovensko

PODNIKATEĽSKÉ SUBJEKTY, VEREJNÉ OBSTARÁVANIE

- rozšírime zákaz podnikania osobám, ktoré sa dopustili ekonomickej alebo korupčnej trestnej činnosti ⁹⁴
- zavedieme zverejňovanie zoznamu osôb so zákazom podnikania (register diskvalifikácií)
- zamedzíme účasti na verejnom obstarávaní osobám, ktoré spáchali úmyselný trestný čin ⁹⁵
- zavedieme zverejňovanie vlastníckych štruktúr právnických osôb, ktoré vstupujú do obchodného vzťahu so subjektmi verejnej správy, tzv. konečných užívateľov výhod vrátane súvisiacich finančných tokov ⁹⁶
- zakážeme utajovanie zmlúv a ich častí na základe obchodného tajomstva pri verejnom obstarávaní ⁹⁷
- uľahčíme vyhľadávanie v registri zmlúv ⁹⁸
- stransparentníme verejnú databázu obstarávaní ⁹⁹

⁹⁴ Dnes je zákaz činnosti len jednou z možných sankcií. Zmena sa bude týkať automatického zákazu vykonávať funkciu na určité obdobie osobám, ktoré sa dopustia korupčnej trestnej činnosti alebo závažnejšej hospodárskej trestnej činnosti. Jedná sa o:

- člena štatutárneho orgánu,
- člena dozorného orgánu,
- vedúceho organizačnej zložky podniku,
- vedúceho podniku zahraničnej osoby,
- vedúceho organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby,
- prokuristu.

Za týmto účelom bude sprísnená súčasná trestná legislatíva.

⁹⁵ To platí aj pre skutky, ktoré končia dohodou o vine a treste (figuruje v odpise z registra trestov).

⁹⁶ V elektronických systémoch Úradu pre verejné obstarávanie.

⁹⁷ Tento zákaz sa netýka utajovania v zmysle zákona o ochrane utajovaných skutočností.

⁹⁸ Produkty budú vyhľadateľné podľa výrobcu, typu tovaru, obstarávateľa a ceny.

⁹⁹ Vestník verejného obstarávania bude pretransformovaný na webový portál tak, aby umožnil vyhľadávanie informácií podľa víťaza zákazky, objemu zákazky, počtu uchádzačov, geografickej lokality uchádzača. Zároveň tak, aby si užívateľ mohol ľahko zoradiť historické údaje v štatistikách ako napr. uchádzači/obstarávateľia s najväčším objemom zákaziek, víťazi zoradení v závislosti od foriem obstarávania a počtu konkurenčných uchádzačov, a podobne.

- zavedieme pre všetky subjekty verejnej správy zverejňovanie kumulatívneho finančného čerpania zo zmlúv a rámcových dohôd, uzavretých na základe výsledku verejného obstarávania ¹⁰⁰
- zavedieme zverejňovanie analýzy predpokladanej návratnosti pred každou investíciou realizovanou z verejných zdrojov so sumou nad 10 miliónov eur, pričom táto bude rešpektovať princípy Total Cost of Ownership (TCO) a jej výsledky sa premietnu do kritérií obstarávania ¹⁰¹

ÚRADY ŠTÁTNEJ SPRÁVY, FUNKCIONÁRI, NEMOCNICE

- zavedieme hmotnú zodpovednosť verejných funkcionárov za preukázané škody spôsobené na majetku štátu alebo pri nakladaní s verejnými finančnými prostriedkami
- zavedieme spresnené majetkové priznania pre verejných funkcionárov
- zavedieme zrýchlené konania za oficiálny poplatok v týchto rozhodovacích procesoch správnych orgánov ¹⁰² :
 - ✓ zápis alebo zmena údajov do obchodného registra
 - ✓ zápis do katastra nehnuteľností ¹⁰³
 - ✓ zápis a zmeny v zozname podnikateľov vedenom na Úrade verejného obstarávania
 - ✓ zápis samostatne hospodáriaceho roľníka do evidencie
 - ✓ vydanie predbežného opatrenia súdom
 - ✓ povolenie na ambulantný predaj a organizovanie jarmokov
 - ✓ povolenie reklamných a informačných zariadení
 - ✓ súhlas vstupu na verejný pozemok
 - ✓ povolenie na užívanie verejného priestranstva
- zavedieme zverejňovanie dohôd o vykonaní práce a dohôd o pracovnej činnosti u všetkých

¹⁰⁰ Zabránilme tým prečerpávaníu vysúťaženej hodnoty zákazky, napr. pri obstarávaní podriadenými organizáciami.

¹⁰¹ Zverejňovanie predpokladanej návratnosti investícií má slúžiť k vytvoreniu obrazu o tom, či sú dané investície návratné, či ich návratnosť nie je príliš dlhá, resp. či sú dané investície pri istej návratnosti potrebné (napr. pri výstavbe jadrovej elektrárne, atď.). Cieľom uplatnenia princípu TCO (celkových nákladov na vlastníctvo) je zaisťiť, aby náklady nezahrňovali len obstarávaciu cenu, ale všetky ďalšie výdaje vznikajúce v súvislosti s vlastníctvom statku. Rozširovanie tohto princípu budeme presadzovať vo verejnom obstarávaní postupne aj pod uvedený limit tam, kde je to efektívne.

¹⁰² Podobne tak, ako dnes existuje poplatok za zrýchlené vystavenie cestovného pasu (čo výrazne znížilo korupčné správanie), chceme túto možnosť zaviesť všade, kde to bude možné.

¹⁰³ V súčasnosti je štandardná lehota 30 dní a zrýchlená 14 dní, čo sa ukazuje ako nedostatočné. Navrhujeme zaviesť lehotu na zápis v nasledujúci pracovný deň po podaní návrhu.

*orgánov štátnej správy*¹⁰⁴

- *zavedieme flexibilný internetový systém pre anonymné nahlasovanie prípadov korupcie*¹⁰⁵
- *zavedieme používanie telových kamier príslušníkom dopravnej polície*¹⁰⁶
- *zavedieme povinné zverejňovanie výsledkov hospodárenia podnikov s väčšinouovou účasťou štátu*
- *rozšírime okruh osôb povinných poskytovať informácie aj na podniky s väčšinouovou účasťou štátu*
- *zavedieme sprístupňovanie informácií v elektronickej forme ako minimum a zavedieme štandardy zverejňovania dokumentov v elektronickej forme*¹⁰⁷
- *zavedieme zverejňovanie informácií o hospodárení zdravotných zariadení a poskytovaní zdravotnej starostli*¹⁰⁸
- *zavedieme zverejňovanie zoznamu lekárskeho výkonov hrazených zo zákonného zdravotného poistenia vrátane detailných požiadaviek kladených na ich poskytnutie a zoznamu úkonov nadštandardnej zdravotnej starostlivosti*¹⁰⁹
- *naďalej budeme postupovať pri obsadzovaní politických nominácií s maximálnou starostlivosťou a obozretnosťou s cieľom nominovať len slušných a schopných ľudí*¹¹⁰
- *zavedieme pre inštitúcie štátnej a verejnej správy obmedzenie mať len jeden bankový účet vedený v Národnej banke Slovenska, pričom pohyby na tomto účte budú zverejňované v elektronickej podobe*
- *zavedieme zverejňovanie platov riadiacich pracovníkov štátnej a verejnej správy*
- *zavedieme povinnosť zverejňovať príjmy od štátu pre všetky fyzické a právnické osoby bez rozdielu*

¹⁰⁴ V súčasnosti táto povinnosť nie je zavedená a vytvára priestor na korupciu formou nekontrolovaného množstva uzavretých dohôd s tzv. „čiernymi externými pracovníkmi“, ktorí v reále neodvádzajú žiadnu prácu. Z pohľadu ochrany osobných údajov budú tieto dohody zverejňované rovnako ako sú zverejňované dohody asistentov poslancov.

¹⁰⁵ Tento systém prideli nahlasovateľovi korupčného prípadu jednoznačný, ale anonymný identifikátor, vďaka ktorému bude môcť udržiavať komunikáciu s orgánmi činnými v trestnom konaní počas celého vyšetrovania prípadu bez strachu z odhalenia jeho totožnosti.

¹⁰⁶ Minimalizácia korupčného správania sa účastníkov dopravnej premávky aj policajtov.

¹⁰⁷ Mnohé štátne úrady zneužívajú klauzulu infozákona, že v prípade nezhody so žiadateľom o forme sprístupnenia informácie ju môžu ponúknuť "k nahliadnutiu". To v praxi sťažuje alebo zabraňuje prístupu k informáciám žiadateľom mimo Bratislavu.

¹⁰⁸ Napríklad hospodárske výsledky, zmluvy, počty pracovníkov a lôžok, čakacie listiny (samozrejme, pri zachovaní zákona o ochrane osobných údajov a lekárskeho tajomstva).

¹⁰⁹ Napríklad maximálne čakacie doby, technické a personálne vybavenie, dostupnosť podľa maximálnej doby dopravy pacienta do daného zdravotníckeho zariadenia, atď.

¹¹⁰ Aj naďalej budeme bojovať proti politickým nomináciám a funkcionárom verejne spájaným s korupciou a klientelizmom (napr. Pavol Paška, Štefan Harabin, Pavol Pavlis, Renáta Zmajkovičová, atď.) a budeme vytvárať slušnú alternatívu schopnú zodpovedne zastupovať záujmy občanov Slovenska (ľuďmi ako Jozef Čentéš, Maroš Žilinka, Ľuboš Lopatka, atď.).

SAMOSPRÁVA ¹¹¹

- rozšírime okruh osôb povinných poskytovať informácie aj na podniky s väčšinovou účasťou obce
- zavedieme povinnosť obce zahrnúť pri prenájme do nájomných zmlúv možnosť vypovedania zmluvy zo strany obce
- zavedieme zverejňovanie uvedených informácií obcí na ich oficiálnom webovom sídle:
 - ✓ materiály zo zasadnutí obecných zastupiteľstiev ¹¹²
 - ✓ zmluvy, dodatky k zmluvám a faktúry
 - ✓ výsledky hospodárenia podnikov s väčšinovou účasťou obce
 - ✓ informácie o verejnom obstarávaní ¹¹³
 - ✓ informácie o výsledku verejných obchodných súťaží obcí ¹¹⁴
 - ✓ informácie o hospodárení obce ¹¹⁵
 - ✓ rozhodnutia o pridelení dotácie/grantu ¹¹⁶
- zavedieme elektronickú evidenciu žiadostí na oficiálnom webovom sídle obce s možnosťou sledovania ich stavu:
 - ✓ žiadosti o pridelenie bytu
 - ✓ žiadosť o prevod bytu do osobného vlastníctva
 - ✓ žiadosť o miesto v sociálnom zariadení, ktorého zriaďovateľom je obec
 - ✓ žiadosť o miesto v predškolskom zariadení, ktorého zriaďovateľom je obec

¹¹¹ Uvedené opatrenia sú navrhnuté pre obce s prístupom k internetu, ktoré majú viac ako 500 obyvateľov.

¹¹² Jedná sa o tieto materiály: Oznámenia o konaní, poznámky, zápisnice, analýzy, posudky, rozpočty, výročné správy a iné podklady.

¹¹³ Interné smernice, oznámenia o verejných obstarávaniach, informácie o ustanovení komisií pre hodnotenie ponúk a riešení žiadostí, výsledky obstarávaní.

¹¹⁴ Zverejňovanie bude vrátane zápisníc pri predaji alebo prenájme majetku, spolu s povinnosťou zaslať uvedené všetkým uchádzačom.

¹¹⁵ Návrh rozpočtu, zmeny schváleného rozpočtu a finančné výročné správy za posledné minimálne tri po sebe nasledujúce roky.

¹¹⁶ Vrátane hodnotiacich tabuliek k jednotlivým projektom, správ o realizovaných akciách financovaných z dotácie/grantu a pozvánok na podujatia financované z dotácie/grantu.

7. Verejné financie

Efektívnosť a konsolidácia – neplytvať a nezadlžovať budúce generácie

Prioritou vo verejných financiách je skoncentrovať zdroje na užitočné a efektívne oblasti a reálne (nie len účtovne) zastaviť zadlžovanie budúcich generácií. Preto chceme do konca volebného obdobia dosiahnuť štrukturálne vyrovnaný rozpočet verejnej správy a verejný dlh znížiť pod prvé sankčné pásmo zákona o rozpočtovej zodpovednosti (dnes 50% HDP).

VÝCHODISKÁ

PLYTVANIE

Hodnotiaci správa Európskej komisie konštatuje, že „efektívnosť našej verejnej správy je hlboko pod priemerom EÚ“.

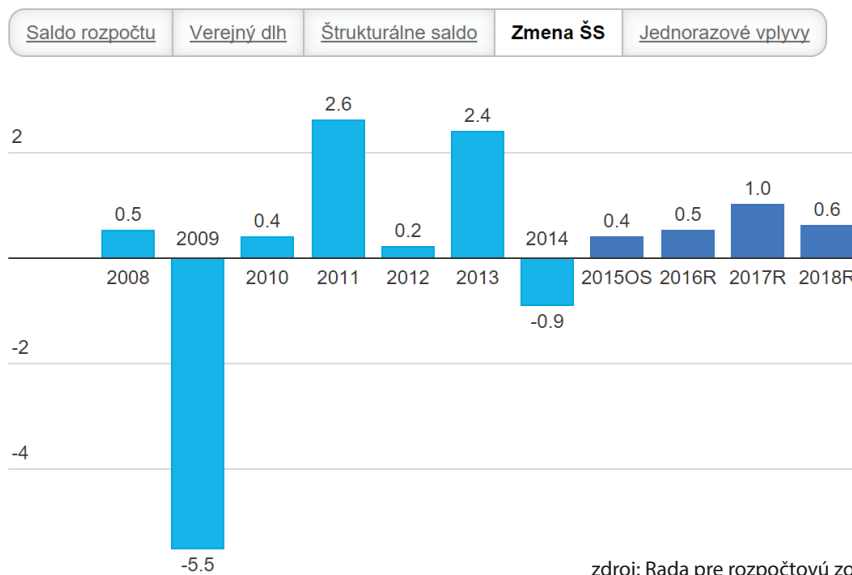
Verejný dlh je bez reforiem neudržateľný. **Lepším riešením, než zvyšovať dane alebo plošne šetriť, je zvyšovať efektívnosť** využívania prostriedkov, ktoré má k dispozícii, a to nie je možné bez merania výsledkov. A bez toho, aby tieto informácie boli poskytnuté aj občanom, ktorých sa týkajú.

Situácia však zatiaľ vyzerá inak: Súdy zatiaľ nezverejňujú desiatitisíce rozhodnutí aj napriek zákonu. Informácie o tom, ako nemocnice plnia indikátory kvality sa verejnosti dostávajú len cez obrovské prekážky. Štát, rodičia, či žiaci nemajú zatiaľ informácie o tom, koľko zarábajú absolventi stredných škôl, na ktoré sa hlásia, nemajú ani informácie o nezamestnanosti absolventov bakalárskeho či doktorandského štúdia.

Zvýšením efektívnosti celej verejnej správy by bolo reálne možné ušetriť každoročne niekoľko percent HDP. SaS s tým vo svojom programe ráta.

ZADLŽOVANIE

Vláda Roberta Fica tvrdí, že verejné financie konsoliduje. Lenže prepočet Rady pre rozpočtovú zodpovednosť (RRZ) hovorí, že je to presne naopak. **Podľa RRZ by sa bez jednorazových príjmov rozpočtu priblížil v roku 2015 verejný dlh hranici 57%, nie oficiálnej úrovni 53%**. V roku 2014 vláda Roberta Fica zvýšila štrukturálny deficit (viď. graf) a **znížila tak našu šancu udržať verejný dlh** na kontrolovateľnej úrovni.

Pritom práve v tomto volebnom období mala mimoriadne dobrú šancu (v budúcnosti bude situácia ťažšia):

Keď v EÚ prebieha kvantitatívne uvoľňovanie, čiže „tlačenie peňazí“, ktoré malo dať európskym politikom čas na to, aby prišli s reformnými nápadmi na to, ako znížiť deficit; zatiaľ získavame stovky miliónov eur za tranzit plynu; zatiaľ nestúpa sociálne a politické napätie vyplývajúce z posúvania hranice veku odchodu do dôchodku a z nižšej valorizácie dôchodkov; ročne Slovensko dostáva zhruba dve miliardy eur z eurofondov; Ficova druhá vláda si „pomohla“ otvorením druhého piliera; Ficova druhá vláda neriešila rastúci dlh v zdravotníctve oddĺžením nemocníc; zatiaľ verejné financie nečelia dôsledkom starnutia obyvateľstva; zatiaľ sa do oficiálneho dlhu Slovenska nerátajú ekologické dlhy; svetové ceny ropy sú stále mimoriadne nízke; dane sa vyberajú, lepšie než v minulosti.

Deficitným hospodárením Ficova **vláda zakrýva skutočnosť**, že (zjednodušene) **každý kilometer prejazdený vo vlakoch „zadarmo“ a každý kilometer predražene postavených diaľnic sa prejaví v slabšom zdravotníctve, cez rast daní vo vyšších cenách a nižších mzdách, vo vyššej nezamestnanosti, v nižších dôchodkoch aj v slabšej podpore rodín s deťmi.**

OPATRENIA

Strana SaS bude presadzovať opatrenia, ktoré prinesú zníženie dlhu a deficitu verejnej správy nepriamo, rozložené v čase (cez **dynamické efekty**) a opatrenia, ktoré prinesú tieto efekty priamo po ich zavedení (cez **statické efekty**).

Do prvej skupiny patrí napríklad [zavedenie rovnej dane](#). Nízkej a bez výnimiek. Tá zvýši hospodársky rast, čo umožní zvýšiť zamestnanosť, znížiť výdavky na sociálnu sieť, znížiť výdavky na verejnú správu vyplývajúce z nutnosti kontrolovať zložitý daňový systém s mnohými výnimkami. Súčasne to umožní nominálne zvýšiť objem vybraných daní, ak by si to situácia ešte vyžadovala.

Do skupiny s dynamickými efektmi patria aj opatrenia **znižujúce korupciu a klientelizmus**. [Voliči strany SaS uplácajú podľa agentúry Focus ďaleko najmenej](#). SaS je strana, ktorá reprezentuje voličov, ktorí majú najväčší záujem na potláčaní korupcie a tomu zodpovedá aj jej program.

Kľúčovým problémom verejných financií je neehospodárne narábanie s verejnými zdrojmi. Základným systémovým riešením je zvýšenie efektívnosti pomocou **merania a zverejňovania „KPI“, kľúčových ukazovateľov výkonu verejnej správy**. Ficova vláda sa tomu bráni, SaS verí, že aj týmito opatreniami svojho programu bude schopná po voľbách [znižovať plytvanie vo verejných financiách](#).

Do druhej skupiny opatrení (s okamžitou účinnosťou) patria napríklad [prehodnotenia populistických krokov vlády Roberta Fica](#) a nasledujúce kompenzačné opatrenia:

Kompenzačné úsporné opatrenia (neuvedené v ekonomickom programe SaS Agenda 2020)

Zrušiť výnimky v pravidlách pre spotrebnú daň z uhlia; obmedziť, resp. úplne zastaviť poskytovanie investičných stimulov súkromným firmám; zrušiť verejnú podporu uhoľného baníctva a kompenzovať baníkov vo výške celej ročnej mzdy; privatizácia napríklad: TIPOS, BIONT, SHMÚ, regionálne letiská, podniky SAD; zrušiť podporu stavebného sporenia; spätne vyhodnotiť pomoc podnikom pri tvorbe a záchrane pracovných miest, finančne motivovať úrady práce a firmy na znižovanie nezamestnanosti v najviac postihnutých regiónoch; zrušiť nútené rozširovanie platnosti kolektívnych zmlúv; presadzovať v rámci EÚ znižovanie investičných stimulov na nulu; zaviesť analógiu dlhovej brzdy v rezorte zdravotníctva. Bez príjmov z privatizácie by uvedené opatrenia znamenali zníženie deficitu v roku 2016 približne o 275 miliónov eur, dlhodobu približne o 0,4% HDP.

LUCIA NICHOLSONOVÁ

poslankyňa NR SR, podpredsedníčka parlamentného výboru pre ľudské práva a národnostné menšiny, bývalá štátna tajomníčka. Venuje sa predovšetkým oblasti sociálne vylúčených spoločností, teda rómskych osád, ale aj sociálnej politiky ako takej, najmä podpore rodín a oblasti sociálnych služieb a služieb v zamestnanosti. V minulosti pracovala ako reportérka a dokumentaristka. Žila v Kanade a v Kostarike. Má dve deti. Hovorí plynule po anglicky.

8. SOCIÁLNA POLITIKA A SOCIÁLNE VYLÚČENÉ SPOLOČENSTVÁ

HMOTNÁ NÚDZA

Hmotná núdza je jeden nefunkčný model odrádzajúci pracovať aj tých, ktorí by pracovať chceli. Starostovia obcí otvorene upozorňujú na to, že ak aj jeden z rodiny poberateľov dávky v hmotnej núdzi dostane možnosť pracovať, odmietne to s tým, že rodina by prišla o peniaze. Toto treba zmeniť. Tvrdíme, že štát má ľuďom v hmotnej núdzi garantovať len úplné minimum – teplé jedlo cez vývarovne, ale zároveň im musí umožniť zmysluplnou aktivitou získať primeranú odmenu. Do systému hmotnej núdze musíme zaviesť prvok zásluhovosti, čím viac je človek na dávkach aktívny, tým viac peňazí od štátu dostane.

- *Zreformujeme systém pomoci v hmotnej núdzi.*
- *Prijmeme celkom nový zákon, v ktorom jasne stanovíme, že štát garantuje pre ľudí v hmotnej núdzi len teplé jedlo cez sieť vývarovní.*
- *V zákone rozšírime a explicitne pomenujeme možnosti aktivačných alebo verejnoprospešných prác, na vykonávaní ktorých človek v hmotnej núdzi bude môcť vlastnou aktivitou získať od štátu aktivačný príspevok v rôznej výške v závislosti od vykonanej práce.*
- *Za aktivitu odmenenú finančným príspevkom bude možné považovať rôzne činnosti pre komunitu, najmä pre deti – organizovanie voľnočasových aktivít, aktivity pre komunitné centrum, upratovanie obce, ale aj úsekov mimo obce, čistiace a udržiavacie práce popri dialnicách, pomocné práce na poliach, stráženie úrody, protipovodňové aktivity, značenie turistických chodníkov, práca v štátnych lesoch, obnova, opravy, rekonštrukcie budov verejnej a štátnej správy, národný projekt obnovy dediny, asistentské práce v profesionálnej armáde, asistentské práce na školách, v nemocniciach a podobne.*
- *Aktivačné a verejnoprospešné práce budú môcť ľudia v hmotnej núdzi vykonávať v rámci, ale*

aj mimo obce, ako aj v susedných obciach, pokiaľ tieto budú také práce potrebovať.

- *Navrhneme ponechať tzv. ochranný príspevok pre tých, ktorí z objektívnych a veľmi jasne stanovených príčin nemôžu pracovať – matky s malými deťmi do šesť rokov, invalidní a starobní dôchodcovia, ktorých príjem nedosahuje životné minimum.*

PODPORA RODÍN

Najdôležitejším stavebným prvkom spoločnosti je rodina. Podpora rodiny preto patrí medzi priority nášho programu. Čiastkové úpravy materských a rodičovských dávok, prídavkov na deti a pod. sa ukazujú ako málo účinné. Preto treba urobiť systémovú zmenu v oblasti rodinnej politiky. Podporujeme myšlienku, aby mohli rodičia pri deťoch v rannom detstve zotrvať čo najdlhšie, zároveň si uvedomujeme komplikovanú situáciu slobodných rodičov/matiek. Systémovou zmenou, ktorá zásadným spôsobom zmení situáciu v rodinách, je presadenie odvodového bonusu (viac v Agende 2020).

- *Zavedením odvodového bonusu výrazným spôsobom zvýšime podporu detí (z dnešných 23,52 eur na 40 eur na jedno dieťa) a daňovú úľavu na deti.*
- *Základnou štátnou dávkou na dieťa podporíme najmä prvé štyri deti: 1 dieťa 20% ŽM=39,62 eur, 2 deti 60% ŽM=118,85 eur, 3 deti 90% ŽM=178,28 eur, 4 deti a viac 100% ŽM=198,09 eur, teda presadíme, aby boli prídavky na dieťa ohraňované počtom detí.*
- *Podporíme predovšetkým pracujúcich a študujúcich rodičov.*
- *Predĺžime poberanie materskej štátnej dávky až do 3 rokov veku dieťaťa a to tak, že príjem zarábajúcej matky s nástupom na materskú dovolenku klesne len minimálne a rodina tak nebude strádať.*
- *Rodič na materskej dovolenke si pre výpočet štátnej materskej dávky bude môcť vybrať 3 ľubovoľné roky s najvyššími vymeriavacími základmi zo všetkých odpracovaných rokov pred nástupom na materskú dovolenku.*
- *Rodič, ktorý ešte nebude mať odpracované 3 roky (študent, absolvent), si do vymeriavacieho základu započíta 24-násobok ŽM za jeden rok, ak má ukončené stredoškolské vzdelanie.*
- *Rodič, ktorý nepracoval, ani neštudoval, dostane základnú štátnu dávku a dávku na dieťa/deti.*
- *Predĺžime poberanie príspevku na starostlivosť o dieťa do 6 rokov veku dieťaťa, resp. do jeho nástupu do školy.*

Množstvo jednorazových príspevkov v rámci sociálnych dávok sa ukazuje ako neefektívne plytvanie peniazmi. Niektoré dokonca podporujú vznik negatívnych vedľajších efektov, ako napríklad tzv. kočíkovné. Príspevok pri narodení dieťaťa spolu (spolu 829,86 eur) spôsobil, že ročne má dieťa viac ako tisíc

matiek, ktoré sú samy deťmi. Riešia tak sociálnu situáciu svoju a svojich rodín. Tento trend má stúpajúcu tendenciu.

- *Zrušíme príspevok pri narodení dieťaťa a takto získané prostriedky použijeme na zvýšenie, respektíve predĺženie štátnej materskej dávky (po zavedení odvodového bonusu).*

OSOBY SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM

Štát svojimi doterajšími politikami nedosiahol integráciu osôb so zdravotným postihnutím do spoločnosti. Zostávajú na periférii spoločnosti a patria všeobecne do skupiny chudobou najohrozenejšej populácie. Namiesto ocenenia aktivít ľudí s postihnutím ich štát trestá radikálnym znížením náhrady príjmu (invalidného dôchodku). Cieľom nami navrhovaných zmien je udržanie štandardných životných podmienok ľudí so zdravotným postihnutím. Ide najmä o generálne odstránenie bariér, vytvorenie rovnosti prístupu osobám so zdravotným postihnutím k tovarom, službám, vzdelaniu, zdravotníckej starostlivosti, zamestnanosti a sociálnym službám.

- *Osobnú asistenciu upravíme v samostatnom zákone pre osoby s ŤZP v aktívnom, produktívnom veku života, pre deti v súvislosti s ich habilitáciou (vzdelávaním) a dospelé osoby, ktoré nadobudli status osoby s ŤZP počas produktívneho veku v súvislosti s ich rehabilitáciou a zaradením na trh práce.*
- *Presadíme zníženie náhrady príjmu (invalidného dôchodku) o 10 % príjmu zo zárobkovej činnosti osoby s ŤZP.*
- *Finančne podporíme opatrovanie člena domácnosti ako neformálnu sociálnu službu, lebo si uvedomujeme enormný tlak na rodiny so zdravotne postihnutým členom, odkázaným na opatrovanie.*
- *Presadíme 30% spoluúčasti opatrovanej osoby na príjme opatrovateľa z jej invalidného dôchodku tak, aby si opatrovateľ platil odvody a dane ako SZČO.*

SOCIÁLNE SLUŽBY

Pre zlepšenie sociálnych služieb na Slovensku navrhujeme zreformovať túto oblasť cez zrovnoprávnenie verejných a súkromných poskytovateľov sociálnych služieb. Rovnako doň zavedieme princíp slobodnej voľby sociálnej služby pre klienta. Budeme podporovať terénnu opatrovateľskú službu a komunitné opatrovateľské služby namiesto veľkých, neosobných inštitúcií. Naštartujeme verejnú diskusiu o zodpovednosti každého z nás za dlhodobú starostlivosť.

- *Zavedieme finančný normatív podľa druhu a formy sociálnej služby na pokrytie nákladov na poskytovanie sociálnej služby pre všetkých poskytovateľov.*
- *Zavedieme finančný príspevok pri odkázanosti na pomoc inej osoby poskytovaný pre klienta,*

ktorému sa začne poskytovať vybraný druh sociálnej služby zo štátneho rozpočtu.

- *Budeme viazať finančné prostriedky na prijímateľa sociálnej služby, čím mu umožníme právo slobodného výberu sociálnej služby.*

OCHRANA DETÍ

Autor: Natália Blahová

V nasledujúcom období sa zameriame aj na rodiny, ktoré vo svojich funkciách zlyhávajú. Negatívne dôsledky zlyhaní sa odrážajú nielen na osobnom živote ich členov, obzvlášť detí, ale i na chode celej spoločnosti. Sanácia rodín v kríze je záchranou krehkých vzťahov v rodine a obnovením jej poslania. Prímárnym cieľom sanácie rodiny je predchádzať alebo eliminovať príčiny ohrozenia dieťaťa a poskytnúť rodičom aj dieťaťu pomoc a podporu k zachovaniu rodiny ako celku.

- *Zabezpečíme na každom ÚPSVaR prítomnosť sanačného tímu, ktorý sa bude aktívne spolupodieľať na pláne sociálnej práce s rodinou a bude súčasťou odborného tímu oddelenia sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Tým bude významne posilnená intervencia smerom k náprave situácie v rodine všade tam, kde to bude možné.*
- *Za účelom zvyšovania profesionality práce zavedieme realizovanie programu supervízie pre všetky pomáhajúce profesie v rámci sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.*
- *Budeme sa dôsledne zaoberať o to, aby bolo napĺňané právo dieťaťa na rodinu. Preto budeme podporovať náhradné rodičovstvo ako nadradenú formu starostlivosti o opustené deti. Je potrebné pokračovať v zmenách v systéme detských domovov tak, aby rodinné formy starostlivosti boli dominantné.*
- *Budeme pokračovať v ďalších krokoch deinštitucionalizácie výchovy detí v detských domovoch a to tak, že do profesionálnej rodiny bude musieť byť umiestnené každé dieťa do 10 rokov veku.*
- *Všetky doterajšie výnimky z tohto pravidla budú eliminované.*
- *Budeme na projektovej báze premieňať detské domovy na tzv. virtuálne detské domovy, ktoré umožnia všetkým deťom s nariadenou ústavnou starostlivosťou vyrastať v profesionálnych rodinách až do chvíle ich návratu do biologických rodín alebo prijatia do náhradných rodín.*
- *Prijmeme zákon o profesionálnych rodinách, ktorý bude vymedzovať túto špecifickú profesiu.*
- *Budeme propagovať a podporovať trvalé formy náhradnej starostlivosti o opustené deti.*
- *Prijmeme reedukačné zariadenia pod gesciu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR a zabezpečíme dodržiavanie práv detí.*

Od rýchlosti konania štátnych orgánov je často závislá bezpečnosť dieťaťa, dodržiavanie jeho práv, stabilita rodiny, osvojenie opusteného dieťaťa či hľadanie jeho príbuzných.

- *Všade tam, kde informačné technológie môžu pomôcť zamestnancom konať v záujme klientov rýchlejšie a efektívnejšie, je nutné ich zavádzať a využívať. Presadíme prepojenie a možnosť celoslovensky využívať databázy inštitúcií v prospech promptnej komunikácie medzi úradmi navzájom a medzi úradmi a občanom.*
- *Zabezpečíme, aby súdne konania týkajúce sa maloletých mali absolútnu prioritu.*
- *Zabezpečíme, aby všetky zložky podieľajúce sa na ochrane práv detí riešili podozrenia z porušovania práv a podozrenia z trestných činov páchaných na maloletých bezodkladne, dôsledne a prioritne.*

SOCIÁLNE VYLÚČENÉ SPOLOČENSTVÁ (SVS)

Riešenie tzv. rómskej otázky neexistuje. Pretože neexistuje nič také, ako rómska otázka. Štát nemusí riešiť zhruba 200 000 Rómov, ktorí sú integrovaní, žijú rozptýlene medzi nami a nepredstavujú žiadny problém. Prejav otvoreného rasizmu voči nim treba postihovať v medziach antidiskriminačných zákonov a v medziach trestného zákona, ale táto legislatíva si nevyžaduje zmeny. Treba len dbať na jej vykonateľnosť a vymožiteľnosť. Celkom opačná situácia je v rómskych osadách. Vláda sociálnych demokratov v oblasti sociálne vylúčených spoločenstiev neurobila nič. Situácia v osadách sa zhoršuje, naďalej produkujeme obrovskú armádu ľudí nepoužiteľných na trhu práce. Osady sú liahňou nevzdelaných až negramotných ľudí bez akejkoľvek kvalifikácie, ktorá by im umožnila postarať sa o seba a svoju rodinu. Od narodenia až po smrť sú odkázaní na pomoc štátu. Obrovské peniaze z rozpočtu a zo štrukturálnych fondov mŕňame na nezmyselné projekty alebo na také, ktoré sú neudržateľné. Zatiaľ čo sa míňajú peniaze zo štátneho rozpočtu aj z fondov EÚ na nezmyselné projekty, situácia sociálne vylúčených spoločenstiev sa zhoršuje. Musíme naštartovať dve základné veci: Deťom musíme dať vzdelanie a dospelým prácu.

ZÁKLADNÁ ZMENA V PRÍSTUPE

Na Slovensku prežíva rezortizmus, ktorý neumožňuje komplexne naštartovať politiky v oblasti SVS. Ide o nadrezortný problém, ktorý nemá riešenie na jednom ministerskom stole. Je dôležité vytvoriť špeciálny zákon o SVS, v ktorom budú zhrnuté základné nástroje z každej oblasti využívajúcej restriktívne, ale aj motivačné prvky. Legislatívny zámer zákona o SVS sa nám podarilo vytvoriť za Radičovej vlády, treba dotiahnuť samotné prijatie zákona.

- *Presadíme zákon o sociálne vylúčených spoločenstvách, ktorý zdefiniuje SVS na inom ako etnickom princípe a umožní zbierať dáta o SVS (vzdelanie, zamestnanosť, kriminalita).*
- *Podporíme dostavbu siete komunitných centier tak, aby v každej osade mali prístup ku komplexným komunitným službám a k službám terénnej sociálnej práce. Toto považujeme za najefektívnejšiu formu míňania peňazí zo štrukturálnych fondov, ale aj štátneho rozpočtu.*

- *Ukončíme parazitovanie organizovaných skupín a nastrčených mimovládnych organizácií na prostriedkoch EÚ, ktoré mrhajú peniazmi na tony papierov s nezmyselnými analýzami. V tejto krajine už nie je čo pilotovať, presne vieme čo funguje, budeme preto podporovať len také projekty, ktoré nadviažu na úspešné pilotné projekty z minulosti.*

VZDELANIE

Najdôležitejšou zmenou v oblasti SVS je vzdelanie. V rómskych osadách nemá asi 50 % obyvateľov dokončené ani základné vzdelanie, deti vzdelávame na špeciálnych školách, v ktorých sa často nenaučia ani čítať, ani písať a v 16-tich rokoch mieria zo 6. ročníka rovno na úrad práce. Ak si neuvedomíme, aké dôležité je vzdeláť deti zo SVS, o pár rokov skolabuje náš dôchodkový systém, lebo na dôchodcov nebude mať kto pracovať. Základom sú škôlky, lebo sa ukazuje, že vzdelávanie detí zo SVS len od nástupu do základných škôl zlyháva. Dôkazom je analýza Svetovej banky, podľa ktorej existuje jasná korelácia medzi deťmi zo SVS, ktoré navštevovali materskú školu, a medzi tými, ktoré sú schopné dokončiť základné až stredné vzdelanie.

- *Stanovíme povinnú predškolskú výchovu pre deti zo SVS.*
- *Presadíme také zmeny v systéme zaraďovania detí zo SVS do špeciálnych základných škôl, ktoré zamedzia ich neoprávnenému vylučovaniu z bežných typov škôl (napr. prispôbenie diagnostických testov úrovni detí zo SVS) a znemožňujú tak ich prípravu na plnohodnotný život.*
- *Finančne podporíme činnosť asistentov učiteľov na štandardných školách tak, aby boli tieto schopné vzdelávať deti zo SVS.*
- *Umožníme školám so žiakmi zo SVS upraviť si vlastné učebné osnovy tak, aby bolo ich vzdelávanie zvládnuteľné a efektívne.*
- *Podporíme motivačné prvky vo vzdelávaní detí zo SVS rôznymi opatreniami, napr. naviazaním nároku na vodičský preukaz na dosiahnuté základné vzdelanie.*
- *Zavedieme také čiastkové zmeny legislatívy, ktoré vychádzajú z aplikačnej praxe a napomôžu k lepšiemu vzdelávaniu detí zo SVS. Napríklad presadíme, aby sa školské pomôcky, ktoré majú deti od štátu zadarmo, stali majetkom školy (aby nedochádzalo k ich stratám, odcudzeniu alebo znehodnoteniu).*

ZAMESTNANOSŤ SVS

V rámci riešenia zamestnanosti je nevyhnutné dosiahnuť to, aby sme cez prísnejší, ale zároveň motivačnejší sociálny systém oddelili tých, ktorí chcú pracovať a postarať sa sami o seba od tých, ktorým vyhovuje závislosť na štáte. Ľuďom sa musí oplatiť pracovať. To docielime tak, že štát bude garantovať len absolútne minimum potrebné na prežitie pre tých, ktorí odmietnu byť aktívni a v plnej miere sa postarať

len o tých, ktorí naozaj z objektívnych príčin sú (napr. matky na materskej) a zostanú odkázaní na jeho pomoc (invalidi). Voči nepľnoletým je nutné presadzovať také opatrenia, ktoré majú za cieľ udržať ich viac na školách, ako na úradoch práce.

- *Zrušíme dávky v hmotnej núdzi a poskytneme prácu za odmenu každému, kto chce pracovať (viac k opatreniam na zvyšovanie zamestnanosti v kapitole Sociálna politika).*
- *Priznáme 16-ročnému zo SVS, ak zostane študovať na strednej škole, štipendium v hodnote polovičnej minimálnej mzdy (do zavedenia odvodového bonusu).*

HOSPODÁRENIE S PENIAZMI OD ŠTÁTU A BÝVANIE

V SVS je bežné, že rodina nevie hospodáriť s peniazmi, ktoré dostane na dávkach od štátu. A to v dôsledku rozmáhajúcich sa neduhov, ako gamblerstvo, zadlžovanie sa, úžera. Efektívnym riešením je systém e-pay kariet, ktorý ráta s vytvorením účtu pre poberateľov sociálnych dávok s tým, že za tovary a služby bude možné platiť bezhotovostne. Obmedzenie prístupu k hotovosti umožní bojovať proti gamblerstvu a úžere, a postupné uvoľňovanie peňazí z dávok rozrátaných na jednotlivé dni umožní rodinám lepšie hospodáriť a neminúť dávky prirýchlo. Zároveň nebude dochádzať k prehľbovaniu zadlžovania a neplatenia a e-pay karty umožnia ľuďom zo SVS získať mikropôžičky na riešenie vlastného bývania.

- *Presadíme systém e-pay kariet.*
- *Umožníme ľuďom zo SVS cez e-pay karty prístup k mikropôžičkám na bývanie.*
- *Presadíme princíp zásluhovosti v rámci tzv. prestupného bývania – od najnižšej úrovne – ubytovní, v ktorých pobyt je prísne podmienený (žiaden alkohol, žiadne drogy, spoločné upratovanie, žiadne nedoplatky a zákaz akéhokoľvek znehodnocovania ubytovne alebo zariadenia), až po najvyššiu úroveň – byty nižšieho štandardu, ktoré už predstavujú samostatné bývanie.*
- *Po odštartovaní systému prestupného bývania začneme s riadenou likvidáciou nelegálnych stavieb.*

ZDRAVIE A SOCIÁLNO-PRÁVNA OCHRANA DETÍ

- *V komunitných centrách zabezpečíme zdravotných asistentov a osvetu pre ľudí v SVS.*
- *Umožníme prístup ľudí zo SVS k službám reprodukčného zdravia, napríklad k dobrovoľným sterilizáciám za prísne stanovených podmienok.*
- *Presadíme takú zmenu zákona, aby nemohlo dochádzať k zneužívaniu príspevkov na náhradnú starostlivosť o dieťa - rodič, ktorého biologické dieťa je v náhradnej starostlivosti, nebude môcť získať iné dieťa do náhradnej starostlivosti.*

MGR. MARTIN POLIAČIK

je poslancom Národnej rady SR, vedie poslanecký klub SaS a je členom výboru pre vzdelávanie, vedu, mládež a šport. Učil na súkromnej základnej škole Montessori v Bratislave. Študoval systematickú filozofiu na Filozofickej fakulte Trnavskej univerzity. Od roku 1996 bol aktívnym členom Slovenskej debatnej asociácie, v rokoch 2003 - 2006 ju viedol na pozícii výkonného riaditeľa. Je medzinárodne akreditovaným debatným trénerom, rozhodcom a lektorom. Spolupodieľal sa na vytváraní metodológie akademickej debaty, ktorú dnes využívajú stovky žiakov a študentov na Slovensku.

9. ŠKOLSTVO

Slovenské školstvo potrebuje silnú víziu a strategické ciele. Školstvo totiž pripravuje žiakov a študentov nie na prítomnosť, ale na budúcnosť. Strana Sloboda a Solidarita presadzuje takú zmenu paradigmy v školstve, ktorá prinesie diverzitu obsahu a metód. Potrebujeme slobodnejšie vzdelávanie, v ktorom budú reflektované rôzne vzdelávacie potreby žiakov a študentov. Predkladáme víziu vzdelávacieho systému postavenom na slobode, pluralite a pripravenosti na nové potreby a trendy.

PREDŠKOLSKÉ VÝCHOVA A VZDELÁVANIE

Sloboda a solidarita pokladá za kľúčové, aby vzdelávacie a sociálne politiky vychádzali z faktu, potvrdeného modernou psychológiou, medicínou, ale aj ekonomikou, že prvé roky života dieťaťa sú zásadné pre ďalší život každého človeka, ale aj pre ekonomický rozvoj spoločnosti, ktorej je členom.

Okrem budovania základov pre rozvoj jednotlivca a jeho šťastný a spokojný život, poskytujú predškolské zariadenia aj opateru detí, odbremeňujú rodičov a umožňujú im pracovať a byť ekonomicky činnými. Je záujmom štátu, aby rodinám, kde obaja rodičia chcú pracovať, bol umožnený čo najplynulejší nástup detí do vzdelávacieho procesu.

- *Navrhujeme preto začiatok povinnej školskej dochádzky už od piateho roku dieťaťa. Pridaný ročník bude určený najmä na rozvoj kľúčových kompetencií a zručností potrebných pre úspešný vstup detí do „skutočnej“ školy.*
- *Zavedieme výchovný poukaz, ktorý dostane každý rodič a bude určený na financovanie predškolskej výchovy vo všetkých zariadeniach spĺňajúcich istý minimálny štandard. Uplatniť tieto poukazy bude možné vo všetkých zariadeniach ako: materské školy, detské skupiny, opatrovateľské a materské centrá.*

VIAC SLOBODY V ZÁKLADNOM A STREDNOM ŠKOLSTVE

Slovenské školstvo je stále preregulované a centrálné riadené. Je potrebné ponechať viac slobody samotným školám a zriaďovateľom, aby mohla existovať slobodná súťaž, v ktorej si rodičia a deti budú môcť voľiť taký typ školy, ktorý najviac vyhovuje ich potrebám.

- *Ponecháme výhradne na rozhodnutí škôl, za pomoci akých učebníc a materiálov budú učiť.*
- *Prestaneme centrálnne obstarávať pomôcky. Peniaze určené na nákup pomôcok ponecháme školám, ktoré samy budú rozhodovať, či potrebujú tablety, interaktívne tabule alebo radšej laboratóriá, dostatok učebníc, či iných pomôcok.*
- *Budeme podporovať, a to aj vytváraním odborných poradenských štruktúr, aby si zriaďovatelia spoločne s riaditeľom a tímom v škole volili metódu, akou budú viesť žiakov v rámci vzdelávacieho procesu. To, či a ako sa budú deti učiť vlastným objavovaním, prácou v zmiešaných skupinách a ako bude mať škola štruktúrované vyučovacie dni, je vecou školy a zriaďovateľa. Vzdelávací program školy musí však byť v súlade so štátnym vzdelávacím programom.*
- *Navrhujeme rozšíriť slobodu rodičov a detí voľiť si spôsob vzdelávania o domáce vzdelávanie aj na druhý stupeň základných škôl. Taktiež zrušíme povinnosť zabezpečovať domáce vzdelávanie kvalifikovaným pedagógom. Musí byť výhradne na voľnej úvahe rodiča, akým spôsobom zabezpečí, aby dieťa bolo vzdelávané. Upravíme súčasný stav, aby domáce vzdelávanie bolo možnou a dostupnou alternatívou bez zbytočných prekážok. Zároveň zrušíme dnešnú povinnosť komisionálnych skúšok pri domácom vzdelávaní. V tomto prípade sa vedomosti budú overovať bežnými polročnými alebo koncoročnými postupmi a komisionálne skúšky sa budú konať len v prípade nespokojnosti rodiča.*
- *Navrhujeme vyňať vyučovanie náboženstva zo zoznamu povinne voliteľných predmetov a v rámci odluky cirkvi od štátu dať školám možnosť slobodného výberu svetonázorového zamerania. Školy budú mať naďalej možnosť zaradiť náboženstvo do svojich školských vzdelávacích programov ako voliteľný predmet a rodičia budú mať možnosť organizovať náboženskú výchovu v spolupráci s príslušnou cirkvou.*

VOĽNÁ SÚŤAŽ ZRIAĐOVATEĽOV

Štát má pristupovať k všetkým zriaďovateľom škôl rovnako. Nemusí nás zaujímať, kto školu zriaďuje, ale aké kvalitné vzdelávanie daná škola poskytuje. Potrebujeme vniesť do školstva viac slobody a voľnej súťaže medzi zriaďovateľmi škôl.

- *Zavedieme základnú sieť škôl o ktorých zriaďovanie sa budú uchádzať obce, vyššie územné celky, občianske združenia, cirkvi a ďalšie právnické a fyzické osoby.*
- *Zabezpečíme rovnaké podmienky financovania škôl bez ohľadu na typ zriaďovateľa.*

- *Zasadíme sa o to, aby akákoľvek škola a predškolské zariadenie zriadené na základe školského zákona, mala právnu subjektivitu. Napríklad vo forme školskej právnickej osoby, ktorá bude mať určené základné pravidlá svojho fungovania, najmä v oblasti ekonomickej agendy, právnych vzťahov a podobne.*

VIAC SLOBODY V RIADENÍ ŠKÔL

Škola je inštitúciou, ktorá si vyžaduje odborné riadenie. Riadiace kompetencie kandidáta na pozíciu riaditeľa má posudzovať najmä zriaďovateľ na základe svojich požiadaviek na smerovanie školy.

- *Umožníme zriaďovateľom menovať na riaditeľské posty profesionálnych manažérov aj bez pedagogického vzdelania. Necháme zriaďovateľom určovať plat riaditeľa podľa vlastného uváženia tak, aby tieto pozície boli zaujímavé pre skúsených a kompetentných manažérov.*
- *Zrušíme kreditový systém, ktorý je často zbytočné mrhanie časom a prostriedkami. Necháme v kompetencii riaditeľa ohodnotiť dodatočnú snahu učiteľov o vlastné vzdelávanie a skvalitňovanie učebného procesu. Zároveň zabezpečíme rozšírenie trhu poskytovateľov vzdelávania pre učiteľov, pričom MPC bude iba jedným z nich.*

Existujú dlhoroční odborníci vo svojom odbore, ktorí sú podľa rodičov a žiakov uznávanými „pedagógmi“, ale nemajú podľa dnešných predpisov platný „papier“. Je dôležité, aby škola bola v spojení s ľuďmi z praxe, od častého pozývania hostí na hodiny po akúkoľvek inú formu ich zapojenia do vyučovania, aj v spolupráci s učiteľom.

- *Umožníme riaditeľom zamestnávať aj odborníkov z praxe bez pedagogického vzdelania v podstatne väčšom rozsahu ako to je v súčasnosti. Vyučovacie hodiny odučené takýmto odborníkom nebudú považované za neodborne odučené a nebudú zakladat' dôvod na krátenie normatívu. Odborníci takto môžu zužitkovať svoju praktickú skúsenosť a obohatiť tak vzdelávací proces.*

FINANCOVANIE ZÁKLADNÉHO A STREDNÉHO ŠKOLSTVA

Dnešný systém financovania škôl a školských zariadení je neprehľadný, nespravodlivý a tým neefektívny. Rodičia a študenti necítia k týmto prostriedkom žiadny vzťah. Dôsledkom je občianska nevoľa k vyvolávaniu zmien v školstve, spoločenské zneváženie učiteľského stavu a najmä nekvalitne vzdelaní mladí ľudia.

- *Zasadíme sa za financovanie škôl prostredníctvom systému normatívov ako jediných príspevkov zo štátneho rozpočtu určených na vzdelávanie.*
- *Stanovíme normatívny príspevok pre dieťa navštevujúce základnú školu, školské zariadenie a strednú školu tak, aby pokrýval prevádzku bežnej školy alebo školského zariadenia daného typu v plnom rozsahu.*

ŠKOLSTVO, KTORÉ HĽADÍ DO BUDÚCNOSTI

V súčasnosti dominujúci systém frontálneho, direktívneho a na predmety členeného vyučovania je zastaraný a nereflektuje súčasné vedecké poznatky z neurovied, vývinovej psychológie a modernej pedagogiky. Rozdelenie žiakov do tried podľa veku je mechanický systém, keď sa potreba žiakov fungovať vo vekovo zmiešaných skupinách podriaďuje zastaranej organizácii školy. Extrémne škodlivé je nedostatočné prihliadanie na individuálne potreby žiaka. SaS preto bude presadzovať zmenu prístupu k vzdelávaniu s ohľadom na aktuálne vedecké poznatky a skúsenosti.

- *Umožníme základným školám hodnotiť žiakov a studentov bez použitia známok, napríklad slovným hodnotením.*
- *Budeme presadzovať taký vzdelávací systém, ktorý bude zohľadňovať pluralizmus rôznych potrieb žiakov a cieľov vzdelávania. Zasadíme sa, aby každé dieťa malo možnosť rozvíjať sa podľa svojich osobitných nadaní a talentov.*
- *Zasadíme sa, aby vzdelávací systém ponúkal možnosť rozvíjať popri kognitívnych zručnostiach aj zručnosti nekognitívne - schopnosť pracovať v tíme, empaticky a asertívne komunikovať, riešiť konflikty, kriticky myslieť, spracovať a podávať informácie.*
- *Umožníme prácu vo vekovo zmiešaných skupinách, učenie medzi žiakmi navzájom a vzájomnú výpomoc a spolupatričnosť. Schopnosť pracovať v tíme a vyznať sa v sociálnych interakciách je dôležitá pre plnohodnotný osobný a pracovný život.*
- *Moderné školstvo si vyžaduje viac individuálneho prístupu a prihliadania na špecifické potreby žiakov. Jeden učiteľ v triede niekedy nestačí na to, aby sa venoval aj žiakom, ktorým vyhovuje rýchlejšie tempo a zároveň žiakom, ktorí si vyžadujú tempo pomalšie. V praxi to často znamená, že slabší žiaci nedokážu stíhať rýchle tempo najlepšej skupiny. Neznamená to však, že by nemali kapacitu učivo zvládnuť, len si vyžadujú inú vzdelávaciu metódu.*
- *Navrhujeme preto navýšiť počet asistentov učiteľa v triedach a špeciálnych pedagógov, aby bola každému žiakovi venovaná dostatočná pozornosť, podľa jeho potrieb.*

ĽUDSKÉ ZDROJE VO VZDELÁVANÍ, PRÍPRAVA PEDAGÓGOV

Na pedagogických fakultách je potrebné od prípravy „predmetárov“ prejsť k rozvoju pedagogických zručností. Zasadíme sa za koncepčnú zmenu vo vzdelávaní učiteľov, kde bude oveľa väčší dôraz kladený na vzdelanie učiteľov v porozumení toho, ako sa deti učia, ako funguje ľudský organizmus, najmä mozog, ako funguje prežívanie človeka a mimoriadne dôležitým bude, aby učitelia boli empatické a zrele osobnosti.

- *Vytvoríme katalóg profesijných štandardov učiteľa, ktorý zdefiniuje, akými kompetenciami má disponovať začínajúci učiteľ, samostatný učiteľ, učiteľ s prvou a druhou atestáciou. Tým sa vytvorí tlak na pedagogické fakulty, aby pripravovali svojich absolventov v súlade s týmito štandardmi.*
- *Budeme presadzovať viac praxe v školách počas štúdia na pedagogických fakultách.*

OPTIMALIZÁCIA ŠKOLSKEJ SPRÁVY

Sloboda a Solidarita chce zastaviť plytvanie finančnými prostriedkami na priamo riadené inštitúcie Ministerstva školstva SR. Po nezávislom audite ich činnosti je potrebné niektoré organizácie zrušiť, prípadne výrazne zredukovať počet ich zamestnancov a zefektívniť ich fungovanie.

- *Navrhneme zlúčením Štátnej školskej inšpekcie, ŠPU, ŠIOV a MPC vytvoriť jednu nezávislú organizáciu pri ministerstve školstva, ktorá analyzuje trendy, pripravuje metodické materiály, sleduje kvalitu škôl, diagnostikuje nedostatky a je nápomocnou inštitúciou zriaďovateľom škôl pri zlepšovaní kvality vzdelávania.*

Experimentálne overovanie má slúžiť na to, aby štát v prostredí jednej školy alebo viacerých škôl overoval nové metódy a postupy výučby. V každom takom prípade sú stanovené kritériá, ktorých dosiahnutie je overované. Dnes existujú školy, ktoré tieto kritériá dosiahli, napriek tomu dôsledkom svojvôle ministerstva nie sú zaradené do siete škôl a školských zariadení.

- *Zavedieme automatické ukončovania experimentálnych overovaní. Ak po uplynutí overovania budú splnené počiatočné tézy a predpoklady, škola sa automaticky zaradí do siete škôl a školských zariadení.*

ODBORNÉ VZDELÁVANIE

Odvetvia a ich technológie sa menia rýchlejšie, ako školy dokážu reagovať. Bez kontaktu s praxou a novými trendmi v konkrétnom odvetví sa absolventi odborných škôl budú len ťažko zamestnávať. Naopak, dobré fungujúce odborné vzdelanie napojené na prax môže byť zárukou zisku zamestnania. Snaha o zavedenie duálneho vzdelávania zlyháva na prílišnom štátnom riadení a byrokracii. Už pred zavedením duálneho vzdelávania existovali mnohé firmy a školy, ktoré intenzívne spolupracovali. Štát by mal vytvoriť také podmienky, ktoré zvýšia motiváciu škôl a firiem slobodne do takýchto spoluprác vstupovať.

- *Necháme na rozhodnutí riaditeľov škôl, s akou firmou budú spolupracovať. Pričom firmy sa nebudú musieť uchádzať byrokratické uznávanie spôsobilosti od stavovských a profesijných organizácií.*
- *Necháme žiakom v duálnom vzdelávaní slobodu podpisovať pracovnú zmluvu podľa vlastného uváženia a potrieb. Odstránime povinnosť zaviazat' sa k trojročnému kontraktu po ukončení školy vo firme, kde bolo odborné vzdelávanie vykonávané.*
- *Budeme podporovať školy v tom, aby obsah odborných predmetov vytvárali v spolupráci s firmami. Zároveň umožníme odborným školám zabezpečiť časť výučby expertmi z partnerských firiem v rozsahu podľa vlastného uváženia a potreby.*
- *Príčinu vysokého záujmu o štúdium na gymnáziu na úkor odborných škôl a učilíšť vidíme aj v absencii kariérneho poradenstva na základných školách. Štúdium na gymnáziu je v niektorých prípadoch voľba, ktorou sa odkladá potreba určiť si kariérne smerovanie. Moderná diagnostika*

ka, poradenstvo, koučing dokážu toto rozhodnutie uľahčiť a tým pomôcť niektorým žiakom s výberom strednej školy.

- *Podporíme pôsobenie špecializovaných kariérnych poradcov na základných a stredných školách.*

PRÁCA S MLÁDEŽOU

Na Slovensku existuje silný občiansky sektor v podobe mládežníckych organizácií, ktoré sa starajú o zmysluplné trávenie voľného času mládeže a prispievajú k výchove uvedomelého občana. Štátne inštitúcie by sa nemali snažiť nahrádzať občiansky sektor, naopak by mu mali poskytnúť slobodu a dostatočnú podporu.

- *Budeme podporovať prácu s mládežou v dialógu s mládežníckymi organizáciami. Pri systematickej podpore práce s mládežou budeme presadzovať, aby sa zvýšená pozornosť venovala kvalite výchovno-vzdelávacieho procesu.*
- *Presadíme rovnocenné postavenie mimovládnych a štátnych organizácií pri súťaži o prostriedky z európskych finančných mechanizmov tak, aby nedochádzalo ku konfliktu záujmov v štátnych príspevkových organizáciách, ktoré podporu pridávajú a zároveň sa sami uchádzajú o podporu práce s mládežou.*

VYSOKÉ ŠKOLY

Hlavným problémom vysokého školstva na Slovensku je nízka kvalita vysokých škôl a univerzít. Následná neschopnosť konkurovať zahraničným univerzitám spôsobuje odliv mozgov. Je potrebné zastaviť úpadok kvality vysokého školstva a podporiť tlak zo strany študentov na kvalitu a dodržiavanie akademických štandardov.

- *Oddelíme normatív na študentov od príspevku na vedeckú činnosť, čím budeme finančne zvýhodňovať vysoké školy a univerzity s vlastným výskumom a publikačnou činnosťou akademických pracovníkov a študentov. Je totiž známou skutočnosťou, že vysoké školy s kvalitným výskumom lákajú kvalitných odborníkov a poskytujú tak aj kvalitné vzdelávanie.*
- *Stanovíme také hodnotiace štandardy, ktoré budú pri financovaní vedeckej činnosti výrazne zvýhodňovať pracoviská publikujúce a citované v zahraničných odborných časopisoch, ktoré svojich zamestnancov a študentov vysielajú vystupovať na zahraničné vedecké konferencie. Budeme takto motivovať vysoké školy a univerzity, aby držali tempo s medzinárodnou vedeckou komunitou a neuzatvárali sa do vlastných bublín a citačných kartelov.*
- *Umožníme všetkým vysokým školám a univerzitám vyberať školné. Tým, že umožníme plošné zavedenie školného, zabránime tomu, aby školné znamenalo "kúpený diplom". Naopak, stúpne požiadavka, aby študenti za svoje peniaze dostávali kvalitné vzdelanie, ktoré im*

pomôže uplatniť sa na trhu práce. Strana Sloboda a Solidarita zároveň navrhuje poskytovať bezúročné štátne pôžičky na štúdium s odloženou dobou splácania.

VEDA A VÝSKUM

V súčasnosti vzhľadom na vysokú nezamestnanosť je prioritou pre Slovensko vytvorenie pracovných miest. Vzhľadom na konkurenciu lacnej pracovnej sily z iných krajín bude toto čoraz náročnejšie a budeme za to platiť čoraz vyššiu daň. Daň v podobe nižších miezd, stimulov pre investorov a neistote o pracovné miesta pri každej turbulencii na finančných trhoch. Z dlhodobého hľadiska je takáto cesta ťažko udržateľná. Odpoveďou je vytvorenie podmienok pre investície do vedy, výskumu a budovanie ekonomiky postavenej na odborníkoch.

- *Preto navrhujeme obmedzenie inštitucionálneho financovania spolu s posilnením a reformou grantového financovania. Grantové financovanie bude z rôznych rezortov zlúčené do jednej agentúry. Na zobjektívnenie pridelovania grantových prostriedkov budú grantové komisie zahŕňať zahraničných (myslí sa nielen českých) odborníkov a posudzované kvantitatívne ukazovatele budú jasne definované. Uvoľní sa administratívna náročnosť a podmienky čerpania pridelených grantových prostriedkov.*
- *Zavedieme automatický systém pridelovania finančných prostriedkov vedcom a vedkyňiam na základe ich počtu a kvality vedeckých publikácií v medzinárodných databázach za posledné 3 roky. Štruktúra čerpania týchto prostriedkov bude čo najmenej byrokraticky obmedzovaná, ich nárokovanie nebude vyžadovať prípravu projektov, ich oponentúru, hodnotenie plnenie, písanie správ a podobne.*
- *Podmienky financovania vedecko-výskumných inštitútov budú rovnaké bez ohľadu na ich formu a zakladateľa. Uvedené opatrenie podporí spoluprácu komerčnej a verejnej sféry.*
- *Pri financovaní vedecko-výskumných inštitúcií sa okrem vedeckých výstupov budú v obmedzenej miere zohľadňovať aj popularizačné výstupy. Cieľom je zlepšenie informovania laickej verejnosti o vedecko-výskumnej činnosti, aby občania vedeli, kam smerujú ich peniaze a čo prinášajú.*

MUDr. PETER OSUSKÝ, CSC.

sa po ukončení štúdia na Lekárskej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave stal dermatovenerológom a v tomto odbore získal i hodnosť kandidáta vied. Vo svojom obore pôsobil ako pedagóg a v r. 1991-1994 bol prodekanom LF UK. V r. 1990-2003 bol členom Akademického senátu LF UK a Akademického senátu UK. V r. 2003-2011 bol prorektorom Univerzity Komenského pre zahraničné vzťahy. Je spoluautorom dvoch monografií a členom autorského kolektívu troch monografií ako i autorského kolektívu Encyclopaedia Beliana. Od r. 1990 je členom výboru a dozornej rady Slovenskej dermatovenerologickej spoločnosti. Je čestným členom Nemeckej dermatologickej spoločnosti. V r. 1990-1994 bol prezidentom Regionálnej lekárskej komory Bratislava I. a v r. 1992-1994 viceprezidentom Slovenskej lekárskej komory. V r. 1998-2002 a od r. 2010 je poslancom NR SR, toho času členom Výboru pre zdravotníctvo, predtým pre vzdelanie, vedu, mládež a šport a pre európske záležitosti. Je nositeľom Zlatej Janského plakety, Striebornej medaily LF UK a Strieborných olympijských kruhov SOV. Hovorí plynule po nemecky, anglicky a rusky.

10. ZDRAVOTNÍCTVO

Zdravotnícky rezort patrí k tým, v ktorých ešte prežívajú zvyšky socializmu. Nedokončená reforma začatá v r. 2002-2006 nepriniesla očakávané plody a v niektorých oblastiach ju treba dokončiť. Zdravotníctvo nesmie slúžiť ako objekt tunelovania ako slúži dnes. Deje sa tak zväčša so „štátnym krytím“ tam, kde má štát na poskytovanie zdravotnej starostlivosti dosah. Preto je nevyhnutné minimalizovať zásahy štátu do jej výkonu. Štát sa má zamerať na kontrolnú činnosť, dohľad nad kvalitou liečby a jej vymáhanie, súčasne so znižovaním informačnej asymetrie medzi pacientom a zdravotným systémom.

Napriek tomu, čo deklaruje Ústava SR, existujú občania, ktorí sa k zdravotnej starostlivosti nedostanú v primeranom čase. Niektorí pacienti dlho čakajú na vyšetrenia, iní na kvalitu života zlepšujúcu liečbu. Ak má pacient záujem o starostlivosť na vyššej úrovni, nie je vždy jednoduché sa k nej dostať.

- **Zadefinujeme zákonný nárok na rozsah zdravotnej starostlivosti, na takzvaný základný balík. Bude rovnaký pre všetkých poistencov a každá zdravotná poisťovňa pôsobiaca na trhu ho bude povinná zabezpečiť. Definícia nároku je dôležitým prvkom v transparentnosti a solidarite v čerpaní zdravotných služieb.**
- **Zrušíme možnosť obchádzať generickú preskripciu úpravou formulára receptu, čo umožní nezanedbateľné zníženie doplatkov za lieky hradených pacientmi.**
- **Zavedieme dlho odkladaný informačný a komunikačný systém eHealth, zlepšujúci kvalitu zdravotníckej starostlivosti a prinášajúci úsporu prostriedkov na ňu vynakladaných. Pri jeho zavádzaní využijeme skúsenosti fungujúcich IT riešení a proces jeho doterajšieho zavádzania podrobíme auditu.**

- *Presadíme nezávislosť Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ktorého predseda bude volený vo verejnej voľbe NR SR.*

Napriek relatívne vysokým nákladom nedosahuje náš systém poskytovania zdravotníckej starostlivosti často adekvátne výsledky, pričom nedostatok zdrojov nie je rozhodujúcou príčinou. Netransparentnosť ich použitia umožňuje ich nehospodárne využívanie, ktoré v konečnom dôsledku poškodzuje pacienta. Niektoré z existujúcich právnych foriem zdravotníckych zariadení umožňujú štátu resp. jeho zástupcom v nich konať tak, že dochádza k porušovaniu hospodárskej disciplíny a nehospodárnemu nakladaniu s finančnými prostriedkami.

- *Zmeníme nemocnice, ktoré sú príspevkovými organizáciami, na akciové spoločnosti. Spôsob transformácie musí byť maximálne transparentný a garantujúci plnú informovanosť zdravotníckych pracovníkov o plánovaných krokoch. Kolektívne, vyvážené vytvorené predstaviteľstvá a dozorné rady posilnia kontrolu fungovania a transparentnosť hospodárenia a spolu s povinným nezávislým externým auditom výrazne znížia riziká zneužívania finančných zdrojov. Zjednotia sa tým podmienky fungovania zdravotníckych zariadení. Neštandardné ochranné opatrenia zo strany štátu nebudú môcť deformovať trh poskytovateľov. Zmena právnej formy umožní aj potrebné investície a realistické rozvojové plány, ktoré nepodliehajú volebným cyklom a záujmom politikov.*
- *Zrušíme centrálnu reguláciu miezd v zdravotníctve.*
- *Zavedieme dlho očakávaný spravodlivý klasifikačný systém DRG, prinášajúci výrazné zlepšenie transparentnosti a objektivity úhradového systému v zdravotníctve ako pre poskytovateľov tak i pre zdravotné poisťovne. Na zavedení DRG sa vláda uzniesla v r. 2011 a dodnes je SR jediným členským štátom EÚ, ktorý ho nemá zavedený.*
- *Presadíme povinnosť merania a zverejňovania údajov o zdravotnej starostlivosti jednotlivých poskytovateľov s transparentnou tvorbou rebríčkov v jednotlivých parametroch, slúžiace informovanosti občanov i podpore konkurencie medzi poskytovateľmi s cieľom zvyšovať kvalitu poskytovaných služieb.*
- *Pripravíme návrh zákona o dlhodobej starostlivosti, ktorá bude definovaná ako súbor služieb potrebných pre osoby odkázané na iné osoby pri vykonávaní základných aktivít každodenného života. Finančné prostriedky nemocníc ani zdravotného systému ako celku nesmú byť zneužívané na sociálne účely, ako sa to dnes nezriedka deje.*
- *Zvýšime poplatky za využívanie pohotovostných služieb, dnes často zneužívaných. V odôvodnených prípadoch ponecháme odpustenie poplatku posúdeniu lekára.*

Veríme v právo človeka rozhodovať o svojom zdraví a starostlivosti oň. Každý pacient má individuálne preferencie a preto má mať možnosť vybrať si z rôznych produktov zdravotného poistenia.

- *Umožníme zdravotným poisťovniam, ak tieto zabezpečia svojim poistencom definovaný*

zákonný nárok, ponúkať i rôzne poisťné plány s rôznou cenou a tvoriť zisk.

- *Otvoríme diskusiu o rozdelení Všeobecnej zdravotnej poisťovne na 3-4 časti, ktoré by boli predané v medzinárodnom tendri, čo povedie k vzniku skutočnej konkurencie na trhu zdravotného poistenia a poisťencom umožní využívať benefity vyplývajúce z plurality poisťovní.*

V súčasnosti takmer nikto, komu je poskytovaná zdravotná starostlivosť netuší, koľko za neho poisťovňa platí. Limity a obmedzenia pre poskytovateľov znemožňujú nevyhnutnú konkurenciu medzi poskytovateľmi, čím bránia zlepšovaniu kvality služieb. Poskytovatelia si majú konkurovať práve kvalitou a nie iba územnou dostupnosťou.

- *Zrušíme limity pre poskytovateľov, ktoré sú nespravodlivou deformáciou systému a zavedieme platobné mechanizmy, ktoré podporia klientsku orientáciu poskytovateľov. Ak si pacient vyberie iného lekára alebo zdravotnícke zariadenie, nie je spravodlivé, aby bol odmietnutý pre vyčerpaný limit, pričom u iného poskytovateľa by mu jeho poisťovňa potrebný výkon uhradila.*
- *Zavedieme povinné informovanie o cene poskytnutej zdravotnej starostlivosti ako súčasť informovaného súhlasu pacienta, čím mu poskytneme reálnu predstavu o nákladoch starostlivosti. Bez jeho podpisu poisťovňa výkon nepreplatí. Zvýši sa transparentnosť pri uhrádzaní platieb a obmedzí možnosť falošného vykazovania výkonov.*
- *Zavedieme výpisy čerpanej zdravotnej starostlivosti. Poisťovňa povinne zašle poštou každému poisťencovi 2x ročne výpis úhrad za vyčerpanú starostlivosť, štvrťročne tak urobí elektronickou komunikáciou, ak došlo k jej čerpaniu.*

Mnohí občania nevnímajú zodpovednosť za vlastné zdravie ako svoju prvoradú povinnosť. Poisťné produkty by mali mať možnosť zohľadňovať ochotu pacienta dodržiavať liečebný režim respektíve jeho snahu o udržanie dobrého zdravotného stavu. Nemá pritom ísť o „trestanie“ nezodpovedných, naopak, o motivovanie a odmeňovanie zodpovedných.

- *Umožníme zákonom poisťovňiam bonifikovať poisťencov, ktorí zdravým životným štýlom znižujú riziko vzniku ochorení a tiež tých, ktorí zodpovedne pristupujú k dodržiavaniu liečebného režimu svojho ochorenia.*

MGR. ĽUBOMÍR GALKO

vyštudoval teoretickú kybernetiku, matematickú informatiku a teóriu systémov na Matematicko-fyzikálnej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Po štúdiách pracoval najprv ako programátor a neskôr ako programátor-analytik. Potom podnikal v oblasti veľkoobchodu, maloobchodu a tvorbe softvérových aplikácií. Neskôr zastával manažérske pozície vo viacerých medzinárodných aj slovenských spoločnostiach pôsobiacich v oblasti veľkoobchodu a maloobchodu. Vo vláde Ivety Radičovej bol ministrom obrany SR. Skúsenosti z transparentnosti v privátnom sektore zúročil aj na rezorte obrany, v minulosti známom neefektívnym obstarávaním a riadením, na ktorom zaviedol a nastavil čisté finančné toky a manažérske riadenie. Od roku 2011 je poslancom Národnej rady SR, členom Výboru pre obranu a bezpečnosť a členom Osobitného kontrolného výboru na kontrolu činnosti Vojenského spravodajstva. Okrem problematiky vonkajšej a vnútornej bezpečnosti sa venuje aj oblasti transparentnosti a boju proti korupcii. Je podpredsedom strany a poslancom NR SR.

11. VNÚTRO A OBRANA

VNÚTRO

Dodržiavanie zákona je fundamentálnym predpokladom pre fungovanie demokratickej spoločnosti. Represia je jeden z atribútov spoločnosti, použiteľných na zabezpečenie bezpečnosti občanov, poriadku a dodržiavania zákonnosti v spoločnosti. Polícia má pomáhať a chrániť. Je tu pre občanov a musí byť pripravená chrániť ich – ich životy aj ich majetok. Za týmto účelom je správne vo vymedzených hraniciach tolerovať aj tvrdosť polície voči zločinu. Na druhej strane je životne dôležité, aby občanov, ktorí zákon neporušujú, neobmedzovala vôbec alebo v nevyhnutných prípadoch len minimálne.

Znižovanie počtu násilných trestných činov, odhaľovanie korupčných prípadov, daňových podvodov, znižovanie počtu dopravných nehôd a podobne musí byť stanoveným cieľom a výsledkom práce polície. Na to, aby sme dosiahli tento cieľ, je potrebné mať stabilný, kvalitný a motivovaný personál. Uvedené sa týka všetkých typov ozbrojených zločinov, teda aj Horskej záchranárskej služby a Hasičského a záchranárskeho zboru.

DODRŽIAVANIE ZÁKONNOSTI A PORIADKU

Príslušníci Policajného zboru sú často vystavení podozreniam z protizákonného konania – či už týkajúceho sa tvrdosti ich zákroku alebo aj nečestného, korupčného konania. Preto je žiaduce vytvoriť podmienky, ktoré by takémuto konaniu z ich strany zabránili a zároveň by pôsobili aj ako ochrana samotných policajtov pred krivými obvineniami. Zároveň budeme dbať, aby boli posilnené tie zložky polície, ktoré majú dosah na bezpečnosť občanov v problémových oblastiach krajiny.

- *Zavedieme nasadenie „telových kamier“ u príslušníkov Policajného zboru SR, v prvej fáze prednostne pri dopravných kontrolách.*
- *Pri zákrokoch, kde sa predpokladá použitie donucovacích prostriedkov, zavedieme povinnosť z celej akcie vyhotoviť kamerový záznam.*
- *Zavedieme povinný bezhotovostný styk polície s občanom. Príslušník Policajného zboru nebude môcť prijímať v teréne pokuty a platby od občanov v hotovosti, čím sa rapídne zúži priestor pre korupciu.*
- *Vyjmeme policajnú inšpekciu spod politického riadenia Ministerstva vnútra SR a právomoci policajného prezidenta a spravíme z nej samostatný kontrolný úrad.*
- *Posilníme poriadkové jednotky včítane Pohotovostných motorizovaných jednotiek v blízkosti z hľadiska bezpečnosti problémových miest na úkor dopravných kontrol vykonávaných týmito jednotkami.*

MOTIVOVANÝ PERSONÁL, VÝCVIK A VZDELÁVANIE

Pre efektívne fungovanie ozbrojených zborov sú základnou podmienkou kvalitní, vzdelaní a dostatočne vycvičení príslušníci. Preto vytvoríme podmienky, aby do zborov prichádzali a uplatnili sa v nich len najlepší a perspektívni uchádzači a títo boli aj patrične ohodnotení – výlučne na základe nimi dosahovaných výsledkov. Nezmyselné administratívne bariéry, ktoré sú dnes súčasťou ich pracovných povinností (napríklad plán výberu pokút) zrušíme a podporíme praktický výcvik a vzdelávanie u všetkých zložiek.

- *Zrušíme plánovanie výšky vybraných pokút pre policajtov, vybraných od vodičov za dopravné priestupky a hodnotenie policajtov podľa sumy nimi udelených pokút.*
- *Zavedieme participáciu miestnych policajných funkcionárov na výbere nových príslušníkov Policajného zboru.*
- *Scivilníme pozície, ktoré v súčasnosti zastávajú príslušníci PZ a je možné ich zastávať civilnými zamestnancami.*
- *Zreformujeme hodnotiaci a kariérny systém v polícii a v hasičskom a záchrannom zbore tak, aby bol spravodlivý a aby bol zameraný na reálne výsledky (napríklad znížená trestná činnosť, počet objasnených prípadov, skrátený čas objasnenia, zvýšenie dôveryhodnosti, výsledky fyzických aj odborných previerok a podobne).*
- *Zintenzívime spoločný výcvik všetkých zložiek ozbrojených zborov (policajti, vojaci, hasiči, colníci) a skvalitníme ich vzdelávanie, zamerané na moderné hrozby (terorizmus, kybernetické útoky, energetické hrozby a podobne).*

OCHRANA HRANÍC, AZYLOVÁ POLITIKA

Je správne, a nielen na Slovensku, byť ľudský, súcitiť s obeťami vojen a vojnovými utečencami a ich rodinami. Ale na druhej strane, solidarita nesmie byť vynútená. Potom už prestáva byť solidaritou, ale stáva sa diktátom a plnením príkazov niekoho iného. Slovensko je autonómna krajina, dodržiavajúca pravidlá zodpovedného člena EÚ. Pravidlá sa majú dodržiavať. Všetky krajiny i s pomocou EÚ si musia poriadne strážiť svoje hranice a musia najmä dostať účinnejšie právne nástroje na ich ochranu. Zároveň musia byť v prípade potreby pripravené hermeticky uzavrieť svoje hranice. Každý človek na svete má právo chcieť žiť tam, kde si myslí, že mu bude najlepšie. Je to jeho túžba a nikto mu ju nemôže vziať. Avšak každá krajina má a musí mať naďalej právo rozhodnúť, komu a za akých podmienok umožní žiť na svojom území, Slovensko nevyvíjajú.

- *Zabezpečíme okamžitú pripravenosť Slovenska na ochranu jeho štátnych hraníc včítane možnosti ich hermetického uzavretia.*
- *V rámci EÚ budeme presadzovať zachovanie suverenity členských štátov pri rozhodovaní o azyle a ochrane vonkajších hraníc EÚ. Budeme trvať na dôslednej ochrane vonkajších hraníc EÚ, obzvlášť vonkajšej hranice Schengenského priestoru.*
- *Budeme trvať na dodržaní platných pravidiel a medzinárodných záväzkov EÚ a členských krajín (Schengenská zmluva, Dublinský dohovor, právo na azyl).*
- *Podporíme diplomatické aj vojenské medzinárodné úsilie na stabilizovanie situácie v Sýrii, Iraku, Líbyi tak, aby domácemu obyvateľstvu pominuli dôvody na útek z krajiny.*
- *Podporíme zriadenie centrálnych utečeneckých táborov mimo územia EÚ (severná Afrika, Balkán, Turecko a podobne) a podporíme podieľanie sa EÚ na ich financovaní. Budeme presadzovať presunutie všetkých osôb, ktoré sa na území EÚ nachádzajú ilegálne, do týchto centrálnych táborov. Tam môžu požiadať o azyl alebo môžu tábory opustiť a vrátiť sa do domovskej krajiny.*
- *Budeme aj v budúcnosti odmietať prípadné ďalšie povinné kvóty na vojnových utečencov a ilegálnych ekonomických imigrantov – bez ohľadu na to, či pôjde o jednorazové prerozdelenia alebo trvalý mechanizmus prerozdelenia.*
- *Pri rozhodnutiach o dočasnom umiestnení vojnových utečencov v rámci príspevku Slovenska k dobrovoľnej solidarite budeme prihliadať na vôľu občanov Slovenska s dôrazom na vôľu občanov lokality, ktorej sa toto umiestnenie bude týkať.*

OBRANA

Zaručenie obrany Slovenskej republiky a bezpečnosti jej obyvateľov je jednou zo základných funkcií štátu. Dobré fungovanie, prosperita a rozvoj spoločnosti sú možné len v stabilnom a mierovom prostredí. Je preto nevyhnutné disponovať kvalitnými, modernými a adekvátne vycvičenými ozbrojenými silami, ktoré zaručia primeranú mieru odstrašenia a zároveň budú dostatočným príspevkom do obranných me-

chanizmov, ktorých je Slovenská republika členom. Nevyhnutnou podmienkou na dosiahnutie tohto zámeru je efektívne a transparentné využívanie všetkých finančných prostriedkov, ktoré sú určené na obranu štátu. Naším hlavným záujmom bude stabilné a transparentné financovanie rozvoja ozbrojených síl.

V uplynulom období sme boli svedkami zásadných zmien v bezpečnostnom prostredí na východ i na juh od našich hraníc (ukrajinská kríza, Islamský štát), na ktoré je potrebné adekvátne reagovať prispôbením spôsobilostí a obranného potenciálu NATO a Európskej únie. Obe organizácie pokladáme za základ zaručenia bezpečnosti a obransychopnosti Slovenskej republiky. Zasadíme sa za ich posilňovanie v súlade s princípmi solidarity a spravodlivého delenia sa o riziká a náklady všetkými členskými štátmi oboch organizácií. Máme záujem na zachovaní silného transatlantického spojenectva medzi USA a Európou a zastavení prehľbovania rozdielov v ich vojenských spôsobilostiach.

MODERNÉ OZBROJENÉ SILY

Budeme pokračovať v transformácii ozbrojených síl na moderné, mobilné a efektívne sily, schopné zaistiť bezpečnosť Slovenska, ako aj adekvátne prispievať do zahraničných operácií medzinárodného krízového manažmentu. Pri budovaní a modernizácii ozbrojených síl sa prioritne zameriame na jednotky, ktoré umožňujú plniť medzinárodné záväzky SR a úlohy obrany štátu v rámci kolektívnej obrany.

- ▶ *Zaktualizujeme všetky strategické dokumenty a legislatívne predpisy s cieľom prispôbiť ich zmenenému bezpečnostnému prostrediu.*
- ▶ *Spracujeme a pravidelne budeme aktualizovať rámcovú národnú pozíciu pre pôsobenie v agende NATO a EÚ k zásadným bezpečnostným otázkam.*
- ▶ *Zredukujeme tri operačné veliteľstvá (Veliteľstvo vzdušných síl Zvolen, Veliteľstvo pozemných síl Trenčín a Veliteľstvo síl výcviku a podpory Trenčín) na jedno spoločné veliteľstvo v Trenčíne.*
- ▶ *Odstránime nerovnováhu medzi stanovenými úlohami Ozbrojených síl SR a finančnými zdrojmi vyčlenenými na tieto účely zredukovaním stanovených úloh, ktoré priamo nesúvisia s činnosťou Ozbrojených síl SR.*

Presadíme postupnú, ale širokú modernizáciu prebiehajúcu po organických celkoch ozbrojených síl, pričom sa vyhneme nekonzistentným nákupom vojenskej techniky. Pri obstarávaní techniky budeme klásť dôraz na dodržiavanie zásad transparentnosti, otvorenosti a efektívnosti. Zameriame sa tiež na pozitívne efekty modernizačných projektov na rozvoj slovenského obranného priemyslu.

- ▶ *Presadíme financovanie hlavných modernizačných projektov zo zdrojov mimo rozpočtu rezortu obrany.*
- ▶ *Podporíme projekty v rámci nových iniciatív NATO najmä vo vzťahu k vývoju, obstarávaniu, zdieľaniu a údržbe najnákladnejších spôsobilostí.*
- ▶ *Vytvoríme podmienky na začatie modernizácie pozemného vojska vo forme obstarania bojo-*

vých obrnených vozidiel a ľahkých taktických viacúčelových vozidiel.

- *Zabezpečíme modernizáciu nadzvukového letectva takým spôsobom, aby sa eliminovala závislosť SR v rámci tejto spôsobilosti od vzťahov s ruskými subjektmi.*
- *Posúdime rozšírenie možností pri implementácii obstarávania vrtuľníkov Black Hawk takým spôsobom, aby sa maximalizovala efektívnosť tohto nákupu a operačná využiteľnosť tejto spôsobilosti (konkrétne - buď sa zaobstarajú ďalšie stroje alebo sa prikúpi zbrane na podvešenie).*
- *V rámci modernizácie ozbrojených síl sa zasadíme o posilnenie ich schopností adekvátne reagovať na nevojenské krízové situácie v rámci SR, ako sú živelné katastrofy, priemyselné havárie a ochrana hraníc. V súlade s tým budeme podporovať zefektívňovanie spolupráce všetkých zložiek bezpečnostného systému, ako aj celého systému krízového manažmentu SR.*
- *Zúžime a presne zadefinujeme druhy výzbroje a výstroje Ozbrojených síl SR, ktoré môžu byť vyňaté z verejného obstarávania (tzv. vojenský materiál).*
- *Naštartujeme proces postupného zlúčenia letiek MO SR a MV SR s cieľom v budúcnosti jednu letku integrovať pod rezort obrany.*

Prehodnotíme rozsah potrebnej infraštruktúry s cieľom lepšieho fungovania rezortu obrany. Budeme presadzovať odpredanie a darovanie všetkých nepotrebných objektov a zariadení, ktoré odčerpávajú zdroje z potrebnějších súčastí rezortu obrany.

- *Zredukujeme počet výcvikových priestorov a vojenských posádok.*
- *Znížime počet zariadení na preventívnu rehabilitáciu a rekreáciu.*
- *Podporíme integráciu umiestnenia organizačných zložiek ministerstva a ozbrojených síl a tým redukciu počtu využívaných vojenských objektov.*

Za základný prvok moderných ozbrojených síl pokladáme kvalitný a stabilizovaný vojenský personál. Preto sa zameriame na odbúranie prekážok a nedostatkov v personálnej práci a vytvoríme vhodné podmienky pre udržateľný personálny potenciál ozbrojených síl. V súlade s tým pripravíme zmeny v sociálnom systéme pre nových príslušníkov Ozbrojených síl SR, ktorých cieľom bude zachovať dlhodobú udržateľnosť, motivačné prostredie a spravodlivosť tohto systému.

- *Posilníme atraktivnosť vojenského povolania prispôbovaním legislatívy v oblasti systému odmeňovania (prehodnotenie funkčných plátov v závislosti od ich konkrétneho zaradenia, zrušenie nesystémových príplatkov a ich zahrnutie do funkčných plátov) a v oblasti rozvoja (výcvik a vzdelávanie).*
- *Scivilníme pozície, ktoré v súčasnosti zastávajú profesionálni vojaci a je možné ich zastávať civilnými zamestnancami. Ušetrené prostriedky na sociálnom zabezpečení presunieme do výcviku vojenského personálu.*

- *Vybudujeme funkčný systém aktívnych záloh vrátane potrebného legislatívneho rámca a zabezpečenia jeho financovania, využiteľných najmä pri zvýšení operačného tempa ozbrojených síl alebo v prípade nevojenských krízových situácií na území SR. Tento systém nastavíme tak, aby bol atraktívny aj pre jedincov, ktorí by sa inak mohli aktivizovať v rôznych polovojských nelegálnych organizáciách.*
- *Znížime podiel pracovníkov zodpovedných za kontrarozviednu činnosť (v súvislosti s redukciou počtov OS SR) a naopak zvýšime podiel pracovníkov zodpovedných za rozviednu činnosť vojenského spravodajstva tak, ako je to štandardom v spojeneckých krajinách.*
- *Zabezpečíme zverejňovanie rozpočtu Vojenského spravodajstva (VS) a primeraný prehľad o základnej skladbe finančných prostriedkov rozpočtu aj záverečného účtu kapitoly Ministerstva obrany SR v časti VS v členení na bežné a na kapitálové výdavky (analogicky ako je to dnes u Slovenskej informačnej služby - SIS).*

DOC. PHDR. MARTIN KLUS PhD., MBA

bol v rokoch 2009 – 2014 jeden z najcitovanejších slovenských politológov. Počas tohto obdobia poskytol stovky politických analýz domácim, ale aj zahraničným médiám. Od roku 1999 sa aktívne realizuje aj v rámci tretieho sektora. Od roku 2003 pôsobí ako vysokoškolský pedagóg. V období rokov 2010 – 2014 bol menovaný do funkcie prorektora pre zahraničné styky, vzťahy s verejnosťou a edičnú činnosť na Univerzite sv. Cyrila a Metoda v Trnave a do 31. 12. 2014 aj na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici, keď sa kvôli politickým aktivitám rozhodol na funkciu Abdikovať. V novembri 2014 zvíťazil vo voľbách do Mestského zastupiteľstva v Banskej Bystrici v obvode Rudlová-Sásová a v aktuálnom funkčnom období pôsobí ako jeden z najaktívnejších poslancov. Tímlídorskú pozíciu pre zahraničnú politiku a politický systém v strane Sloboda a Solidarita zastával v rokoch 2009 – 2010 a opätovne od decembra 2014.

12. ZAHRANIČNÁ POLITIKA

Slovensko má na to, aby bolo zodpovednou a úspešnou krajinou. V rozhodujúcich chvíľach sme dokázali prijať zásadné rozhodnutia a realizovať zložité reformy. Náš úspešný príbeh síce nie je dokonalý, no napriek tomu už dnes inšpiruje iných. Zahraničná politika Slovenska musí byť sebavedomá a principiálna. Založená na pozícii spoľahlivého a čitateľného partnera a spojenca, ktorý je konzistentný vo svojich postojoch a konštruktívny pri hľadaní riešení súčasných výziev. Zároveň máme povinnosť byť zásadoví v našich pozíciách voči totalitným a diktátorským režimom. Hodnoty demokratického právneho štátu a ľudských práv so silnou ochranou slobôd jednotlivca musia byť určujúcimi pre našu zahraničnú politiku. Preto musíme neustále akcentovať striktné dodržiavanie medzinárodného práva.

ODVÁŽNI V ČASE KRÍZ

Slovensko čelí spoločne s ostatnými krajinami Európy hneď viacerým krízam. Dlhová či utečenecká kríza, spojené s novými bezpečnostnými hrozbami vo východnej Európe, zasahujú celý kontinent. S nimi je spojený ďalší nebezpečný nárast nacionalizmu a populizmu. Pribúdajú obyvatelia Európskej únie (EÚ), ktorí ju začínajú odmietajú ako zlyhávajúcu inštitúciu. Tomu je nevyhnutné prispôbiť naše zahranično-politické aktivity v zmysle partnerskom a spojeneckom. Je v životnom záujme Slovenskej republiky, aby naša zahraničná politika aktívne hľadala a presadzovala riešenia, ktoré eliminujú súčasné i budúce krízy. Za svoje absolútne priority musí považovať finančnú stabilitu a podporu liberálnej demokracie v našom regióne. A to vrátane krajín západného Balkánu, Ukrajiny a Bieloruska. Za základný pilier bezpečnostnej politiky SR považuje SaS okrem dôsledného dodržiavania medzinárodného práva aj Severoatlantickú alianciu (NATO). SaS bude podporovať rozširovanie NATO o krajiny, ktoré o členstvo prejavili záujem a sú schopné plniť všetky záväzky z neho vyplývajúce.

EURÓPSKI AJ SLOVENSKÍ

Napriek očakávaniam spojených s novými predstaviteľmi EÚ sa kríza v nej nezastavila a v niektorých prípadoch dokonca prehĺbila. Stále absentuje vízia jej vlastného fungovania a schopnosti operatívne riešiť problémy. Výsledkom je, že túto úlohu na seba preberajú veľké členské štáty s vlastnými záujmami. Pôvodné hodnoty EÚ sa vytrácajú a do popredia sa dostáva nezmyselná byrokracia a regulácia.

Finančná stabilita únie je ohrozená nezodpovedne hospodáriacimi vládami. Svoju rolu zohráva aj hrubé ignorovanie medzištátnych zmlúv, zneužívanie Európskej centrálnej banky (ECB) pre tlačenie peňazí, či morálny hazard zvaný Euroval. SaS bude presadzovať návrat k pôvodným zásadám a hodnotám, ktoré v minulosti prinášali členským štátom EÚ prosperitu. Pre dosiahnutie týchto cieľov budeme prehľbovať dobré vzťahy a spolupracovať predovšetkým s našimi partnermi z V4.

Spoločná Európa sa v mnohých oblastiach osvedčila, ale hlas Slovenska v Európe musí byť viac počut. Preto budeme:

- *chrániť existenciu práva veta a daňovú suverenitu,*
- *zasadzovať sa za dodržiavanie medzištátnych zmlúv,*
- *chrániť nezávislosť ECB, keďže je kľúčovou v boji proti inflácii,*
- *eliminovať zbytočnú reguláciu zo strany EÚ a zasadzovať sa za zrovnoprávnenie všetkých členských štátov v oblasti poľnohospodárstva a služieb,*
- *presadzovať nové a prísnejšie automatické sankcie, ktoré by zabezpečili vynútiteľnosť pravidiel voči všetkým štátom, vrátane Nemecka a Francúzska,*
- *podporovať verejné vypočúvanie „hriešnikov“ pred inštitúciami EÚ, so sankciami typu dočasnej straty hlasovacích práv v EÚ alebo pozastavenia čerpania niektorých fondov EÚ,*
- *upevňovať dobré susedské vzťahy na občianskej úrovni a podporiť ich politickým a diplomatickým dialógom,*
- *presadzovať zmenu legislatívy upierajúcu slovenským občanom Slovenskej republiky možnosť dvojitého občianstva.*

OTVORENÍ SVETU

Neustále prehľbovanie procesu globalizácie predpokladá aktívne kontakty Slovenskej republiky s rôznymi krajinami sveta. Otvorenie sa svetu predpokladá zároveň osobitnú pozornosť venovanú procesom hospodárskej diplomacie. Tá musí oproti súčasnej podobe dostať výrazne aktívnejšiu podobu.

Nadálej budeme aktívne podporovať všetky iniciatívy a procesy, ktoré napomôžu k dodržiavaniu pravidiel demokracie, podpora boj proti korupcii a zastabilizujú situáciu na Ukrajine, v Bielorusku, Moldavsku,

či na západnom Balkáne a Kaukaze. Budeme presadzovať aktívnu spoluprácu so západnými demokraciami v globálnych strategických otázkach. Zasadíme sa za spoločný a vyvážený spojenecký postup oblastiach, ako sú napr.:

- *boj proti terorizmu,*
- *stabilizácia demokratizačných procesov v nestabilných krajinách,*
- *podpora trvalo udržateľnej ochrany životného prostredia.*

Budeme obozretne podporovať partnerstvo v rámci širšieho kontextu vzťahov EÚ a Ruska s osobitným zreteľom na spoluprácu v energetike. Chceme pokračovať v spolupráci, ktorá však nesmie mať charakter závislosti od Ruskej federácie. Aj z tohto dôvodu budeme podporovať alternatívne energetické projekty zamerané na diverzifikáciu.

MODERNÁ DIPLOMACIA

Trváme na tom, aby si Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR zachovávalo apolitickosť a odbornosť. Politické zásahy a nesystémová personálna práca oslabujú rezort a znižujú stavovskú časť kvalifikovaných pracovníkov zahraničnej služby.

- *Moderná diplomacia nemôže byť realizovaná bývalými príslušníkmi ŠtB a ľuďmi s nedostatočnou kvalifikáciou.*
- *Moderná diplomacia je efektívna, ak má profesionálne personálne a technické vybavenie.*
- *Moderná diplomacia dokáže šetriť verejné prostriedky vďaka zoštíhleniu zastupiteľských úradov a efektívnejšej spolupráci so zastupiteľskými úradmi ostatných krajín EÚ.*
- *Moderná diplomacia sa nebojí verejného priebežného zverejňovania výsledkov práce Obchodno-ekonomických oddelení pri veľvyslanectvách Slovenskej republiky v zahraničí.*
- *Moderná diplomacia zabezpečí zlepšenie služieb slovenským občanom dlhodobo pracujúcim a študujúcim v zahraničí, napr. zjednodušením a zrýchlením matričných a iných administratívnych úkonov vrátane uznávania diplomov a preukazov.*
- *Moderná diplomacia zintenzívni kontakty so slovenskými krajskými organizáciami a Slováckmi žijúcimi v zahraničí, za účelom zefektívnenia aktivít smerujúcich k zvyšovaniu povedomia o Slovenskej republike a jej dobrého mena vo svete.*
- *Moderná diplomacia chce poznať názory občanov na úroveň služieb našich veľvyslanectiev a konzulátov - vypracujeme systém spätnej väzby.*

JUDr. ALOJZ BARÁNIK

je advokát s praxou v oblasti zmlúv v prostredí informačných technológií a finančných inštitúcií. Jeho doménou sú zložité zmluvy v anglickom jazyku. Jeho advokátska kancelária sa tiež venuje zastupovaniu v sporoch a ochranu práv jednotlivcov. Angažuje sa v boji proti porušovaniu práv slabšieho a často zastupuje bez nároku na odmenu. Pred vstupom do advokácie pracoval ako vedúci právnik a člen manažmentu stredo európskeho regiónu veľkej nadnárodnej americkej spoločnosti. Právnické vzdelanie ukončil na Univerzite Komenského v Bratislave.

13. SÚDNICTVO A SPRAVODLIVOSŤ

VÝZNAM VYMOŽITEĽNOSTI PRÁVA

SaS chápe vymožitelnosť práva ako nevyhnutnú podmienku ekonomického a hodnotového rozvoja spoločnosti. Inými slovami, SaS vidí spravodlivosť v súdnej sieni nielen ako zrkadlo, ale aj ako determinant spravodlivosti celej našej spoločnosti a kvality života každého jednotlivca. SaS ako strana, ktorej program je založený na ochrane základných práv a slobôd každého člena našej spoločnosti, má preto prvoradý záujem na tom, aby inštitúcie práva pracovali v prospech slušných ľudí.

Ak SaS bude participovať na výkonnej moci, je pripravená urobiť všetky dostupné kroky potrebné na to, aby sa stav výkonu spravodlivosti čo najrýchlejšie dostal na vyššiu kvalitatívnu úroveň. Na to bude primerane využívať pozitívne iniciatívy predchádzajúcich vlád, ako aj poznatky a opatrenia z fungovania justície u nás a v etablovaných demokraciách v Európe a inde vo svete.

PRÍČINY ZLEJ VYMOŽITEĽNOSTI PRÁVA

Tento program vychádza z poznania, že

- *po obdobie presahujúce trvanie viacerých doterajších vlád nebolo preukázané, že na Slovensku je súdnictvo ako celok nezávislé v pôvodnom význame tohto pojmu, teda, že rozhoduje v zásade spravodlivo, v súlade s platným právom¹¹⁷ a bez neprípustných vplyvov,*
- *existujú početné dôkazy o tom, že slovenské súdnictvo bolo vytvorené a rôznymi politickými garnitúrami udržiavané tak, aby zabezpečovalo beztriestnosť kriminálnych aktivít a bezrizikovú realizáciu protiprávnych hospodárskych zámerov nominálnych a faktických nositeľov moci,*
- *v dôsledku uvedeného, alebo za tým účelom, sa sudcovia stali nepostihnuteľní. Vôbec sa neudiala personálna očista súdnictva od sudcov z éry vlády komunistov a sudcovia boli syste-*

¹¹⁷ Nadobudnutie účinnosti Nového občianskeho zákonníka, zák. 89/2012 Sb., a súvisiacich právnych predpisov.

maticky vyberaní spomedzi osôb vzbudzujúcich pochybnosti o ich morálnej alebo odbornej spôsobilosti, alebo oboch. Kandidáti boli často zvolení na základe rodinkárstva a korupcie. To všetko vytvorilo silnú odolnosť súdnictva ako celku voči pozitívnej zmene.

- *princíp nezávislosti súdnictva a prokuratúry, ktorého deklarovaným účelom je zabezpečenie rozhodovania sporov a trestanie páchatelov trestných činov v súlade s právom (čo, samozrejme, zahŕňa aj rozhodovanie včas a spravodlivo), bol zneužitý a je ďalej zneužívaný. Súdy a prokuratúra môžu rozhodovať akokoľvek, teda aj podľa záujmov protiprávných ovplyvňovateľov. Neexistuje pritom žiadna reálna sila, ktorá by tento stav mohla zmeniť.*

Z uvedeného plynie, že riešenie stavu bezprávia v oblasti súdov a prokuratúry na Slovensku je možné dosiahnuť len vplyvom takej politickej sily, ktorá nie je riadená osobami s protispoločenskými záujmami, ktoré majú potrebu ochrániť trestnú aktivitu z minulosti alebo realizovať ochranu protiprávných záujmov v budúcnosti. Pre SaS je prostriedkom reformy súdnictva a prokuratúry dôsledné a rýchle uplatnenie zákonných oprávnení výkonnej moci, s jednoznačným vyvodením zodpovednosti. SaS bude preto usilovať o to, aby

- *Súdna rada bolo obsadená osobami, ktoré majú záujem a schopnosť presadzovať reformy súdnictva rýchlo,*
- *výkonná moc tam, kde to je v jej právnych možnostiach, zasahovala všetkými právne dostupnými prostriedkami s cieľom zlepšenia stavu nielen formálne, ale aj reálne, a to s účinkami v čo najkratšom čase.*

Pritom opatrenia v tejto oblasti musia odrážať skutočnosť, že tí, ktorí majú záujem na tom, aby súdnictvo nefungovalo v prospech bežného občana, ale v prospech „vyvolených“, sú pripravení aktívne odporovať snahám o realizáciu takých zmien dokiaľ sú v pozíciách moci. V dôsledku toho budeme tiež presadzovať

- *zrušenie premlčania trestného stíhania trestných činov verejných činiteľov a súvisiacej trestnej činnosti,*
- *úpravu, keď do premlčacej doby výkonu trestu sa nebude započítavať čas, keď je páchatel' sudcom, prokurátorom, poslancom NR SR, ministrom vlády SR, či iným verejným činiteľom v postavení vplyvu na jeho prípadné trestné stíhanie alebo výkon trestu.*

OTVORENOSŤ PRÁVNICKÝCH POVOLANÍ A PRÁVNICKÉ VZDELÁVANIE

SaS bude presadzovať u všetkých právnických povolání zásadu, že splnenie odborných podmienok pre jedno z nich musí prakticky umožňovať splnenie takých podmienok pre každé iné z nich tak, aby sa narušila klanová a uzavretá mentalita v jednotlivých právnických povolaniach.

SaS bude ďalej v oblasti súdov a prokuratúry presadzovať zrušenie ustanovení, podľa ktorých je prístup k funkciám v súdnictve a na prokuratúre podmienený tým, že uchádzač už je sudcom alebo prokurátorom (čakateľom na tieto funkcie), na udzovania výhradne toho, či daný kandidát spĺňa objektívne odborné a osobnostné predpoklady.

SaS je presvedčená, že navrhované zmeny v stave právneho štátu povedú k významne zvýšenému dopytu po kvalitných právnikoch vo všetkých právnických povolaniach. Súčasťou takých zmien však musí byť i zmena systému právnického vzdelávania tak, aby absolventi právnických škôl boli odborne a morálne pripravovaní na výkon právnického povolania.

LEGISLATÍVA A VZŤAHY K ČESKEJ REPUBLIKE

SaS bude usilovať o modernizáciu základných kódexov a právneho systému ako celku. Zmena trestného poriadku musí byť pritom takého rázu, ktorý zabezpečí zmenu terajšej mentality. Dnes v nej prevažuje formálnosť, duplicita úkonov a systém, kde pod zámienkou ochrany práv páchatela polícia, prokuratúra, sudy a advokáti vytvárajú prostredie faktickej beztrestnosti a bránia tak realizácii celospoločenského záujmu na trestaní kriminality.

Zo zjavných historických, kultúrnych a jazykových dôvodov, Česká republika dlhodobo predstavuje pre Slovensko zrkadlo, vzor a inšpiráciu tvorby a uplatňovania práva. Od 1. januára 2014 sa základné kódexy občianskeho práva Českej republiky významne rozchádzajú so slovenským platným právom. Uvedené veľmi závažné legislatívne zmeny bezprecedentne zvyšujú náročnosť na výkon súdnictva na Slovensku¹¹⁸ a musia byť reflektované pri tvorbe našich zákonov, tiež v súlade s už dosiaľ vykonanými legislatívnymi prácami tak, aby i naďalej sa mohlo čerpať inšpiráciu a oporu z českej právnej, ale aj legislatívnej praxe.

SÚDNICTVO A INÉ ZLOŽKY ŠTÁTNEJ MOCI

SaS rešpektuje, že Súdna rada je rozhodujúcim orgánom pre oblasť súdnictva. Preto sa SaS bude usilovať o také právne zmeny, ktoré výrazne lepšie zabezpečia čo najvyššie odborné a morálne kvality členov Súdnej rady, a to aj presadzovaním takého spôsobu ich voľby Národnou radou SR, ktorý bude odrážať nielen väčšinový názor vládnucej politickej strany, ale aj názor poslancov opozičných strán¹¹⁹. SaS bude presadzovať, aby členov Súdnej rady volili len priamo ľuďom volené orgány, a to tak, že NR SR volí šiestich a prezident SR troch členov Súdnej rady a to po hĺbkovej analýze rozhodovacej a inej verejnej činnosti kandidátov na túto funkciu. SaS považuje Súdnu radu za logický orgán na výkon disciplinárnej právomoci nad sudcami.

SaS bude dôsledne presadzovať využívanie všetkých právne dostupných prostriedkov na to, aby osoby, ktoré také zákonom stanovené kritériá na sudcu nespĺňajú, neboli prijímané za sudcov, neboli ako sudcovia schvaľované na služobný postup ani zmenu súdu, na ktorom pôsobia, a poprípade sudcami prestali byť. V záujme toho zabezpečíme, že okrem terajších požiadaviek, budú kritériá na výkon povolania sudcu zahŕňať aj nasledujúce požiadavky, ktoré budú musieť spĺňať už samotní kandidáti na funkciu sudcu. Ich splnenie bude nevyhnutné preukazovať už vo výberovom konaní, na ktorom sa budú smieť zúčastniť všetky osoby spĺňajúce predpísané kritériá. V súlade s uvedeným budeme usilovať o reálne

118 Podľa niektorých odhadov až polovica všetkých rozsudkov vyšších súdov alebo aspoň stanovísk strán súdneho sporu sa odvoláva na judikatúru súdov Českej republiky.

119 Napríklad prostredníctvom pravidiel, že poslanci vládnucej strany volia spoločne väčšinu členov Súdnej rady a poslanci opozičných strán spoločne volia menšinu jej členov alebo že pri voľbe viacerých kandidátov bude mať každý poslanec NR SR len jeden hlas.

zabezpečenie toho, že okrem už existujúcich požiadaviek,

- *sudcom sa bude môcť stať a osobou navrhovanou na kariérny postup či zmenu pôsobiska sudcu bude smieť byť len ten, kto je bezúhonný v zmysle ustanovenia § 11 zákona č. 553/2002 Z. z. o pamäti národa¹²⁰;*
- *každý kandidát na pozíciu sudcu bude povinný podpísať čestné vyhlásenia potvrdzujúce, že jeho prípadný výber na pozíciu sudcu nebol ovplyvnený inými okolnosťami ako preukázaním schopností a vlastností nevyhnutných na výkon sudcovského povolania. V prípade, že daný kandidát bude vymenovaný za sudcu a neskôr sa preukáže, že toto vyhlásenie bolo nepravdivé, bude to mať za následok odvolanie z funkcie sudcu.*

V súlade s bežnou praxou v etablovaných demokraciách budeme presadzovať:

- *verejné výberové konania na funkcie sudcov a prokurátorov (a člšov súdnej rady), vrátane ich prenosu masovými telekomunikačnými prostriedkami,*
- *zavedeniu praxe, keď novovymenovaní sudcovia budú na počiatocnom období svojej kariéry mať povinnosť 3 roky pôsobiť ako prísediaci na súdoch druhého stupňa a až po nadobudnutí prímeranej praxe budú pracovať ako samosudcovia na prvom stupni,*
- *stanovíme, že Súdna rada bude mať povinnosť na uvoľnené miesto sudcu prednostne prideliť kandidáta, ktorý okrem toho, že spĺňa všetky stanovené podmienky, je profesorom alebo docentom v odbore právo, ktorý sa do takého výberového konania prihlásil, a to s prihladením na povahu a druh súdu a odbornú kvalifikáciu takého kandidáta,*
- *zavedenie etického kódexu sudcov a jeho účinné dodržiavanie s tým, že každé porušenie etického kódexu musí byť potrestané a každé opakované porušenie etického kódexu musí viesť k odvolaniu sudcu,*
- *zabezpečenie toho, že práca každého kandidáta na každú funkciu v sudcovskej samospráve a na služobný postup bude podrobená dôkladnej odbornej analýze (vrátane zverejnenia a analýzy jeho kompletnej rozhodovacej činnosti) tak, aby tí, čo o menovaní do takej funkcie budú rozhodovať, ako aj odborná a laická verejnosť, mali možnosť posúdiť správnosť takej nominácie vo svetle dovtedajšej práce takého sudcu,*
- *pravidlo, že na všetkých rozsudkoch, kde rozhoduje senát, budú uvádzané aj mená jeho členov ako aj to, ako každý z nich hlasoval,*
- *dôslednú kontrolu riadneho výkonu povolania sudcu tiež posilnením postavenia a významu*

¹²⁰ §11 Bezúhonnosť

Za bezúhonného sa na účely tohto zákona považuje ten, kto nebol členom Komunistickej strany Československa, Komunistickej strany Slovenska, politických strán združených v Národnom fronte alebo funkcionárom organizácií združených v Národnom fronte, ani kto nebol príslušníkom ani zamestnancom bezpečnostných orgánov štátu [§ 2 písm. g) a h)], príslušníkom Ľudových milícií ani osobou evidovanou ako spolupracovník bezpečnostnej zložky [§ 2 písm. i)]. Tým nie sú dotknuté ďalšie ustanovenia podľa osobitného predpisu.

predsedov súdov tiež tým, že títo budú mať nielen zvýšenú hmotnú motiváciu, ale aj zodpovednosť za riadne fungovanie svojho súdu, pričom vychádzame zo zásady, že predseda súdu plní funkciu výkonnej moci v oblasti súdnictva a ako taký musí v súlade so zákonom a pravidlami sudcovskej etiky jednoznačne zodpovedať za plnenie svojich povinností výkonnej moci, ktorá vzišla z volieb, a nie sudcom,

- *rozšírenie okruhu subjektov, ktoré sú oprávnené navrhovať disciplinárne stíhanie sudcov o každého poslanca NR SR.*

Vzhľadom na skutočnosť, že najmä sudcovia vyšších súdov majú dlhodobu chránené postavenie bez nutnosti preukázania tomu zodpovedajúcich morálnych kvalít, sú širokou verejnosťou vnímaní extrémne negatívne. Preto:

- *budeme usilovať o striktnú hmotnú a disciplinárnu zodpovednosť (vrátane odvolania z funkcie sudcu) voči tým sudcom, ktorí spôsobili neodôvodnené prietahy v súdnom konaní v zmysle rozhodnutia Ústavného súdu SR alebo Európskeho súdu pre ľudské práva alebo svojím konaním alebo nekonaním úmyselne, opakovane alebo hrubo porušujú základné práva a slobody občanov¹²¹,*
- *rovnako budeme postupovať vo vzťahu k predsedovi súdu, ktorý neprijme opatrenia proti porušovaniu povinností sudcov jeho súdu a voči sudcom, ktorí nebudú vedieť vysvetliť svoj nezákonný postup alebo procesnú chybu svedčiacu o tom, že táto môže byť dôsledkom ich zaujatosti v súdnom konaní. Budeme tak postupovať bez ohľadu na to, či došlo k neodôvodneným prietahom alebo nie. Stanovíme, že prietahy, ktoré sa v zmysle príslušných predpisov považujú za neodôvodnené, vždy musia zakladať povinnosť disciplinárneho súdu skúmať, či sudca nebol vo veci zaujatý,*
- *vážne procesné chyby budú vždy musieť viesť k odobratiu veci sudcovi a k jeho disciplinárnemu stíhaniu,*
- *budeme presadzovať vyvodzovanie disciplinárnych dôsledkov voči sudcom, ktorí odmietli námietku zaujatosti, ktorá sa v následnom disciplinárnom konaní v dôsledku prietahov alebo procesnej chyby ukázala ako oprávnená¹²²,*
- *budeme presadzovať, aby politické a inak protiprávne rozhodovanie predsedov súdov a členov Súdnej rady, napr. protiprávne prerozdeľovanie vecí v rozpore s rozvrhom, šikanózne disciplinárne návrhy, návrhy na preloženie, vrátane do iného kolégia toho istého súdu alebo nepodanie návrhu na vymenovanie sudcov, ktorí na to splnili podmienky, bolo zákonom výslovné sankcionované zákazom výkonu funkcie člena Súdnej rady/predseda súdu a poprípade nezlučiteľné s výkonom funkcie sudcu,*

¹²¹ Napríklad lehota na poverenie exekútora súdom.

¹²² V slovenskej súdnej praxi sú extrémne ojedinelé prípady, keď sudcovi bola odobratá vec na základe len námietky zaujatosti niektoej zo strán sporu, a to bez ohľadu na to, aké dôvodné také námietky boli.

- *stanovíme, že nesplnenie minimálnych kritérií na logickú správnosť odôvodnenia súdneho rozhodnutia bude v každom prípade viesť k začatiu disciplinárneho konania,*
- *vylúčime alebo na minimum znížime možnosť premčania disciplinárnych prietupkov a stanovíme zákonnú disciplinárnu sankciu zbavenia funkcie sudcu v prípadoch tých sudcov, ktorí boli trikrát uznaní vinní v disciplinárnom konaní,*
- *zrýchlime proces disciplinárnych konaní stanovením lehôt na jednotlivé úkony tak, aby sa minimalizoval dosah pôsobenia sudcov, ktorí si neplnia povinnosti alebo nespĺňajú požiadavky na výkon sudcovského povolania (a zároveň aby disciplinárne konania nemohli byť zneužívané proti nepohodlným sudcom)¹²³,*
- *budeme presadzovať, aby dôsledkom „vzlečenia z talára“ (odvolania sudcu z funkcie) bolo znemožnenie práce v iných právnických povolaniach vykonávajúcich funkcie štátu (notár, exekútor, správca) a v orgánoch komôr iných právnických povolanií (advokácia),*
- *ako súčasť Ministerstva spravodlivosti SR vytvoríme/posilníme analytický útvar špecializujúci sa aj na trestnú aktivitu v súvislosti s výkonom súdnictva, ktorý bude poskytovať podklady a odbornú podporu orgánom činným v trestnom konaní.*

Pre zefektívnenie organizácie súdov a ich činnosti budeme presadzovať:

- *Obnovenie Najvyššieho správneho súdu ako vrcholu sústavy súdov rozhodujúcich najmä o žalobách proti rozhodnutiam štátnej správy, pričom tento súd bude aj*
- *vykonávať, aj prostredníctvom pod neho spadajúcich disciplinárnych senátov, disciplinárnu právomoc nad prokurátormi, notármi a exekútormi,*
- *rozhodovať s konečnou platnosťou vo veciach výkonu právomocí orgánov súdnej moci, vrátane rozhodnutí Súdnej rady a všetkých stupňov štátnej správy,*
- *nahrádzať svojim rozhodnutím rozhodnutia Súdnej rady a iných orgánov štátnej správy tam, kde tieto v rozpore so zákonom nekonajú¹²⁴,*
- *rozhodovať o nárokoch na náhradu škody v dôsledku nesprávneho rozhodnutia súdu alebo iného štátneho orgánu, vrátane jej zosobnenia konkrétnym osobám, ktoré v takej veci konali alebo, ak nekonali, mali konať,*
- *rozhodovať kompetenčné spory medzi štátnymi orgánmi,*
- *rozhodovať o zásahoch do základných práv a slobôd zo strany polície a prokuratúry.*
- *Zriadenie dvoch Kasačných súdov, ktoré budú rozhodovať o dovolaniach proti rozhodnu-*

¹²³ Uplatníme zásadu, že ten, kto disciplinárne nestíha vtedy, keď má k tomu povinnosť, bude sám disciplinárne stíhaný.

¹²⁴ Typický príklad: nepredloženie sudcov na vymenovanie prezidentovi v rozpore so zákonom.

tiam krajských súdov, pričom Najvyšší súd SR bude rozhodovať ako súd najvyššej inštalácie o mimoriadnych opravných prostriedkoch a o zjednocovaní judikatúry¹²⁵.

- Spájanie malých okresných súdov do obvodných súdov v postavení okresného súdu tak, aby sa zabezpečil princíp riadneho výberu zákonného sudcu, zlepšenie rovnomernosti zaťaženia sudcov a možnosť sudcovskej špecializácie.

Pre zefektívnenie a transparentnosť súdnych konaní:

- presadíme pravidlo, podľa ktorého každý jednotlivý prípad vždy, vrátane Ústavného súdu SR, bude prideľovaný preukázateľne a výhradne elektronickým náhodným výberom tak, aby nebolo možné predvídať, ktorému sudcovi bude vec pridelená¹²⁶,
- znovuzavedieme povinné pojednávanie pred súdom druhého stupňa s tým, že použijeme primerané legislatívne prostriedky na zabránenie tomu, aby sa súde druhého stupňa vyhýbali vynášaniu rozsudkov (ping-pongu so súdmi prvého stupňa); v záujme toho presadíme také procesné úpravy, ktoré si budú v najvyššej logickej miere vynucovať apelačný princíp, teda povinnosť odvolacieho súdu sám rozhodnúť o mieste vracania veci súdu prvého stupňa (napr. aj všade tam, kde už odvolací súd nariadil dopĺňovanie dokazovania),
- stanovíme možnosť odvolacieho a dovolacieho súdu rozhodnúť o tom, že vec prejedná iný samosudca či senát v prípadoch, keď sa pôvodný sudca či senát dopustili významných procesných pochybení,
- presadíme pravidlo, podľa ktorého bude súd smieť vyhlásiť svoje rozhodnutie až po tom, čo bude k nemu mať vypracované odôvodnenie, čím budeme brániť prekvapivým a zle odôvodneným rozhodnutiam,
- presadíme systém elektronického spisu, aby nebolo možné manipulovať so spismi a bola umožnená nezávislá kontrola postupu súdov,
- zavedieme doručovanie, minimálne advokátom, do dátovej schránky obdobne ako je to v Českej republike (s fikciou doručenia),
- presadíme zverejňovanie zvukového a prípadne i obrazového záznamu každého v súčasnosti verejného súdneho pojednávania na internete a jeho on-line prenos,
- zabezpečíme elektronickú, plne automatizovanú protokoláciu priebehu súdnych pojednávaní,
- presadíme vytvorenie jednotnej úradnej elektronickej tabule,
- zrušíme pravidlo o zákaze zverejnenia tváre sudcu,

¹²⁵ Tu aj inde je možné predpokladať, že úprava bude vyžadovať zmenu Ústavy SR.

¹²⁶ V súlade s tým tiež zrušíme napríklad pravidlo a postupy, v dôsledku ktorých takmer všetky veci v oblasti verejného obstarávania sú prideľované tomu istému – jedinému – sudcovi Okresného súdu v Malackách.

- rozšírime okruh lehôt a postupov záväzných pre štandardné úkony súdu s následným disciplinárnym stíhaním toho, kto také lehoty nedodržel¹²⁷,
- vylúčime možnosť odvolania proti rozsudkom, kde peňažné plnenie nedosahuje ani sumu trojmesačného životného minima (pričom pripustíme možnosť podania dovolania),
- zvýšime okruh vecí, vrátane nesporných rozvodov bezdetných manželstiev, o ktorých, so súhlasom strán, rozhoduje vyšší súdny úradník v postavení podsudcu,
- zavedieme jednotnú evidenciu a zverejňovanie všetkých rozhodnutí všetkých súdov (aj neprávoplatných), vrátane tých v disciplinárnych konaniach, a to prostredníctvom samostatne stojaceho ministerstvom spravovaného systému tak, aby každé rozhodnutie bolo automaticky zverejnené,
- budeme presadzovať čo najširšiu povinnosť sudcu si pred verejnosťou zdôvodňovať svoje rozhodnutia¹²⁸, a to vrátane povinnosti sudcu zúčastniť sa na tlačovej besede o takom rozhodnutí, ak bola riadne zvolaná poslancom NR SR, pričom sudca bude mať povinnosť riadne zodpovedať relevantné otázky týkajúce sa takého rozhodnutia,
- sfunkčnime dohľad, logické fungovanie a činnosť znalcov v súdnom konaní tak, aby ustanovovanie znalcov nebol spôsob, ako mariť účel súdneho konania,
- zasadíme sa o prepojenie už existujúcich elektronických registrov a iných informačných systémov tak, aby účastník konania nemusel dokazovať súdu skutočnosti, ktoré sú známe inému štátnemu orgánu (typicky výpisy z obchodného / živnostenského registra, výpisy z listov vlastníctva atď.),
- preveríme aktuálnosť a spravodlivosť sadzieb súdnych poplatkov v zmysle zákona o súdnych poplatkoch tak, aby tieto objektívne neznemožňovali občanom prístup k súdu¹²⁹,
- zavedieme povinnosť súdu dôsledne posudzovať relevantnosť dôvodov na podanie odporu pred zrušením platobného rozkazu,
- budeme motivovať právnické fakulty, aby sa povinnou súčasťou ich curricula stala verejne prístupná analýza a kritika súdnych rozhodnutí a (u rozhodnutí vysokých súdov) ich preklad do anglického jazyka,
- zrušíme právne predpisy, ktoré v súdnom konaní zvýhodňujú štát na úkor súkromných subjektov (napr. zákaz exekúcie pohľadávok voči štátu).

¹²⁷ Napríklad lehota na poverenie exekútora súdom.

¹²⁸ Viď napríklad trvalé publikovanie komentárov predsedu Mestského súdu v Prahe k vlastným rozhodnutiam na renomovanom právnickom webovom sídle.

¹²⁹ Napríklad zrušenie 6% poplatku z hodnoty nehnuteľnosti v konaniach o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, ktorý dosahuje čiastky niekoľko tisíc eur bez toho, aby také konanie bolo pre súd náročnejšie ako napríklad konanie o určenie vlastníckeho práva k tej istej nehnuteľnosti, kde je poplatok do 100 eur; prehodnotenie sadzieb poplatkov za súdne konania súvisiace s verejným obstarávaním.

PROKURATÚRA

Súčasnú postavu prokuratúry, ako nekontrolovaného a prakticky nekontrolovateľného, nikomu nezodpovedajúceho orgánu, postaveného na sovietskom modeli¹³⁰, je, najmä v spojení s nízkym morálnym a osobnostným profilom veľkej časti prokurátorov vo vedúcich funkciách¹³¹, neudržateľný. SaS bude:

- *presadzovať urýchlené ukončenie pôsobenia súčasného vedenia generálnej prokuratúry pre jej trvalé zlyhanie vo výkone ich zákonných povinností,*
- *ako v minulosti všetkými právnymi prostriedkami presadzovať celkové personálne ozdravenie¹³², otvorenie sa verejnej kontrole a prerod prokuratúry na štátne zastupiteľstvo konajúce v záujme Slovenska a jeho občanov, vrátane disciplinárnej zodpovednosti prokurátorov posudzovanej disciplinárnym senátom Najvyššieho správneho súdu a jej otvorenie sa verejnej kontrole,*
- *trvať na vyšetrení postupu prokuratúry a spravodlivého potrestania vinníkov vo veciach, kde dochádzalo k zjavnému porušovaniu povinností prokuratúry, vrátane prípadov jej zneužitia a konfliktu záujmov (Hedviga Malinová a ďalšie), prípadov nekonania, zametania pod koberec a zastrašovania zo strany prokuratúry v korupčných veciach (vrátane prípadov Gorila, Glance House a i.),*
- *požadovať reorganizáciu prokuratúry tak, aby sa zvýšila jej výkonnosť a vylúčilo sa politické a korupčné ovplyvňovanie jej činnosti,*
- *v súlade s princípmi práva platného na území Slovenska do roku 1950¹³³, presadzovať zavedenie práva osoby, o ktorej sa možno domnievať, že je poškodeným, viesť súkromnú obžalobu v trestnej veci, ak prokurátor zamietne sťažnosť proti odloženiu trestného oznámenia, zastaví trestné stíhanie alebo inak koná proti legitímnym záujmom takeého poškodeného. Ak poškodený bude v takej veci úspešný, náklady jeho zastúpenia bude hradiť štát a prokurátor, ktorý predmetný trestný čin nesprávne nestíhal, bude povinne disciplinárne a hmotne zodpovedný,*
- *presadzovať primerané použitie kritérií uvedených vyššie ohľadom výberu a výkonu funkcie sudcov aj na výber a výkon funkcie prokurátorov,*
- *presadzovať zrušenie možnosti odňať spis prokurátorovi, ak tohto nemožno považovať za zaujatého, pričom v prípade sporu bude rozhodovať Najvyšší správny súd.*

ADVOKÁTI

V predpisoch o advokácii budeme presadzovať také zmeny, ktoré reálne zabezpečia povinnosť každého advokáta v prvom rade konať v súlade s právom a až v druhom rade v záujme svojho klienta

¹³⁰ Opustenom napr. v Českej republike v roku 1993.

¹³¹ Viď napr. disciplinárne konanie proti bývalému gen. prokurátorovi, žaloby námestníka gen. prokurátora, ktorých účelom je umlčať zverejnenie informácií o jeho neprijateľnom chovaní a pod.

¹³² SaS identifikovala, uviedla Ústavnoprávnemu výboru NR SR a navrhla Národnej rade SR na zvolenie za generálneho prokurátora Prof. JUDr. J. Čentéša, ktorý však v rozpore s Ústavou nebol vymenovaný prezidentom I. Gašparovičom.

¹³³ Uhorský Zákon XXXIII z r. 1886.

a svojom vlastnom. SaS bude tiež usilovať o zmenu stavu, keď výkon advokátskeho povolania je viazaný na členstvo v uzavierajúcej sa organizácii ovládanej osobami, ktoré sa nezasadzujú o zlepšenie vymožitelnosti práva alebo sa správajú korupčne. SaS bude presadzovať také legislatívne zmeny, ktoré zabezpečia podstatne voľnejší prístup k právnomu zastúpeniu. SaS bude presadzovať zrušenie právnej úpravy, ktorou sa doba trvania koncipientskej praxe predĺžila na z 3 na 5 rokov.

NOTÁRI

V záujme zrýchlenia činnosti súdov budeme presadzovať rozšírenie právomocí notárov v oblastiach, kde títo tradične rozhodovali a kde nie je potrebné, aby o veciach rozhodoval súd. Na druhej strane musia notári podliehať reálnej disciplinárnej právomoci tak ako iné osoby vykonávajúce právnu činnosť v zastúpení štátu.

ÚSTAVNÝ SÚD SR

SaS bude presadzovať opatrenia na rýchle, transparentné a efektívne konanie pred všetkými súdmi a to platí tým viac o fungovaní Ústavného súdu SR. Preto budeme presadzovať zmeny, v dôsledku ktorých:

- *Ústavný súd SR zvýši kvalitu svojho fungovania, vrátane jeho premiestnenia do geograficky menej excentrického miesta;*
- *dôjde u kandidátov na sudcov Ústavného súdu SR k stanoveniu vysokého morálneho a odborného štandardu ako predpokladu pre uchádzanie sa o post ústavného sudcu;*
- *dáme možnosť fyzickým aj právnickým osobám v prípadoch podania sťažnosti Ústavnému súdu SR na porušenie základných práv a slobôd (či už vyplývajúcich z ústavy alebo z medzinárodnej zmluvy), aby mohli tiež podať návrh na zrušenie predmetného zákona alebo iného právneho predpisu alebo ich jednotlivých ustanovení, ktorých uplatňovaním boli ich práva alebo slobody porušené;*
- *stanovíme zákonom výslovne, že v sporoch pred Ústavným súdom SR, kde je stranou orgán štátu, tento nesmie namietať zaujatosť sudcu;*
- *vo veciach, o ktorých rozhoduje Ústavný súd SR v pléne, nebude možné namietať zaujatosť sudcu a v prípadoch, keď obe strany úspešne namietnu sudcu rozhodujúceho v senáte, bude o veci rozhodovať Ústavný súd SR v pléne.*

VÄZENSTVO

Presadíme opatrenia na lepšiu diferenciaciu medzi odsúdenými, ktorí sú spoločensky nebezpeční/ťažko reformovateľní a tými, ktorí potrebujú pomoc tak, aby sa mohli lepšie uplatniť v spoločnosti. Primárnym cieľom trestov musí byť dosiahnutie stavu, že odsúdený sa bude schopný lepšie zaradiť do väčšinovej spoločnosti tak, že bude motivovaný k tomu, aby počas trestu zvyšoval svoju kvalifikáciu a tým i uplatniteľnosť v spoločnosti. K tomu budeme presadzovať vytváranie podmienok na reálne zvyšovanie kvalifikácie väzňov.

RNDR. KAROL GALEK, MSc.

vyštudoval hydrogeológiu a inžiniersku geológiu na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, následne si ekonomické vzdelanie doplnil kurzom ekonómie, marketingu a manažmentu na Ekonomickej univerzite v Bratislave. V oblasti energetiky absolvoval štúdium so zameraním na obnoviteľné zdroje v strednej a východnej Európe na Technische Universität vo Viedni. Svoju pracovnú kariéru začal ako hlavný radca na Inšpektoráte kúpeľov a žriedel pri Ministerstve zdravotníctva SR, neskôr pracoval ako projektový manažér pri príprave projektov zameraných na využívanie geotermálnej energie na Slovensku. Po polročnej pracovnej stáži v USA na pozícii obchodného analytika uskutočniteľnosti projektov fotovoltaických, veterných a geotermálnych elektrární sa vrátil na Slovensko a začal podnikat' v oblasti obnoviteľných zdrojov energií. V súčasnosti pôsobí ako koordinátor projektov cezhraničnej spolupráce medzi Slovenskom a Rakúskom so zameraním na inovatívne technológie a osvetu v oblasti efektívneho využívania energií. Hovorí plynule po nemecky a po anglicky.

14. ENERGETIKA

Energetika na Slovensku je v dôsledku desaťročia trvajúceho vplyvu štátu stále jedným z odvetví vyžadujúcich dôslednejšiu liberalizáciu trhu. Štátne vlastníctvo energetických podnikov vytvorilo v minulosti na trhu mnoho zásadných rozporov a deformácií. Štát ako vlastník by mal presadzovať rozvoj energetických podnikov, no regulátor robil úplný opak. Prvým dôležitým krokom je tak vytvorenie stabilného a transparentného regulačného rámca s naozaj nezávislým rozhodovaním.

ENERGETICKÁ POLITIKA

Cieľom našej energetickej politiky je **zachovanie konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky cez čo najnižšie ceny energií**. Za týmto účelom budeme presadzovať minimalizáciu výdavkov na podporné mechanizmy v energetike ako sú napríklad dotácie, výkupné ceny, výnimky a úľavy, čo bude mať pozitívny vplyv aj na koncové ceny energií pre všetkých obyvateľov Slovenska.

- *Presadíme energetiku ako odvetvie, ktoré má už dnes vysokú pridanú hodnotu, ako dôležitý exportný artikel slovenskej ekonomiky tak z pohľadu vývozu energetických komodít, surovín, úloh slovenskej infraštruktúry, ako i z pohľadu vývozu špecifického know-how napríklad v oblasti vyradovania jadrových zariadení, energetického strojárstva a podobne.*
- *Zamedzíme premietaniu politických opatrení a rozhodnutí do cien energií, napríklad odstránením tarify za prevádzku systému a ďalším financovaním jej jednotlivých zložiek zo štátneho rozpočtu, s cieľom postupného úplného zániku takýchto výdavkov.*

- *Zisk energetických regulovaných subjektov v čiastočnom alebo úplnom vlastníctve štátu vyplácaný vo forme dividendy do štátneho rozpočtu, účelovo naviažeme na výdavky spojené s energetikou – investície do infraštruktúry a sietí, vyradovanie jadrových elektrární, či financovanie tarify za prevádzku systému.*
- *Zavedieme opatrenia na efektívne využívanie domácich surovinových zdrojov, ako aj obnoviteľných zdrojov energií s cieľom zvyšovania energetickej bezpečnosti a sebestačnosti za podmienky žiadneho vplyvu na koncové ceny energií pre spotrebiteľa.*
- *Postupne ukončíme nesystémovú podporu ťažby uhlia, ktorá má okrem negatívneho vplyvu na ceny elektriny, aj negatívny vplyv na životné prostredie, ako aj zdravie ľudí. Alikvotné finančné prostriedky prednostne vyčleníme na urýchlenie výstavby rýchlostnej cesty spájajúcej diaľnicu D1 s regiónom Horná Nitra, za účelom vytvorenia nových investičných príležitostí pre priemysel a výrobu.*

REGULÁCIA

Platby za energiu sú významnou položkou ako rodinných, tak aj firemných rozpočtov. Jednotkové ceny, ako aj ich vybrané zložky, sa stanovujú na základe regulácie, ktoré má na starosti Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej iba „úrad“). Tento úrad, ktorý kontroluje významnú časť slovenskej energetiky, dlhodobo čelí kritike pre netransparentnosť, nesystémové opatrenia a závislosť od rozhodnutí vlády. Upratovanie v energetike musí začať od podlahy.

- *Predseda úradu Jozef Holjenčík je považovaný za Harabina v slovenskej energetike. Našou prioritou je jeho nahradenie kompetentným, nezávislým a čestným nominantom. Ak aj v jeho prípade vzniknú pochybnosti o jeho nezávislosti, okamžite navrhne prezidentovi jeho odvolanie.*
- *Za účelom transparentnosti a férovosti regulácie v sieťových odvetviach zverejníme vstupné informácie a kompletne vzorce, ktoré slúžia na výpočet cien energií alebo ich zložiek.*
- *Zrušíme reguláciu cien energií pre malé podniky, nakoľko konkurenčné prostredie je v súčasnosti už dostatočne pripravené na liberalizáciu cien aj v tomto segmente.*
- *Odstránime povinnosť platiť distribučné poplatky za spotrebu energie, ktorú si spotrebiteľ sám vyrobil a v mieste spotreby bez využitia distribučnej sústavy aj spotreboval.*
- *Znížime a zjednotíme poplatok za pripojenie výrobcov elektriny do sústavy, tzv. G-komponent na úroveň, ktorá je povolená predpismi Európskej únie.*

ELEKTRINA A PLYN

Reprivatizácia materskej spoločnosti Slovenský plynárenský priemysel, a. s. (ďalej iba „SPP“) má čisto politické pozadie a dôvody, pričom ekonomicky na to dopláca predovšetkým štát. SPP je dodávateľ plynu pre domácnosti, malé a stredné podniky, ako aj veľkoodberateľov. Dostatočne rozvinuté konkurenčné prostredie na všetkých týchto úrovniach je prostredím, kde však štát ako aktér na liberalizovanom trhu s plynom nemá čo hľadať.

Nepripustná je taktiež súčasná situácia v Slovenských elektrárnach, keď štát ako minoritný vlastník prostredníctvom štátnych orgánov negatívne ovplyvňuje chod a hodnotu tejto spoločnosti. V súvislosti so Slovenskými elektrárnami je na stole taktiež otázka **dostavby Mochoviec, ktorú treba v záujme energetickej bezpečnosti Slovenska urýchlene doriešiť.**

- *Úplnou privatizáciou SPP dosiahneme zvýšenie jej konkurencieschopnosti a hospodárnosti, čím sa vytvorí priestor na znižovanie cien plynu pred odberateľov. Súčasne tým zamedzíme jej ďalšiemu zneužívaniu na politickú propagandu, ako je to v prípade tzv. vratiek za plyn. Podiely štátu v dcérskej spoločnosti SPP Infrastructure ostanú zachované bez zmeny.*
- *Administratívne podporíme urýchlenie dostavby dvoch blokov jadrovej elektrárne v Mochovciach, za súčasnej podmienky dodržania všetkých bezpečnostných, environmentálnych a technologických predpisov, a bez potreby ďalšieho navyšovania rozpočtu.*
- *Prípadnú výstavbu ďalších nových blokov jadrových elektrární podporíme iba po predchádzajúcej verejnej a odbornej diskusii, za podmienky nulového finančného vkladu zo strany štátu, či potreby iných opatrení, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na cenu elektriny.*
- *Podporíme úplnú doprivatizáciu spoločnosti Slovenské elektrárne a. s., tak aby sa Slovenská republika zbavila všetkých záväzkov a dlhov vyplývajúcich z vlastníctva 34% podielu.*
- *Zjednodušíme administratívu pre výrobcov elektriny pripojených do miestnych a regionálnych distribučných sústav odstránením duplicitných povinností a zrušením hlásenia údajov operátorovi krátkodobého trhu s elektrinou.*
- *Prehodnotíme Konceptiu využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov na Slovensku za účelom revízie jednotlivých lokalít definovaných pre malé vodné elektrárne, ktoré sú pod častou kritikou nielen ochranárskych združení, rybárov a vodákov, ale aj miestnych obyvateľov.*

TEPLÁRENSTVO

Teplárenské spoločnosti momentálne ťažia zo svojho dominantného postavenia a zákonnej podpory, ktorá je im v porovnaní s decentralizovanými systémami vykurovania poskytovaná. Toto má negatívny vplyv na rozvoj podnikania v tejto oblasti, ako aj na ceny tepla, ktoré sú často nadhodnotené. Tepelná energetika bola taktiež za posledných pár rokov veľmi výrazne poznačená záujmami lobistických skupín, čo sa prejavilo neprimerane nadradenou pozíciou centrálného zásobovania tepla voči individuálnemu vykurovaniu. Centrálné zásobovanie teplom má svoje opodstatnenie, ale iba v prípade, pokiaľ je nákladovo efektívnejšie ako individuálne. Ľudia by tiež mali mať možnosť slobodne sa rozhodnúť kto, ako a za koľko im bude dodávať teplo.

- *Budeme presadzovať úplnú privatizáciu štátnych teplárenských spoločností v záujme zvýšenia efektívnosti týchto podnikov a zníženia cien tepla pre odberateľov.*
- *Odstránime zákonnú diskrimináciu individuálneho vykurovania v prípadoch, keď bude toto nákladovo efektívnejšie a environmentálne vhodnejšie ako centrálné zásobovanie teplom.*
- *Metódou rozúčtovania nahradíme povinnosť merania tepla koncovým odberateľom, ktoré dodal konečnému spotrebiteľovi v prípadoch, keď meranie nie je nákladovo efektívne.*

SIETE

Sieťové prepojenia sú základom **bezpečnosti a spoľahlivosti dodávok energií** pre veľkoodberateľov ako aj maloodberateľov. V tomto smere viac ako inde platí, že nikto nie je ostrov, a preto je spoľahlivé prepojenie dôležitým pilierom centralizovanej energetiky. Posilnenie prenosovej sústavy a jej nové cezhraničné prepojenia nám taktiež uľahčujú výstavbu a pripájanie nových zdrojov na výrobu elektriny. V prípade plynu, vzhľadom na situácie z minulosti, keď bola napr. ohrozená jeho dodávka z Ruska, je zase potrebné diverzifikovať aj trasy a cudzozemské zdroje. Pri návrhu riešení však treba vždy zohľadniť aj environmentálne charakteristiky územia, ktorým má plánovaná líniová stavba prechádzať.

- *Presadíme relevantné opatrenia, najmä projekty, ktoré prispievajú k diverzifikácii trás a zdrojov energie, ako je napríklad vybudovanie nových prenosových trás elektrickej energie s Maďarskom a Rakúskom.*
- *Politicky podporíme projekt Eastring ako vhodnú možnosť diverzifikácie dopravy plynu v rámci Európy a teda aj na Slovensko.*
- *Nepovolíme výstavbu nového ropovodného prepojenia cez Žitný ostrov, ktorý je vzácnym zásobníkom pitnej vody stredoeurópskeho významu. Budeme presadzovať alternatívne trasovanie a prístupnenie súvisiacej dokumentácie verejnosti.*

ING. MIROSLAV IVAN

Absolvoval Slovenskú technickú univerzitu v Bratislave, stavebnú fakultu. Na začiatku kariéry pracoval ako projektant statiky. Od roku 1991 začal podnikat' a neskôr založil obchodnú spoločnosť IVAN s. r. o. zaoberajúcu sa predajom a poradenskou činnosťou v sektore dodávok spojovacieho materialu pre priemysel. V rokoch 2001 až 2005 žil s rodinou v Kanade, kde podnikal v rovnakom sektore. Po návrate na Slovensko a predaji svojej spoločnosti zahraničnému investorovi sa venuje investičnej činnosti. V roku 2010 vstúpil do strany SaS. Počas vlády Ivety Radičovej bol riaditeľom odboru strategických investícií na Ministerstve hospodárstva Slovenskej republiky. Po zmene vlády a odchode z ministerstva sa vrátil k investičnej činnosti v oblasti komerčných nehnuteľností, ich výstavbe, prenájmu a predaju. Hovorí plynule po anglicky.

15. DOPRAVA

Za ostatné takmer štyri roky vlády Róberta Fica a ministra dopravy, Jána Počiatka sme svedkami ďalšieho zvyšovania byrokracie, zavádzania nových poplatkov a plytvania verejnými financiami na projekty, ktoré nikto nepotrebuje.

Začalo sa to radikálnym zvýšením registračných poplatkov pri prihlasovaní motorových vozidiel do evidencie, rádovo v tisíckach eur. Astronomické poplatky v stavebnom konaní, ktoré nakoniec sami poslanci vládnej strany zmenili, ohrozovali ďalšie plány investorov, ktorí sa tu chceli usadiť.

Nákup integrovaného dopravného systému za 120 miliónov (z toho 30 miliónov zo štátneho rozpočtu), ktorý vodičom nič nové neprinesie, je jedným z príkladov nehorázneho plytvania verejných financií. Predražená soľ na posyp diaľnic alebo projekt elektronických diaľničných nálepiek za 10 miliónov, o ktoré bude minimálny záujem, sú len ďalšími príkladmi nekompetentnosti ministra dopravy.

Zásahy do trhového prostredia cez „vlaký zadarmo“ a zakonzervovanie stavu, keď samosprávne kraje rozhodujú o komerčných autobusových linkách je prejavom budovania socializmu, ktorý sme tu mali niekoľko desaťročí a všetci vieme, ako to dopadlo.

Neschopnosť pripraviť kompetentný stavebný zákon, ktorý by uľahčil stavebné konanie a zjednodušil všetky procesy pre všetkých účastníkov a konečne zastavil čierne stavby je prejavom zlyhania pri riadení celého ministerstva dopravy. Návrh zákona, ku ktorému prišlo viac ako 2 000 pripomienok a ktorý nakoniec minister stiahol zo schvaľovacieho procesu, absolútne zbytočne zamestnal úradníkov ministerstva na niekoľko mesiacov.

Problém s preplácaním prác živnostníkom, ktorí pracovali pre Váhostav a riešenie cez fond na záchranu bánk je precedens, ktorý sa nikdy nemal stať.

Čerpanie eurofondov je nedostatočné a hrozí, že sa práve liknavosťou riadenia projektov výstavby diaľnic prideme o miliardu eur. Zároveň sme svedkami výmeny zvodidiel, ktoré boli v zachovalom stave a to len preto, aby sa aj takto dosiahlo vyčerpať čo najviac európskych fondov do konca roka 2015, ktorý je hraničným termínom pre čerpanie eurofondov rozpočtového obdobia 2007-2013.

A na záver, plánovaný PPP projekt, ktorý nás má stať za 30 rokov viac ako 4 miliardy eur je najväčšia a smrteľná rana pre štátny rozpočet, z ktorého budeme vyplácať zisky bánk, investorov a rôznych konzultantov, namiesto toho, aby sme tie peniaze použili na ďalšie úseky po celom Slovensku. Vráťane odmeny za štúdiu realizovateľnosti, keď v súťaži ostal jeden uchádzač a ministerstvo ponuku 6 miliónov eur akceptovalo ako víťaznú!

Slovenská republika potrebuje reformnú vládu a na ministerstve dopravy človeka, ktorého cieľom bude chovať sa ekonomicky, odstraňovať štátne zásahy a využívať eurofondy výhradne na infraštruktúru. Nie na financovanie sektorov, kde sa vplyvom eurofondov narúša konkurenčné prostredie privátneho sektora. A čo najrýchlejšie dobudovať diaľničnú sieť do regiónov s vysokou mierou nezamestnanosti.

DIALNIČNÁ A CESTNÁ SIET'

Dobudovanie diaľničnej a cestnej siete na Slovensku patrí medzi najdôležitejšie úlohy, ktoré čakajú na nasledujúcu vládu. Vieme, že nič nepomáha rozvoju regiónov viac, ako diaľnice a rýchlocesty. Regióny južného Slovenska s najvyššou mierou nezamestnanosti netrpezlivo čakajú na diaľničné pripojenie. Diaľničnú a rýchlocestnú sieť však je nutné budovať kontinuálne a nie nárazovo s cieľom ohurovať voličov pred voľbami. Budeme presadzovať realistickú a finančne udržateľnú výstavbu diaľnic a rýchlostných ciest, financovaných predovšetkým z prostriedkov eurofondov.

- *Pokúsime sa presunúť všetky možné prostriedky štrukturálnych fondov do Operačného programu Integrovaná Infraštruktúra v rozpočtovom období EÚ 2014 – 2020.*
- *Budeme presadzovať, aby sa do roku 2020 dokončila diaľničná sieť SR tak, ako je uvedená v Strategickom pláne rozvoja dopravnej infraštruktúry do roku 2020 s prioritou dobudovania diaľnice D1 a urýchlenie začatia výstavby všetkých úsekov rýchlostných ciest R2 a R3.*
- *Obchvat Bratislavy je kritickým miestom diaľničnej siete a bude naším cieľom dokončiť jeho juhovýchodnú časť do konca roka 2020, aby sme sa vyhli hroziacemu dopravnému kolapsu v prípade technických porúch alebo nehody na Prístavnom moste, ktorý je v súčasnosti najkritickejším dopravným miestom v SR. Model jeho financovania formou PPP považujeme za predražený a budeme tento projekt financovať zo štátneho rozpočtu a eurofondov.*

ŽELEZNIČNÁ SIETĚ

Rozvoj železničnej siete je pre ďalšie odľahčenie cestnej siete nevyhnutný. Rovnako tak technická úprava smerom k umožneniu dosahovať väčšie rýchlosti pre výkon železničnej prepravy.

- *Pokusíme sa presunúť čo najviac finančných prostriedkov štrukturálnych fondov do Operačného programu Integrovaná Infraštruktúra v rozpočtovom období EÚ 2014 – 2020 a budeme modernizovať železničnú infraštruktúru z eurofondov „za najlacnejšie peniaze“.*

Podpora a rozvoj železničnej dopravy ako alternatívneho prepravného systému sa čoraz intenzívnejšie ponúka pri riešení problémov v cestnej nákladnej doprave, pričom ponúka reálny spôsob na jej odľahčenie. Je dôležité efektívne a pritom čo najviac využívať už existujúcu železničnú infraštruktúru. Prirodzené miesto železničnej dopravy v systéme dopravnej obsluhy územia spočíva najmä v obsluhu veľkých záťažových prúdov.

- *Presadíme využívanie železničnej (koľajovej) tranzitnej dopravy pri integrácii a koordinácii dopravných systémov v rámci veľkých miest a regiónov (Bratislava, Košice) ako dominantnej.*

NÁKLADNÁ AUTOMOBILOVÁ A ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Na Slovensku bola po zavedení mýta znížená cestná daň v roku 2014. Napriek tomu, ani zďaleka sa nepribližuje úrovni krajín V4. Mýtny systém vo forme, ako bol zavedený do praxe, vykazuje veľa technických problémov, ktoré napriek protestom dopravcov stále neboli vyriešené. Naopak, od účinnosti zákona o minimálnej mzde v Nemecku boli zaťažení novou byrokraciou a povinnosťou dodržiavať minimálnu mzdu pre prácu vykonávanú v Nemecku. Aj keď nedávno ministerstvo práce Nemecka pozastavilo platnosť tohto zákona pre tranzitnú prepravu, naďalej platí pre tých, ktorí v Nemecku nakladajú alebo vykladajú tovar. Prijmeme také opatrenia, ktoré čo najmenej ohrozia štátny rozpočet a zároveň umožnia ďalší rozvoj v oblasti podnikania autodopracov na Slovensku. Presadíme liberalizáciu podmienok výkonu práce autodopracov v tých prípadoch, pri ktorých to z analýz bezpečnosti cestnej premávky je možné. Zákon o cestnej doprave dáva neúmerne právomoci úradom pri udeľovaní dopravných licencií, toto je v rozpore so základmi slobodného podnikania.

- *Zavedieme znížené limity na čerpanie zliav z mýtnych poplatkov, čím podporíme slovenských dopravcov.*
- *Znížime výšku pokút v špecifických prípadoch. Výška pokút je prehnane vysoká. V oblasti pokút vôbec nie je riešený rozdiel medzi úmyselným a neúmyselným porušením. Za neúmyselné musíme považovať napr. nefunkčnosť systému dobíjania, keď nie je možné kredit dobiť. Umožníme dobíjať kredit elektronicky, bez nutnosti návštevy čerpacích staníc.*
- *Znížime daň z motorových vozidiel pre vozidlá platiace mýto na minimálnu úroveň, ktorú určuje európska smernica.*
- *Presadíme účelové viazanie prostriedkov z výberu dane z motorových vozidiel (cestnej dane)*

na budovanie, údržbu a opravu ciest.

- *Zladíme zákaz jász vozidiel nad 7,5 tony s okolitými štátmi v dňoch pracovného pokoja. Upravíme časť zákona o jazdení v nedeľu a umožníme dopravcom jazdu tak ako v Poľsku, resp. ČR, teda minimálne do ranných hodín v nedeľu. Aby nedochádzalo k situáciám, keď kamionisti musia ostať spať cez celý deň na hranici.*

Štátny nákladný prepravca ZSSK CARGO stál slovenský štátny rozpočet niekoľko sto miliónov eur a aj v súčasnosti je odkázaný na štátnu pomoc. Nedávne počiny vedenia podniku predať všetky vagóny a následne si ich prenajať, len predlžuje agóniu a závislosť na dotáciách zo štátneho rozpočtu. Na slovenskom trhu pôsobí niekoľko súkromných spoločností poskytujúcich nákladnú železničnú prepravu a je veľká chyba, že tu naďalej operuje štátny prepravca, ktorý odčerpáva peniaze zo štátu.

- *Presadíme privatizáciu štátnej spoločnosti ZSSK CARGO pre zvýšenie konkurencieschopnosti prostredia a skvalitnenia služieb v železničnej doprave.*

OSOBNÁ CESTNÁ AUTOMOBILOVÁ A AUTOBUSOVÁ DOPRAVA A TAXISLUŽBY

Osobná cestná doprava je na Slovensku regulovaná Zákonom o cestnej doprave. Stále živý prípad neumožnenia súkromnému prepravcovi Regiojet (autobusy) vojsť do mesta a naložiť pasažierov dokladuje nefunkčnosť a socialistické centrálné riadené hospodárstvo, keď úradníci rozhodovali, či autobusovú linku treba, alebo nie. Podobne rigidne je upravené poskytovanie dopravy formou taxislužby. Novo zriadená súkromná služba postavená na „zdieľaní“ motorového vozidla len nastavila zrkadlo prebyrokratizovanému systému udeľovania licencií na výkon taxislužby.

Budeme presadzovať maximálnu liberalizáciu na trhu osobnej dopravy, aby každý, kto v tejto oblasti chce podnikáť, mal možnosti a aby si cestujúci mohli vybrať svojho prepravcu sami. Len tak môžeme dosiahnuť zlepšenie služieb a trhové prostredie, v ktorom bude o úspešnosti prepravcu rozhodovať zákazník a nie úradník.

- *Budeme novelizovať Zákon o cestnej doprave a vylúčime z neho neopodstatnené právomoci samosprávnych krajov, ktoré môžu byť zneužitú pri udeľovaní dopravných licencií.*
- *Zjednodušíme podmienky pre výkon osobnej dopravy formou taxislužby a umožníme tak vznik konkurenčného prostredia pre množstvo nových poskytovateľov.*
- *Zrušíme nezmyselné registračné poplatky pri registrácii motorových vozidiel.*

OSOBNÁ ŽELEZNIČNÁ DOPRAVA

Meškание ministerstva dopravy v liberalizácii železničnej osobnej dopravy má za následok pretrvávajúce monopolu na tomto trhu. Dominantné postavenie štátneho prepravcu ZSSK spôsobuje, že štát namiesto liberalizácie trhu pre všetkých a privatizácie štátneho prepravcu bojuje proti súkromnému

prepravcovi poskytovaním „vlakov zadarmo“. A nielen to. Meškaním so spustením súťaže medzi súkromnými prepravcami o prevádzkovanie liniek prichádzame ročne o niekoľko miliónov eur na dotáciách, ktoré v súčasnosti platíme štátnemu prepravcovi.

- *Zrušíme „vlakov zadarmo“. Je to nesystémové a nespravodlivé riešenie a v skutočnosti na nich nič zadarmo nie je.*
- *Spustíme otvorenie trhu pre železničných prepravcov a zastavíme tak monopol štátnej spoločnosti v sektore železničnej prepravy.*

PODPORA CYKLODOPRAVY

Cyklodoprava na Slovensku nie je integrálnou a ani rovnocennou súčasťou dopravného systému. N nedostatok parkovacích miest, ako sme toho svedkami je signálom, že je treba začať motivovať ľudí používať na krátke vzdialenosti do 5 km, bicykel. Tí, ktorí by to aj v súčasnosti chceli, nemôžu, lebo je ohrozený ich život. Neexistuje dostatok cyklociest. Tie, ktoré existujú, nie sú pospájané do zmysluplného celku. Štát nemá vytvorený fungujúci mechanizmus na financovanie infraštruktúry pre cyklodopravu.

- *V štátnom rozpočte vyčleníme kapitolu určenú na rozvoj infraštruktúry pre cyklodopravu a vyčleníme prostriedky pre SR, jednotlivé VÚC a mestá s konkrétnou sumou na obyvateľa. Finančné prostriedky budú poskytované na základe ich projektov udržateľnej mobility zahŕňajúcich aj nemotorovú dopravu.*
- *Zladíme všetky príslušné technické normy STN a ostatné zákonné normy (zákony, vyhlášky) riešiace všetky formy dopravy na cestných komunikáciách – t. j. automobilovú, cyklistickú, pešiu, statickú dopravu – formou novely dotknutých zákonov a vyhlášok (zákon o cestných komunikáciách, stavebný zákon a pod.), pričom dôjde k celkovému zjednodušeniu legislatívy. Riešenie všetkých druhov dopravy na cestných komunikáciách bude v jednom zákone.*

CESTNÁ PREMÁVKA

V súčasnosti systém výučby v autoškolách nezohľadňuje individuálne schopnosti uchádzačov o vodičské oprávnenie a núti ich zúčastňovať sa na výcviku a platiť zaň bez ohľadu na ich znalosti a zručnosti. Sme svedkami neznalosti dopravných predpisov v širokej verejnosti a na druhej strane polícia šikanuje občanov pri registrácii motorového vozidla.

- *Presadíme uplatnenie variabilných možností prípravy na získanie vodičského oprávnenia. Ak niekomu stačí menej skúšobných jazd, nie je dôvod nútiť ho absolvovať viac. Rozhodujúcou je schopnosť absolvovať skúšku.*
- *Budeme viazať EČV na osobu, nie na vozidlo (množstvo EČV končí v odpadkoch a nemuselo by). EČV by sa tak nemenila pri každej zmene automobilu majiteľa, ale ostala by mu po celý život jedna.*

- *Umožníme prerušiť platenie PZP na kratšiu dobu ako rok a to bez nutnosti odhlasovania vozidla z evidencie (sezónne MV, motocykle).*
- *Umožníme motocyklistom, aby v prípade zápch na diaľniciach a iných cestách mohli využívať voľný priestor vozovky na bezpečné predbiehanie vozidiel. Samozrejme, pri stanovení maximálnej dovolenej rýchlosti na tento úkon a dodržaní bezpečnosti cestnej premávky.*
- *Zmeníme postupy pri vydávaní dočasných EČV potrebných pri registrácii nových vozidiel tak, že predĺžime ich platnosť a ušetríme tak nemalé prostriedky predajcom vozidiel aj štátu.*

EURÓPSKE FONDY OPERAČNÝ PROGRAM INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA

Prioritou a cieľom OPII je podpora trvalo udržateľnej mobility prostredníctvom rozvoja dopravných infraštruktúry a rozvoja verejnej osobnej dopravy.

- *Zjednodušíme proces používania európskych prostriedkov vytvorením „zásobníka“ projektov, schváleného Európskou komisiou, z ktorého sa bude vychádzať pri podpore projektov. Tak budeme realizovať projektové prípravy a stavby zo zásobníka, pričom nebude potrebné byrokraticky riešiť schválenie Európskou komisiou pre jednotlivé projekty. Veľké množstvo byrokratických postupov predlžuje realizáciu projektov a niektoré dopredu predurčuje na neúspech.*
- *Presunieme finančné prostriedky z osí, ktoré sa z objektívnych príčin nebudú dať realizovať načas, na iné projekty, ktoré sú z časového hľadiska realizovateľné do konca programového obdobia.*
- *Presadíme, aby sa európske fondy využívali na financovanie verejných záujmov, predovšetkým budovanie infraštruktúry a nie na financovanie projektov v privátnom sektore, kde narúšajú trhové prostredie.*
- *Budeme presadzovať zmenu zákona o verejnom obstarávaní tak, aby v prípade len jednej ponuky bolo obstarávanie zrušené a otvorené nové, s menej striktnými podmienkami.*

ÚZEMNÉ A STAVEBNÉ KONANIE

Súčasný znenie Stavebného zákona je nepresný. Jeho časti majú rôzny výklad a nevyhovuje tak ani investorom, ani úradníkom. Návrh nového Stavebného zákona, ktorý minister dopravy nakoniec z legislatívneho procesu stiahol, prinášal ešte viac nedostatkov a zmätočností do celého procesu územného a stavebného konania. Navyše, v svojom znení podával návod, ako zlegalizovať čierne stavby. Prínosom pripomienkového konania bolo viac ako 2 000 pripomienok, ktoré je treba racionálne vyhodnotiť a postupne do existujúceho zákona implementovať.

- *Odstupňujeme zložitost' samotného ÚPD podľa veľkosti a významu obce. Zároveň však sprís-*

nime povinnosť pre všetky obce mať aktuálny strategický dokument o svojom území.

- *Presadíme zavedenie jednotnej formy týchto dokumentov.*
- *Presadíme, aby v územnom konaní sa posudzovalo iba to, či je zámer stavebníka postaviť konkrétnu budovu vhodný s územným plánom obce, a posúdilo realizovateľnosť napojenia inžinierskych sietí. Ostatné konkrétne povolenia presunieme do stavebného konania, pre územné rozhodnutie bude ich dodanie dobrovoľné.*
- *Presadíme zjednodušenie územného konania, pri ktorom sa dnes vyžaduje zbytočne veľké množstvo potvrdení, reálne potrebných až v samotnom stavebnom konaní.*
- *Do stavebného zákona zahrnieme všetky konkrétne požiadavky pre stavebníkov, ktoré musia predložiť pri žiadosti o územné rozhodnutie.*
- *Zavedieme povinnosť uviesť vopred všetky potvrdenia a dokumentáciu, ktoré je stavebník povinný predložiť stavebnému úradu v žiadosti o stavebné povolenie. Zoznam by bol uvedený v stavebnom zákone a dostal by ho i stavebník od stavebného úradu.*
- *Súhlasné stanovisko k žiadosti o stavebné povolenie k objektu bude podmienené súhlasným stanoviskom ku komunikáciám a parkovacím plochám k objektu, pokiaľ sa budú posudzovať v procese schvaľovania samostatne. Podobne v kolaudačnom konaní.*
- *V zákone stanovíme, že podmienkou pripojenia staveniska na energie, bude stavebné povolenie. S presne určeným termínom ukončenia odberu a to do termínu ukončenia stavby podľa stavebného povolenia.*
- *Podmienkou na odber energie na prevádzku objektu bude kolaudačné rozhodnutie.*
- *Presadíme, aby aj stavebníkom, ktorým bolo dodatočne vydané stavebné povolenie, bola uvalená pokuta vo výške až do 50 % z trhovej hodnoty stavby, ktorú určí súdny znalec, a tým sa odradili stavebníci od začatia stavby bez vydaného stavebného povolenia.*

ING. JÁN FALTYS

je absolvent Elektrotechnickej fakulty STU. Od roku 1989 sa zaoberá podnikaním. Bol spoluzakladateľom viacerých spoločností z rôznych oblastí, z ktorých väčšina existuje do dnešných čias. Spolu s partnermi vyhral spor na pôde Európskej Komisie so Slovenskou republikou vo veci neoprávneného zásahu do voľného trhu v oblasti poštových služieb. Od roku 2011 podniká v oblasti výroby a maloobchodného predaja potravín.

16. PÔDOHOSPODÁRSTVO, VÝROBA A SPRACOVANIE POTRAVÍN

Poľnohospodárska prvovýroba vytvára samotný ráz krajiny, ovplyvňuje život na vidieku a vplýva na kultúrny a sociálny rozmer krajiny ďaleko viac, ako mnoho iných oblastí ľudskej produkcie.

Pretože strana Sloboda a Solidarita sa usiluje o blahobyt tejto krajiny, o prosperitu všetkých ekonomických oblastí, ale aj o vyrovnaný ráz krajiny, navrhuje nasledovný súbor opatrení na skvalitnenie efektívneho fungovania :

OPATRENIA NA PODPORU POĽNOHOSPODÁRSKEJ PRVOVÝROBY NA MEDZINÁRODNEJ ÚROVNI

Spoločná poľnohospodárska politika EÚ predstavuje v súčasnosti pre nás najvýznamnejší nástroj podpory riadenia poľnohospodárstva. Najväčším problémom tejto politiky je nerovnosť podmienok medzi starými a novými členskými štátmi.

Napriek predstupovým dohodám, Spoločná poľnohospodárska politika – čo je platná dohoda o pomeroch v poľnohospodárstve v EÚ - zachováva nerovnosť medzi členskými štátmi v priamych platbách a ich vyrovnanie odsúva až na rok 2028. Toto vážne deštruuje spoločný európsky trh.

Popri nerovnosti v dotáciách na produkciu existuje v EÚ aj nerovnosť v dotáciách na technológiu, a to taká, že krajiny s nižšími dotáciami na produkciu majú vyššie dotácie na technológiu. Toto zdanlivo spravodlivé riešenie len prehĺbuje rozdiely z čias, keď z historických dôvodov vznikli podniky obhospodarujúce väčšie plochy pôdy.

Preto:

- ***Budeme presadzovať zrušenie všetkých typov dotácií na poľnohospodársku produkciu v celej EÚ. Zároveň v priebehu procesu, kým postupne dôjde k zrušeniu týchto dotácií, budeme:***

- ✓ *presadzovať zrovnanie úrovni poľnohospodárskych dotácií všetkých krajín EÚ na rovnakú úroveň*
 - ✓ *žiadať zastavenie stropovania dotácií podľa veľkosti podniku alebo akéhokoľvek iného diskriminačného faktoru*
 - ✓ *bojovať proti preferovaniu niektorých typov poľnohospodárov (napr. podľa veku) na úkor iných*
- *Presadíme zníženie administratívnej záťaže najmä pri priamych platbách, ako aj zrušenie zbytočných obmedzení a predpisov.*
 - *Budeme bojovať proti tomu, aby EÚ neúmerne predpisovala technologické postupy poľnohospodárskym podnikom, s výnimkou prípadov, keď nedodržanie technológie v jednom podniku môže nepriaznivo ohroziť verejnosť alebo hospodárenie iného podniku.*
 - *Budeme bojovať proti presúvaniu financií podpory z prvého – rovnoprávneho a priehľadného piliera podpory pôdohospodárov - do druhého – nepriehľadného.*
 - *Zrušíme tie požiadavky kladené na slovenských poľnohospodárov a potravinárov, ktoré sú nad rámec legislatívy EÚ, a vyrovnáme rozsah kontroly dovážaných potravín s rozsahom kontroly domácich výrobkov.*

OPATRENIA NA PODPORU POĽNOHOSPODÁRSKEJ PRVOVÝROBY NA NÁRODNEJ ÚROVNI

Obečne v spoločnosti panuje názor, že ministerstvo pôdohospodárstva nemá žiadne účinné prostriedky na to, aby pomohlo našej prvovýrobe. Toto ministerstvo však rozdeľuje prevažne náhodným spôsobom rozsiahlu sumu peňazí z takzvaného druhého piliera, ktorá by mala smerovať na podporu vidieka. Podľa nás podporovať rozvoj pôdohospodárskych podnikov je tá najlepšia podpora, ktorú by vidiek mohol dostať. Preto:

- *V prípade, že podpory z druhého piliera (t. j. Programu na podporu vidieka) sa na európskej úrovni nebudú presúvať do prvého, zasadíme sa o pravidlá rozdeľovania podpory, ktoré budú priehľadné, plošné a udelia nárok každému žiadateľovi, ktorý spĺňa kritériá.*
- *Uvoľníme maximum pôdy vlastnenej Slovenským pozemkovým fondom na predaj do súkromných rúk.*

Na rozdiel od iných politických síl chápeme, že slovenská pôda ostane slovenskou bez ohľadu na jej majiteľa. Veríme, že podnikatelia zo zahraničia, ktorí chcú na našu pôdu priniesť nové know how, sú prospešní nášmu hospodárstvu. A tiež veríme, že obchodovanie s pôdou sa nakoniec dostane do rúk ľudí, ktorí s ňou vedia naložiť čo najefektívnejšie.

Preto:

- *Zrušíme všetky opatrenia, ktoré bránia slovenským majiteľom pôdy slobodne s ňou narábať a obmedzujú ich schopnosť pôdu nakupovať alebo predávať.*

OPATRENIA NA ZVÝŠENIE EFEKTÍVNOTI RIADENIA SEKTORA

V súčasnosti je vplyv Slovenska v európskych inštitúciách minimálny a väčšinou sa viaže iba na spoluúčasť na vyjednávaní popri Českej republike, prípadne v širšej skupine vyjednávačov. Jazyková, ako aj odborná úroveň našich zástupcov, je slabá a nedostatočná pre obhajobu našich pozícií v Bruseli.

Naproti tomu na Slovensku v rámci rezortu pôdohospodárstva pôsobí priveľký aparát, ktorý nie je z hľadiska riadenia rezortu potrebný. Odborné činnosti, ktoré navrhujeme zachovať, plne postačujú na zabezpečenie činností v oblasti poľnohospodárstva. Ostatné odborné činnosti už zabezpečujú inštitúcie riadené ministerstvom a nie je potrebné k nim vytvárať zdvojený aparát v podobe oddelení či sekcií ministerstva (príkladom je Platobná agentúra, ktorá rieši niektoré platby paralelne s ministerstvom).

Na Slovensku taktiež pôsobí priveľa kontrolných organizácií, ktoré často vykonávajú rovnaké alebo obdobné činnosti napríklad v oblasti krmív, výživy, vinárstva, životného prostredia či geneticky modifikovaných organizmov, čo sťažuje podmienky podnikania a zvyšuje náklady štátu.

- *Presadíme zrušenie nepotrebných sekcií Ministerstva pôdohospodárstva SR tak, aby sa obmedzilo riadenie poľnohospodárstva len na nasledujúce oblasti:*
 - ✓ *legislatívna činnosť zahrnujúca zastupovanie v orgánoch EÚ*
 - ✓ *kontrola dodržiavania zákonov a vyhlášok – inšpekčná činnosť a správne konanie*
 - ✓ *prerозdeľovanie dotácií a prostriedkov z fondov EÚ – Pôdohospodárska platobná agentúra*
 - ✓ *správa pôdy a pozemkov – Slovenský pozemkový fond*
- *Zasadíme sa o redukciu orgánov a právnických subjektov riadených ministerstvom pôdohospodárstva zlúčením niektorých inštitúcií (napr. Štátna veterinárna a potravinová správa SR, Ústav štátnej kontroly veterinárnych biopreparátov a liečiv, Ústredný kontrolný a skúšobný ústav poľnohospodársky, Plemenárska inšpekcia SR sú kontrolné orgány, môžu existovať pod jednou hlavičkou) alebo odpredajom či prevedením do obecných rúk iných (napr. Národné lesnícke centrum, Inštitút vzdelávania veterinárnych lekárov, Štátne lesy Tatranského národného parku, Múzeum vo Svätom Antone, Štátny veterinárny a potravinový ústav) alebo*

úplným zrušením nefunkčných (Agentúra pre rozvoj vidieka).

Počas tohto procesu sa zasadíme o zlúčenie všetkých orgánov kontroly hygieny a kvality potravín do jednej organizácie a to vrátane organizácií riadených inými ministerstvami (ako napr. časť Úradu regionálneho zdravotníctva, ktorá sa venuje hygiene výroby potravín, by mala byť absorbovaná centrálnym Potravinovým kontrolným úradom. Podobne je to s niektorými činnosťami odborov životného prostredia a pod.)

Na Slovensku existuje rozsiahla správa spoločných statkov organizovaná v Slovenskom pozemkovom fonde a v Štátnych lesoch. V oboch prípadoch sa jedná o miesta, ktoré sú zdrojom národnej korupcie a často generujú pre štát stratu namiesto zisku. Preto:

- *Zasadíme sa o maximálnu privatizáciu štátnych lesov s primárnym cieľom ich prechodu do obecného vlastníctva.*
- *Spustíme proces čistenia registrov vlastníkov pôdy tak, aby boli očistené o neznámych majiteľov. Zároveň spustíme dražby vybranej pôdy spravovanej Slovenským pozemkovým fondom (s uprednostňovaním ich dnešných užívateľov) tak, aby v budúcnosti mohol byť tento postupne zrušený.*

OPATRENIA NA PODPORU UMIESTŇOVANIA NAŠEJ PRODUKCIE NA NÁŠ TRH

Sústavou opatrení sa predchádzajúcim vládam podarilo redukovať potravinovú malovýrobu a slovenský maloobchod. Bez malých závodov na spracovanie potravín u nás nikdy nevzniknú nové stredné a väčšie podniky, a tak ich redukcii považujeme za zlyhanie predchádzajúcej správy štátu. Preto:

- **Radikálne zjednodušíme pravidlá na otváranie produkčných potravinárskych závodov, a to minimálne prostredníctvom zmiernením pravidiel pre:**
 - ✓ *prevádzky malých bitúnkov na porážku jatočných zvierat a hydiny*
 - ✓ *prevádzku malých prevádzok na výrobu produktov z jatočných zvierat a hydiny*
 - ✓ *prevádzku malých prevádzok na výrobu mliečnych produktov*
 - ✓ *prevádzku malých prevádzok na konzervovanie a iné spracovanie ovocia a zeleniny*
 - ✓ *prevádzku malých prevádzok na výrobu chleba, pečiva a cukrárenských výrobkov*
 - ✓ *prevádzku malých prevádzok na výrobu mrazených produktov*

Maloobchod s potravinami predstavuje tepny prúdenia tovaru. Ak neumožníme vzniknúť malým regionálnym obchodníkom, budú nášmu „cievnemu systému“ chýbať vlásočnice, ktoré pumpujú na trh neobvyčajné potraviny, špeciality alebo potraviny regionálne či sezónne. Bez toho bude naša spotreba potravín uniformná a fádna. Preto:

- **Zasadíme sa o výrazné zvýšenie množstiev, ktoré producenti majú právo predávať „predajom z dvora“, ako aj na rozšírenie ich zoznamu tak, aby sa prvovýrobcom vyplatilo investovať do vlastného spracovateľského priemyslu.**
- **Zasadíme sa o zjednodušenie otvárania maloobchodných prevádzok, a to:**
 - ✓ zmenením prístupu, kde prevádzkovateľ čaká na povolenie, na prístup ohlásenia, vo všetkých prípadoch, kde to len pôjde (napr. pri zmene účelu využitia stavby, pri ohlásení RÚVZ, ohlásení Veterinárnej správe, ohlásení Inšpektorátu práce, Ohlásení Požiarnemu zboru, Technickej inšpekcii a všetkým ostatným inštitúciám, od ktorých dnes potrebujete papie-re). Následne budeme redukovať potrebný počet týchto ohlášok postupne až na jednu.
 - ✓ Zasadíme sa o zjednodušenie otvárania maloobchodných prevádzok čo do výšky poplatkov, ktoré takáto prevádzka musí štátnej a verejnej správe zaplatiť, a to tak, aby to predstavovalo nulový náklad.

RNDR. ANNA ZEMANOVÁ

po ukončení štúdia na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave sa venovala ochrane a tvorbe životného prostredia. Najprv na Mestskej správe pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody v Bratislave a neskôr ako riaditeľka Strediska štátnej ochrany prírody. Bola spoluzakladateľkou a neskôr výkonnou riaditeľkou Asociácie priemyslu a ochrany prírody – APOP a starostkou Mestskej časti Bratislava-Vajnory. Po ukončení pôsobenia starostky pracovala ako špecialistka pre financovanie samospráv v banke. V súčasnosti podniká ako manažérka pre životné prostredie. Ako aktivistka aktívne vstupuje do procesov EIA v územnom plánovaní a posudzovaní veľkých investícií. Od roku 2009 je poslankyňou v zastupiteľstve v Bratislavskom samosprávnom kraji. Dohovorí sa po anglicky, francúzsky a taliansky.

17. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Životné prostredie je prierezovou oblasťou spoločnosti. Od jeho kvality závisí zdravie a kvalita života obyvateľov, sociálne istoty a zamestnanosť, úroveň hospodárstva, rozvoj cestovného ruchu a spôsob užívania krajiny. Každý má právo na kvalitné životné prostredie a ochranu prírodného a kultúrneho dedičstva. Zároveň je každý povinný ochraňovať životné prostredie tak, aby jeho kvalita zostala trvalo udržateľná aj pre ďalšie generácie. Ochrana prírody nie je luxus, je to nevyhnutná podmienka zdravej spoločnosti.

Nedôsledným environmentálnym plánovaním narastá ekologický dlh spoločnosti. Smutným príkladom sú rozsiahle povodne alebo zosuvy pôdy, ktoré poukazujú na nerešpektovanie prírodných princípov a väzieb.

Prevenčia je oveľa lacnejšia a bezpečnejšia ako sanácia škôd a nevyčísliteľné straty na životoch. SaS preto presadzuje princíp prevencie pred odstraňovaním škôd. Naše návrhy smerujú k systémovým riešeniam, ktoré sprehľadnia procesy, obmedzia korupčné prostredie a vytvoria podmienky na ochranu a tvorbu zdravého životného prostredia.

Ambíciou SaS je premietnuť environmentálny pohľad aj do ostatných, najmä hospodárskych a odvetví, a prepojiť ich so všetkými aspektmi života spoločnosti. Takto chceme umožniť užívanie prírodného bohatstva každému občanovi, a to s ohľadom na vlastnícke práva.

- **Presadíme zapracovanie protipovodňových plánov a programov revitalizácií krajiny do regulatívov záväzných častí územných plánov.**
- **Vytvoríme finančný podporný mechanizmus nasmerovaný na oživenie opustených poľnohospodárskych a priemyselných areálov, tzv. brownfieldov. Cieľom je obmedziť plochy záberov poľnohospodárskej pôdy na výstavbu priemyselných areálov v extraviláne. Ich financovanie bude prioritne z príjmu z predaja emisií.**

- *Dohliadneme na transparentné nakladanie s emisnými národnými kvótami a na predaj voľných kvót emisií skleníkových plynov prostredníctvom schvalovacieho procesu vo výbore NR SR.*

Lesné pozemky predstavujú základný stabilizačný prvok krajiny. V lesohospodárstve budeme rešpektovať širšie súvislosti a vplyvy na krajinu, na hydrológiu, obmedzenie erózie a ďalšie funkcie, ktoré les plní. Lesohospodárstvo a ochrana prírody idú ruka v ruke.

Lobing a skupinové záujmy však dnes na Slovensku prevažujú nad rozumnými riešeniami.

SaS sa chce zamerať na komplexnejšiu starostlivosť o lesy, krajinu a jednotlivé zložky životného prostredia. Jedným z cieľov je zachovanie a zvyšovanie biologickej biodiverzity, zmierňovanie klimatických zmien a ochrana vodných zdrojov. Manažérskym riadením programov starostlivosti o chránené územia vytvoríme priestor pre optimálne užívanie chránených území, ochranu biotopov, hospodárenie v chránených územiach, podmienky pre rekreáciu a turizmus.

- *Vytvoríme nové pracovné príležitosti pre nezamestnaných pri realizácii Projektov revitalizácie krajiny a protipovodňovej ochrany miest a obcí.*
- *Umožníme prístup verejnosti do hodnotenia programov revitalizácie krajiny, programov starostlivosti o les aj návrhov zonácie národných parkov (TANAP).*
- *Zvýšime transparentnosť pri zverejňovaní strategických koncepcií, programov, zámerov a investícií v prípadoch, že navrhovateľom je orgán verejnej správy.*
- *Zabezpečíme, aby v programoch starostlivosti o chránené územia boli zadefinované vhodné formy hospodárenia vrátane foriem cestovného ruchu. Doriešime aj vyčlenenie ciest pre horské bicykle a jazdu na koni v lese a voľnej krajine.*
- *Presadíme, aby agenda lesného hospodárstva a poľovníctva bola presunutá pod rezort životného prostredia.*
- *Zrušíme dotácie na všetko drevo spaľované v biomasových zariadeniach okrem dreva pochádzajúceho z energetických porastov a z odpadu z drevospracujúceho priemyslu.*
- *Preveríme rozsah území Natura vyhlásených na území Slovenska.*
- *Umožníme cielené hospodárenie v chránených územiach*

Zhoršujúca sa kvalita podzemných vôd na Žitnom ostrove je alarmujúca. SaS sa chce zamerať na ochranu zásob podzemnej vody.

- *Zabezpečíme spracovanie programu starostlivosti o chránené vodohospodárske územie Žitný ostrov.*
- *Prehodnotíme vodohospodársku politiku tak, aby sa z vodného plánu definitívne vypustili stavby, ktoré majú negatívny vplyv na kvalitu vody a prírodné prostredie.*

SaS podporuje zelenú dopravu (e-vozidlá, integrovanú dopravu, cyklo dopravu a pod.).

- *Daňovo zvýhodníme ekologické motorové vozidlá.*
- *Navrhne legislatívne úpravy v cestnom zákone pre bicyklov - povolenie pohybu cyklistov po chodníkoch s rešpektovaním jasných podmienok.*

Medzi základné priority v oblasti odpadového hospodárstva patrí vytvorenie podnikateľského prostredia zameraného na likvidáciu a zhodnocovanie odpadov a otvorenie trhu s obchodovaním so separovaným odpadom. Optimalizáciou výdavkov na likvidáciu odpadu sa chráni životné prostredie, získa sa dostatok druhotnej suroviny na ďalšie spracovanie a zníži sa objem skládkovaného a spaľovaného odpadu. SaS bude presadzovať zlepšenie podnikateľského prostredia v oblasti nakladania s odpadom, čím sa zatraktívni dopyt po separovaných zložkách a motivácia samospráv a obyvateľstva dôsledne separovať komunálny odpad.

- *Prehodnotíme dopady novo prijatého zákona o odpadoch na podnikateľské prostredie a prijmeme opatrenia , ktoré budú motivovať výrobcov a dovozcov na spoluprácu so samosprávou a vytvorenie funkčného priestoru na integrovaný zber separovaného odpadu.*
- *Zameriame sa na výchovu obyvateľstva v separovaní odpadu a zníženie administratívnej náročnosti a regulácie pri vykazovaní zhodnotenia a recyklácie samosprávou.*

Podrobíme dôslednej analýze hospodárenie existujúcich rozpočtových a príspevkových organizácií v rezorte životného prostredia a v rezorte pôdohospodárstva s cieľom odstrániť duplicity a zbytočné činnosti.

- *Uskutočníme transformáciu organizácii a podnikov v rezorte životného prostredia a pôdohospodárstva.*
- *Posilníme enviro vzdelávanie ako nástroj prevencie. Budeme hľadať rezervy vo financovaní životného prostredia a nové zdroje tak, aby sa postupne zvyšovali výdavky na skvalitňovanie životného prostredia vrátane výdavkov na ekovychovu a podporu environmentálneho vzdelávania.*

Čoraz viac sa dostáva do popredia problematika environmentálnej kriminality. Ide o veľmi závažný problém, ktorý predstavuje pre spoločnosť rôzne riziká. Rozdrobenosť, nedostatočná legislatíva a neodbornosť policajných zložiek vytvára priestor na zvyšujúcu sa mieru a mimoriadny celospoločenský dosah tejto kriminality. V ekonomickej oblasti environmentálna kriminalita zahŕňa odstraňovanie následkov škôd na životnom prostredí, nelegálne obchody s chránenými druhmi živočíchov, rastlinami a nerastmi, daňové úniky a korupčné správanie pri udeľovaní výnimiek, týranie zvierat, pytliactvo a pod. Patria sem aj čierne stavby a nelegálne skládky odpadov. SaS chce podniknúť konkrétne kroky pre zastavenie tohto trendu.

- *Presadíme reorganizáciu zložiek štátnej polície tak, aby boli medzi nimi vycvičení špecialisti zameriavajúci sa na prečiny proti životnému prostrediu. Musia byť pripravení efektívne zasiahnuť pri nepovolených výruboch a preprave dreva z nepovolenej ťažby, ako aj pri zásahoch proti čiernym stavbám. Policajti budú zaškolení pre odhaľovanie pôvodcov čiernych skládok či prechovávačov chránených druhov.*
- *Zameriame sa na zvýšenie účinnosti a vymáhateľnosti právnych nástrojov v environmentálnej oblasti.*

Ambíciou SaS je presadiť, aby do bilancie čistého bohatstva Slovenskej republiky bolo započítané prírodné bohatstvo (voda, lesy, nerastné suroviny) na strane aktív a ekologický dlh (environmentálne záťaž, protipovodňové opatrenia a pod.) na strane pasív, vrátane záväzkov spojených s implementáciou štandardov EÚ (kanalizácia, energetickú efektívnosť budov, emisie a pod.).

- *Zaradíme do bilancie čistého bohatstva Slovenska aj prírodné bohatstvo na strane aktív a ekologické dlhy a záväzky na strane pasív.*

RNDR. RENÁTA KAŠČÁKOVÁ

po štúdiu na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave pôsobila ako prekladateľka a tlmočníčka. Posledných dvanásť rokov pracuje v samospráve mesta Trenčín, kde pôsobila na viacerých výkonných pozíciách a tiež ako poslankyňa mestského zastupiteľstva. Vyše roka pôsobila ako viceprimátorka mesta. V súčasnosti pracuje ako špecialistka pre strategický rozvoj na útvare hlavného architekta mesta Trenčín. V roku 2004 organizovala sériu mestských podujatí na tému otvorené mesto, ktorých súčasťou bolo aj vybudovanie Klientskeho centra mestského úradu v Trenčíne. V roku 2007 viedla projekt kandidatúry mesta Trenčín na titul Európske hlavné mesto kultúry 2013 (titul získalo mesto Košice). Spolupracovala na presadzovaní projektov ISO certifikácie, benchmarkingu samospráv a projektu hodnotenia kvality CAF (EFQM), za ktorý mesto Trenčín získalo v roku 2008 Národnú cenu za kvalitu. Je iniciátorkou a koordinátorkou projektu participatívneho urbanistického plánovania Trenčín si Ty, ktorého súčasťou bola v roku 2014 úspešná medzinárodná urbanistická súťaž Trenčín – mesto na rieke. Za túto činnosť prevzalo Mesto Trenčín prestížnu špeciálnu cenu ASB Gala 2015. V súčasnosti zodpovedá za prípravu plánu rozvoja mesta Trenčín na roky 2016 - 2020. Pôsobí zároveň ako krajská poslankyňa Trenčianskeho samosprávneho kraja, kde je členkou Komisie pre regionálny rozvoj a cestovný ruch.

18. KULTÚRA

Kultúra je v európskom priestore čoraz viac vnímaná ako strategické odvetvie spoločnosti s priamym dopadom na ekonomiku, regionálny rozvoj a tvorbu pracovných miest. Na Slovensku bola koncom roka 2004 vypracovaná Stratégia štátnej kultúrnej politiky a neskôr problémy v kultúre pomenovali aj niektoré ďalšie koncepčné materiály ako Strategické priority rozvoja kultúry pre roky 2012 – 2016 alebo Stratégia rozvoja kultúry Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. Napriek tomu však v praxi stále chýbajú dostatočné nástroje umožňujúce viaczdrojové financovanie kultúry a jej nastavenie na cestu trvalo udržateľného rozvoja.

Strana SaS považuje za nevyhnutné vyhodnotiť existujúce formy financovania kultúry v SR a realizovať funkčný a koordinovaný systém viaczdrojového financovania.

- *Maximálne využijeme finančné prostriedky z aktuálneho programovacieho obdobia 2014 – 2020 pre oblasť kultúry – Integrovaný regionálny operačný program, prioritná os 3 Mobilizácia kreatívneho potenciálu v regiónoch, ako aj z ďalších potenciálnych externých zdrojov – avšak len za predpokladu, že nebude možný ich presun na budovanie ciest, ktorý bude SaS pri čerpaní zdrojov EÚ primárne presadzovať.*
- *Zmeníme dvojpercentnú dodatočnú daň pre umelcov na príspevok vyberaný na dobrovoľnej báze. Transformujeme umelecké fondy na nadácie. Umelecké fondy môžu aj naďalej fungovať ako alternatívny neštátny zdroj financovania kultúry, avšak na báze výnosov zo svojho majetku, príjmov z dlhodobých vkladov a finančných investícií a prostredníctvom darov a sponzorských príspevkov.*

- *Zrušíme Fond na podporu umenia, na ktorý sa od 1. 1. 2016 presúva značná časť dotačného programu na kultúru, a ktorý bude dotovaný z peňazí získaných prednostne z odvodov prevádzkovateľov hazardných hier. Naopak, úpravou legislatívy – zákona o hazardných hrách a zákona o správnych poplatkoch, posilníme postavenie samospráv v systéme verejnej správy a navrhujeme zvýšiť podiel prerozdelených daňových príjmov v ich prospech, s možnosťou použiť zvýšené príjmy prednostne na kultúrne a verejnoprospešné účely. Tým sa podpora najmä lokálnej živej kultúry a talentov stane oveľa adresnejšou oproti súčasnému stavu, keď vzdialenosť štátneho úradníka od miesta diania neumožňuje efektívnu spätnú kontrolu pri posudzovaní významu podujatia pre miestnu komunitu, pri vyúčtovaní projektu a pod.*

Súčasná právna úprava autorského zákona nezmyselne kriminalizuje značnú časť užívateľov umeleckých diel. Z každého záznamového média (CD, DVD, MP3 prehrávače alebo nosiče a pod.) užívateľ platí už v ich nákupnej cene poplatok pre kolektívnych správcov autorských práv, predvídajúci komerčné šírenie autorských diel, a to aj keby by išlo len o nákup pre výlučne osobnú potrebu. K ďalšiemu poplatku dôjde potom pri samotnom použití autorského diela - platby za playlisty hudobnej produkcie na podujatiach a pod. SaS z tohto dôvodu považuje za potrebné presadiť v zákone spresnenie výkladu pojmov komerčné a nekomerčné použitie autorského diela, aby sa predišlo vlastnej interpretácii zo strany kolektívnych správcov autorských majetkových práv (SOZA, LITA, SLOVGRAM, ...) a dvojitému zdaneniu. Takisto presadzujeme transparentné nakladanie s príjmami z výnosov za šírenie a rozmnožovanie autorských diel. Každý má právo vedieť, kam smerujú peniaze, ktoré zaplatil kolektívnym správcov autorských majetkových práv. SaS považuje tiež za potrebné zrušiť diktovanie povinnosti hrať slovenskú hudbu v súkromných rádiách, ktorú vníma ako zásah do slobody mediálneho podnikania.

- *Novelizujeme autorský zákon a prispôbíme ho na aktuálnu situáciu v používaní moderných dátových nosičov - zjednodušíme prístup užívateľov k chráneným autorským obsahom, ako aj možnosť slobodne s nimi nakladať v prípade ich nekomerčného využitia, resp. ich využitia len pre vlastnú, súkromnú potrebu.*
- *Zrušíme povinné kvóty na slovenskú hudbu v rádiách.*

Budeme pokračovať v reformách verejnoprávných médií. Tlačové agentúry zabezpečujúce redakciám tlače, rozhlasu a televízie, ale aj iným záujemcom platený informačný servis, by podľa názoru SaS mali fungovať čisto na komerčnej báze. Súčasný systém na Slovensku zvyhodňuje štátnymi dotáciami Tlačovú agentúru SR pred súkromnou agentúrou (SITA), čo považujeme za nerovnoprávne podmienky podnikania a zvyhodňovanie.

- *V rámci pripravovanej transformácie Tlačovej agentúry SR navrhujeme jej privatizáciu.*

MGR. JURAJ DROBA MBA

je druhé volebné obdobie poslancom NR SR a tímlídom strany SaS pre osobné slobody. Venuje sa právam menších, ekologickým formám dopravy, rozvoju cyklistiky podpore športovania mládeže a už viac ako desať rokov pomáha komunite nepočujúcich. Pred politikou bol členom výkonného manažmentu v T-Mobile a pracoval vo vlastnej firme v oblasti komunikačného poradenstva. Je hrdým spoluzakladateľom medzinárodne úspešnej slovenskej značky. Vyštudoval učiteľstvo na Univerzite Komenského, neskôr získal MBA z University of Pittsburgh a M.A. z George Washington University. Vo voľnom čase sa venuje svojmu štvorročnému synovi a športom v prírode (lyžovanie, vodné športy, golf).

19. OSOBNÉ SLOBODY

Slobodu chápeme ako možnosť človeka plnohodnotne sa realizovať v spoločnosti, bez ohľadu na pohlavie, vek, príslušnosť k národnostnej alebo etnickej skupine, náboženské vyznanie, rasu, zdravotný stav, sexuálnu orientáciu, rodinný stav, farbu pleti, jazyk, sociálny pôvod a majetok.

Realizáciou v spoločnosti máme na mysli okrem získania vzdelania, tvorby materiálnych a duchovných hodnôt, aj možnosť kultúrne a spoločensky sa rozvíjať s ohľadom na svoj národnostný, etnický a sociálny pôvod, náboženský a politický svetonázor, vrátane slobody rozhodovania sa o rodinnom a sociálnom živote.

Na základe vyššie uvedeného sa domnievame, že vo sfére osobného života jednotlivca ešte stále existujú oblasti, do ktorých štát zasahuje neprimeraným spôsobom. Niektoré z nich navrhujeme upraviť tak, aby viac zodpovedali univerzálnym hodnotám osobnej slobody, rešpektujúc oprávnené záujmy spoločnosti ako celku.

Cieľom uvedeného prístupu by malo byť vytvorenie tolerantnej spoločnosti, v ktorej bude zabezpečená plnohodnotná kvalita života pre všetkých jej príslušníkov bez ohľadu na ich vzájomné odlišnosti.

ROZVODY DOHODOU

Zo štatistík Štatistického úradu SR vyplýva, že viac ako 40% manželstiev uzatváraných na Slovensku sa končí rozvodom a v 90% prípadoch súdy návrhu na rozvod manželstva vyhovejú. Napriek týmto skutočnostiam neexistuje možnosť zjednodušiť postup pri rozvode ani v prípade, že obaja manželia s rozvodom súhlasia a nie je ani potrebné upravovať vzťahy k maloletým deťom, pretože:

- *sa na tom vedia manželia dohodnúť,*
- *z manželstva nepochádzajú žiadne deti*

➤ *alebo sú už deti plnoleté.*

Pokiaľ ide o majetkové vzťahy medzi manželmi, v právnom režime socialistického usporiadania vlastníctva, keď bolo málo vecí súčasťou súkromného vlastníctva, nebolo potrebné systematicky riešiť práva a povinnosti manželov k veciam nadobúdaným do bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo dlhom vznikajúcim počas trvania manželstva. Pozostatkom z tohto obdobia je skutočnosť, že v súčasnosti je možné len vo veľmi obmedzenej miere upravovať práva a povinnosti manželov vo vzťahu k ich spoločnému majetku odchylné od právnej úpravy v Občianskom zákonníku. Uvedené chápanie spoločného vlastníctva manželov nezodpovedá ekonomickej realite a môže byť dôvodom, prečo sa niektorí ľudia rozhodnú radšej manželstvo neuzatvárať, aby sa vyhli v prípade rozvodu dlhým a nákladným sporom o rozdelenie majetku nadobudnutého počas trvania manželstva.

- *Presadíme právnu úpravu, ktorá by umožnila manželom uzatvárať zmluvu formou notárskej zápisnice. Nou si budú môcť podľa svojho uváženia upraviť vzájomné práva a povinnosti k spoločne nadobudnutému majetku, vrátane možnosti dohodou vylúčiť bezpodielové spoluvlastníctvo.*
- *Presadíme právnu úpravu, ktorá umožní uzatvárať zmluvu, modifikujúcu bezpodielové spoluvlastníctvo manželov aj snúbencom pred uzavretím manželstva.*
- *Presadíme právnu úpravu, ktorá zjednoduší rozvod manželstva v prípade, ak sa manželia na rozvoде mimosúdne dohodnú.*

VÝHRADA VO SVEDOMÍ

Rešpektujeme možnosť uplatniť si výhradu vo svedomí z akéhokoľvek, nielen náboženského dôvodu, čím umožníme slobodné rozhodovanie jednotlivca o uplatňovaní vlastných hodnôt aj v rámci výkonu svojho povolania. Zároveň je však nevyhnutné zladiť uplatnenie výhrady vo svedomí s inými pravidlami tak, aby jej uplatňovaním v praxi nedochádzalo k porušovaniu práv iných.

- *Presadíme možnosť uplatniť si výhradu vo svedomí zo strany zamestnanca v súkromnej a verejnej sfére za podmienky, že rozsah a spôsob jej uplatnenia je vopred dohodnutý so zamestnávateľom v pracovnej zmluve.*
- *Zabezpečíme, aby ktokoľvek mohol využívať služby, ktorých poskytovanie štát garantuje, a to aj v prípade, že zo strany verejných zamestnancov dochádza k uplatňovaniu výhrady vo svedomí.*

ODLUKA CIRKVI OD ŠTÁTU A ODSTÚPENIE OD VATIKÁNSKÝCH ZMLÚV

Slovenská republika sa podľa prvého článku ústavy neviaže na žiadnu ideológiu ani náboženstvo. Túto ústavnú deklaráciu chápeme tak, že štát a jeho orgány si pri výkone svojej činnosti zachovávajú prísne neutrálny charakter. Zostáva na samotných občanoch, k akým myšlienkovým prúdom sa priklonia, nevynímajúc otázky viery. Strana SaS pokladá ideologickú a náboženskú neutralitu štátu za mimoriadne dôležitý atribút spoločenského života osobitne dnes, keď sa voči modelu liberálnej demokracie stavajú rôzne radikálne a extrémistické alternatívy, podnecujúce nevraživosť a násilie. Na udržanie ideologickej a náboženskej neutrality štátu však nestačí len ústavná proklamácia, potrebná je aj dôsledná obrana princípov, na ktorých takáto neutralita stojí.

Preto presadzuje:

- *Zrušenie takzvaných Vatikánskych zmlúv. Strana SaS uznáva význam náboženstva a cirkví v morálno-etických otázkach, ako aj v oblastiach, týkajúcich sa rôznych verejno-prospešných aktivít. Podľa nášho názoru však Vatikánske zmluvy vrátane tých, ktoré by ešte len mali byť so Slovenskou republikou uzavreté v zmysle základnej zmluvy, sú v rozpore s ústavne garantovanou náboženskou neutralitou štátu a znamenajú neprijateľnú ingerenciu rímsko-katolíckeho učenia a rímsko-katolíckej cirkvi do jeho chodu.*
- *Financovanie cirkví prostredníctvom dobrovoľných príspevkov občanov pokladáme nielen za dôležitý atribút náboženskej neutrality štátu a posilnenie samosprávnych princípov, ale aj za motivačný nástroj, ktorý zvyšuje kvalitu duchovného života spoločnosti. Od odluky cirkví od štátu očakávame intenzívnejší vzťah medzi veriaciimi a cirkvami i viac zodpovednosti pri šírení náboženských posolstiev. Jednou z podmienok presadenia odluky cirkví od štátu je zrušenie Vatikánskych zmlúv. Strana SaS zároveň uznáva spoluzodpovednosť štátu za stav sakrálnych pamiatok, ktoré sú dôležitou súčasťou kultúrneho dedičstva.*

DEKRIMINALIZÁCIA MARIHUANY

V súčasnosti sa viac ako polovica mladých ľudí dostáva do priameho osobného kontaktu s marihuanou. Doterajší systém represie sa ukázal ako neúčinný a nedostatočný. Trestnoprávny postih za čo i len jednorazové užitie marihuany je postavený na úroveň usmrtienia z nedbanlivosti či zneužitia tvrdých drog. Priamym následkom trestného stíhania tak môže byť v konkrétnych prípadoch nedokončené vzdelanie a záznam v registri trestov, čo výrazne sťažuje uplatnenie sa takéhoto mladého človeka na trhu práce. Dekriminalizáciou marihuany zabránime nežiaducej zhoršovaniu spoločenského uplatnenia zväčša mladých ľudí v dôsledku neprimeranej penalizácie za užívanie marihuany. Ďalšími navrhovanými opatreniami zvýšime účinnosť odbornej prevencie.

Pri posudzovaní trestnoprávnej zodpovednosti rozlíšime užívateľa od dileru, pretože pre ochranu spoločnosti je omnoho dôležitejšie postihovať závažnú trestnú činnosť dílerov, smerujúcu k výrobe a distribúcii omamných látok.

Marihuana je pravdepodobne najstaršou liečivou rastlinou. Je nádejou na zmiernenie utrpenia a kvality života u ťažko chorých pacientov v terapii chronickej bolesti, onkologických ochorení, roztrúsenej skleróze (neurodegeneratívne procesy), Parkinsonovej chorobe, Alzheimerovej chorobe a epilepsii. Využitie marihuany na medicínske účely je povolené v Českej republike, Švajčiarsku, Rakúsku, Izraeli, Fínsku, Číne, Kanade a v 22 štátoch USA. Nechceme brániť využívaniu liečiv vyrábaných z marihuany, ak človeku môžu pomôcť pri liečbe ochorení.

- *Prekvalifikujeme držbu marihuany v množstve nepresahujúcom päť gramov sušiny z trestného činu na priestupok, ktorého následkom už nie je záznam v registri trestov.*
- *Upravíme tresty za priestupky spáchané držbou marihuany tak, že v prípade zadržania množstva menšieho ako dva gramy sušiny budeme tento priestupok riešiť jej konfiškáciou a dohovorom na mieste. Držbu v množstve dva až päť gramov budeme riešiť jej konfiškáciou a alternatívnym trestom so systematickým využitím komplexných odborných preventívnych programov.*
- *Pri priestupkoch mládeže do 18 rokov (vrátane držby menšej ako dva gramy) zapojíme do preventívneho programu spolu s mladistvým alebo maloletým aj jeho zákonného zástupcu. Rozšírime možnosti komplexnej odbornej pomoci rodičom mladistvých a maloletých, ktorí o ňu požiadajú z vlastnej iniciatívy pri problémoch so zvládaním výchovy.*
- *Predaj alebo pokus o predaj, výrobu alebo iné konanie, ktorého účelom je ekonomický prospech, alebo podanie mládeži, kvalifikujeme i naďalej ako trestný čin.*

Samotnou dekriminalizáciou užívania marihuany sa nevyrieši jeden zo závažných negatívnych dôsledkov existencie drog v našej spoločnosti, a to fungovanie čierneho trhu. Ako vyplýva z analýzy OSN, štáty na celom svete dlhodobo prehrávajú boj s drogovou kriminalitou a užívanie drog neustupuje napriek množstvu opatrení a obrovských výdavkov, ktoré štáty v boji s touto kriminalitou realizujú. Na druhej strane si uvedomujeme, že nie je možné na uvedený problém poskytnúť jednoduché riešenie.

Považujeme však za dôležité spolu s dekriminalizáciou užívania marihuany navrhnúť riešenie spôsobu, akým sa užívateľ marihuany môže dostať k rastline pre vlastnú spotrebu bez toho, aby musel podporovať nelegálny obchod. Mnohé štáty, vrátane Českej republiky, zároveň s prijatím právnej úpravy dekriminalizujúcej držbu marihuany pre vlastnú potrebu pristúpili aj k dekriminalizácii pestovania konope v malom množstve.

- *Dekriminalizujeme pestovanie troch rastlín konope jednou osobou.*
- *Iné formy výroby marihuany vrátane pestovania väčšieho množstva rastlín alebo kolektívneho pestovania, alebo iné nakladanie s touto látkou kvalifikujeme ako trestné činy rovnako, ako doteraz.*

REGISTROVANÉ PARTNERSTVÁ PRE PÁRY ROVNAKÉHO I ROZDIELNEHO POHLAVIA

Páry rovnakého pohlavia sú v našej spoločnosti realitou, pričom spolužitie takýchto párov v inštitucionalizovanom životnom partnerstve je realizáciou práva týchto osôb na plnohodnotný rodinný život a prvkom slobody jednotlivca, ktorú chceme v rámci našich hodnôt presadzovať. Okrem toho, že toto opatrenie prinesie nesporné zvýšenie kvality každodenného života týchto párov, prináša zároveň výhody pre celú spoločnosť, pretože ním zvýšime mieru ich zodpovednosti a sociálnej stability. Považujeme za správne umožniť registrované partnerstvá aj osobám rozdielneho pohlavia, pre ktoré nie je z rôznych dôvodov manželstvo vyhovujúce.

- *Pre páry rovnakého i rozdielneho pohlavia zavedieme nový právny inštitút životného partnerstva, založený na princípe vzájomnej vyživovacej povinnosti partnerov, zakladajúci medzi partnermi príbuzenský vzťah so všetkými právnymi následkami vrátane dedenia zo zákona v I. dedičskej skupine.*
- *Súčasťou práv a povinností, vyplývajúcich zo životného partnerstva nebude možnosť uzatvoriť ho pred dovŕšením 18. roku veku; nevznikne vyživovacia povinnosť rozídených životných partnerov ani možnosť adoptovať deti takýmto párom.*

EUTANÁZIA

Autor: Jana Kiššová

Súčasný právny poriadok Slovenska stavia eutanáziu na úroveň porovnateľnú s vraždou, prípadne úkladnou vraždou. Napriek pokrokom v modernej medicíne sa však vždy vyskytnú prípady, keď nebude možné pacientovi pri nevyliciteľnej chorobe poskytnúť dôstojnú fyzickú i psychickú úľavu. Vždy budú situácie, keď medicína kapituluje.

V takýchto situáciách by mali mať ľudia možnosť slobodne a dobrovoľne sa rozhodnúť pre dôstojnú smrť. Budú o tom rozhodovať sami, to znamená, že musia byť fyzicky i právne spôsobilí takéto závažné rozhodnutie urobiť. Ľudia trpiaci nevyliciteľnou chorobou a zažívajúci veľké utrpenie by mali mať podľa nášho uváženia svoj život vo vlastných rukách.

Mnohé z moderných európskych štátov sa už pre túto formu rozhodli a eutanáziu zaviedli do svojho právneho poriadku (Holandsko, Švajčiarsko, Belgicko a pod.).

Je veľmi dôležité uvedomiť si, že stav, v ktorom človek zažíva nezládnuteľné utrpenie, je neľudský v prvom rade pre neho samého, ale aj pre jeho príbuzných.

Dodržujúc nasledujúce zásady preto dajme ľuďom možnosť slobodného rozhodnutia.

- *Zlegalizujeme „medicínsku metódu“ označovanú ako aktívnu formu nepriamej eutanázie pri dodržiavaní presne vymedzených podmienok, vychádzajúc tak z odseku 4 článku 15 Ústavy SR o tom, že nie je porušením práv, ak bol niekto pozbavený života v súvislosti s konaním,*

ktoré podľa zákona nie je trestné.

Týmito podmienkami sú:

- ✓ *nevyliciteľná choroba (potvrdené minimálne dvomi nezávislými lekármi)*
 - ✓ *terminálne štádium choroby*
 - ✓ *neznositeľné utrpenie*
 - ✓ *slobodná a preukázaná vôľa pacienta*
 - ✓ *možnosť výhrady vo svedomí pre lekára*
- *Presadíme zavedenie tzv. životných testamentov, aby bolo dotknutej osobe umožnené vo pred odmietnuť neželanú liečbu po zistení nevyliciteľnej choroby.*
- *Do trestného zákona zavedieme privilegovanú skutkovú podstatu trestného činu - úmyselné usmrtenie nevyliciteľne chorej osoby na jej vlastnú žiadosť, ale aj bez žiadosti, ak pohnútkou konajúceho je súčiť s trpiacim a jeho mukami a vôľa poskytnúť mu vyslobodenie z tohto stavu.*

www.strana-sas.sk

Vydala politická strana Sloboda a Solidarita v októbri 2015,
Priemyselná 8, 821 09 Bratislava, sas@strana-sas.sk.
Rozmnožovanie, kopírovanie alebo zakomponovanie
uvedených textov prípadne ich častí v iných materiáloch
je vítané, avšak len s uvedením zdroja.

OBJEDNÁVATEĽ

Sloboda a Solidarita
Priemyselná 8, 821 09 Bratislava
IČO: 421 39333

DODÁVATEĽ

FaxCopy a. s.
Domkárska 15, 821 05 Bratislava
IČO: 357 29040

sas
Sloboda Solidarita